

❧ A E S O P I

P H R Y G I S , E T

A L I O R V M F A

B V L A E .

Quorum nomina sequenti pagella uidere licet.

*Esta conforme al
Expurgatorio de
1708 por comission
del Sto officio.
Thos
Thomas Alf.*

S A L M A N T I C A E .

Apud Ioannem Mariam à Terranova.

1560.

O el licenciado don Pedro de Illanes
 Prouisor en todo el Obispado de Sala
 manca.&c. Por la presente doy licéncia
 a vos Iuan Maria de Terranoua Im
 pressor de libros, vezino desta ciudad,
 para que podays imprimir y véder estas fabulas de
 Esopo en Latin, sin incurrir en pena ninguna, por
 quanto por mi, y por el maestro Vaseo an sido vi
 stas y apronadas. Fecho en Salamanca a cinco dias
 del mes de Iulio, de. 1560.

*El licenciado
 Illanes.*

*Francisco Gon
 zalez notario.*

FABVLARVM QVAE HOC
 in libro continentur interpretes, atq;
 authores.

Laurentius Valla. (Guilielmus Gudanus.
Hadrianus Barlandus. (Guilielmus Hermannus.
Rimicius. (Erasmus.
Angelus Politianus.
Petrus Crinitus.
Ioannes Antonius Campanus.
Plinius Secundus Nouocomensis.
Aulus Gellius.
Nicolaus Gerbelius Phorcensis.

I O. M A R I A

T E R R A N O -

na studiosis.

N O N minùs vestra, q̄
mea interesse puto, à
me optimos quosque li-
bros vobis exhiberi, ve-
stris quò optimè cōmodis consulatur,
meamq̄ quo fidē, operam, industriam,
integrā, fidelē & gratam ipse præstē.
Eos verè & à me vobis dari maximè
decet, quos maximi veteres grauiissimi
viri fecerint, eosq; à vobis & legi, &
audiri conuenit, studijs, moribus, inge-
nijs qui vtilēs vestris magnoperè sunt
futuri. Nā quis aut Aesopi libellū non
aureum iudicet, qui vnus vitæ omnia
præcepta cōplectitur: aut non libenter

A 2 legat,

legat, quo nihil elegātius, nihil festiui⁹,
 nihil subtilius excogitari potuit? In quo
 summa iucūditas cū incredibili vtilita
 te cōiuncta, maximus verborū lepos &
 venustas cū sentētiarū grauitate cōue
 niat. Qui nō tā pueris propter volupta
 tē, & elegantiā fabularum, q̄ summis
 etiā viris propter ingenij vim, præce
 ptorū vtilitatē, & expressā quādā sa
 pientie imaginē amādus, legēdus, &
 tenēdus est. Neq; video, cur latinè etiā
 legi nō debeat, cui nihil ad omnē sermo
 nis puritatē desit: ea porrò latinæ lin
 guæ & suauitas, & venustas est, qua
 nulla maior inueniri possit. Quæ verò
 etiā huc irrepserant, & inepta multa
 fortasse, & minùs vobis vtilia prorsus
 abiecim⁹, ne qd esset, qđ in pulcherrimo
 libro aut agnosceretur alienū, aut nō e
 legās qđ offēderet, aut nō utile noceret.

AESOP I

FABVLATORIS
VITA, A MA-
XIMO PLANUDE

composita, à Græco La-
tina facta
(.?)

ERV M humanarum natu-
ram persecuti sunt & alij, &
posteris tradiderūt, Aesopus ue-
rò uidetur nō absq; diuino affla-
tu cū moralem disciplinā atti-
gisset, magno interuallo multos
eorum superasse. etenim neq; definiendo, neq; ratioci-
nando, neq; ex historia, quā ante ipsius ætatem tulit
tempus, admonendo, sed fabulis penitus erudiēdo sic
audientium uenatur animos, ut pudeat ratione præ-
ditos facere, aut sentire, quæ neq; aues, neq; uulpes:
& rursus nō uacare illis, quibus pleraq; bruta tēpo-
re prudenter uacasse finguntur: ex quibus aliqua pe-
ricula imminētia effugerunt, aliqua maximam uti-
litatē in opportunitatibus cōsecuta sunt. Hic igitur,
qui uitā suā philosophicæ Reip. imaginē proposue-
rat, & operibus magis quàm uerbis philosophatus,

genus quidē traxit ex Ammorio oppido Phrygiæ, cognomento Magnæ, sed fortuna fuit seruus. Quare et magnopere mihi uidetur Platonis illud in Gorgia pulchrè simul & uerè dictum: Plerunq; enim hæc, inquit, contraria inter se sunt, natura simul, ac lex. Nam Aesopi animū natura liberū reddidit: sed hominam lex, corpus in seruitutē tradidit. Potuit tamen sic quidē animi libertatē corrumpere. Sed quāuis ad res uarias, & in diuersa loca transferret corpus, à propria tamē sede illū traducere nō potuit. Fuit autem non solum seruus, sed & deformissimus omnium suæ ætatis hominum. nam acuto capite fuit, pressis naribus, depresso collo, prominens labris, niger (unde & nomē adeptus est: idē enim Aesopus, quod Aethiops) uētrosus, ualgius, & incuruus, forsasse & Homericum Therpsiten turpitudine formæ superās. Hoc uerò omnium in eo pessimū erat, tardiloquētia, & uox obscura simul, & inarticulata. Quæ omnia etiam uidentur seruitutē Aesopo parasse. Etenim mirū fuisset si sic indecenti corpore potuisset seruentium retia efugere. Sed corpore sanè tali, animo uerò solertissimo natura extitit, & ad omne cōmentū felicissimus. Possessor igitur ipsius tanquā ad nullum domesticū opus cōmodū, ad fodiendū agrum emisit. Ille uerò digressus alacriter operi incūbebat. Profecto uerò aliquādo & hero ad agros, ut inspectionem operarū faceret, agricolam quidā ficos egregias decerptas dono tulit. Ille uerò fru-

rò fructus delectatus pulchritudine, Agathopidi ministro (hoc enim erat nomen puero) seruare iussit, ut sibi post balneū apponeret. Cū uerò ita euenisset, atq; Aesopus ob quandā necessitatem ingressus esset in domum occasione capta Agathopus consiliū huiusmodi conseruo cuidā offert, Impleamur, si placet, ficubus heus tu: & si herus noster has requisierit, nos cōtra Aesopū testificabimur ambo, q̄ in domū ingressus sit ficusq; clam comederit: & super uero fundamento, uidelicet q̄ domū ingressus sit, multa mēdacia struemus. neq; enim quicquā poterit unus cōtra duos, praesertim cū sine p̄bationibus ne nutire quidē audeat. Viso uerò hoc, ad opus accesserūt, & ficus deuorantes, dicebāt in singulis cū risu, Vae tibi infelix Aesope. Cū igitur herus rediisset à lauacro, & ficus petiisset, audiuiisset autē q̄ Aesopus eas comediisset, Aesopū cum ira iubet uocari, & uocato ait, Dic mihi ò exēcrāde, ita me contēpsisti, ut in penariū ingredereris, & paratas mihi ficus comederis? Ille audiebat quidē, & intelligebat, loqui autē nullo modo poterat ob linguę tarditatē. Cū iam uerberādus esset, & delatores uehemētiores instarēt, procūbēs ad heri pedes, ut sustineret se parū, orabat. Cū autē cucurriisset, & tepidam aquā attulisset, eā bibit: & digitis in os dimissis, humorē solū reiecit: nondū enim cibū attigerat. Orabat igitur ut idē & accusantes facerent, quo manifestum fieret, quisnam ficus dissipasset. Herus autē in-

genium hominis admiratus, sic facere & alios iussit. Illi autē deliberauerant bibere quidē aquam, non tamen demittere in guttur digitos, sed per obliqua maxillarum eos circūferre. Vixdū autem biberant, cū tepida illa aqua, nausea potis inducta, effecit ut sponte fructus redderetur. Tunc igitur ante oculos posito maleficio ministrorū, & calūnia, herus iussit eos nudos flagris cædi. Illi uerò cognouerunt manifestē dictum illud: Qui in alterū dolos struit, sibi inscius malum fabricat. Sequenti uerò die hero in urbē reuecto, Aesopo uerò fodiente, quē admodum iussus fuerat, sacerdotes Dianæ, siue alij quipiā homines cū à uia aberrassent, Aesopū nacti, per Iouē hospitem obsecrabant hominem, ut quæ in urbē duceret, uiam ostenderet. Ille cū sub umbrā arboris uiros adduxisset prius, & frugalem apposuisset coenam, inde & dux factus ipsis, in quā quærebant uiam induxit. Illi autem tum ob hospitalitatem, tum quod dux eorū fuisset, mirum in modum uiro deuincti, manus in cælum eleuarūt, & precibus benefactorem remunerati sunt. Aesopus uerò reuersus, in quō somnū lapsus ob assiduū laborem & æstum, uisus est uidere Fortunā astantem sibi, & solutionē linguæ sermonis quō cursum, & eam, quæ fabularum est, doctrinam largiri. Statim igitur excitatus ait, Papæ ut suauius dormiui: sed & pulchrum somnū uidere uisus sum. ecce, expeditē loquor, bos, asinus, rastrū. Per Deos intelligo unde mihi bonum

accesserit hoc: quoniã enim pius fui in hospites, propitium numen consecutus sum. Ergo benefacere, bona plenũ est spe. Sic igitur Aesopus letatus factõ rursum cœpit fodere. Præfecto agri (Zenas erat ipsi nomen) ad operarios profecto, & horũ unum, quoniam leuiter errauerat in opere, uirga uerberãte, Aesopus statim exclamauit, Homo cuius gratia eum, qui nullã iniuriam fecit, sic uerberas? & omnibus temerẽ plagas ingeris quotidie? omnino renũtiabo hæc hero. Zenas autem hæc ab Aesopo audiens, obstupuit nõ mediocriter, secumq; ait, Quòd Aesopus loqui cœperit, nulla mihi utilitas erit: præuertã igitur ipse, & accusabo eum corã domino, ante quã hoc ipsum faciat, & me herus procuratione priuet. His dictis, in urbẽ uectus est ad dominum. Cæterũ turbatus cum accessisset: Salue, inquit, here. Ille uerò: Quid perturbatus ades, inquit? Et Zenas, Res quædam mōstrosa in agro contigit. At herus, Nunquid arbor præter tẽpus fructum tulit? aut iumentũ aliquod præter naturam genuit? Et ille, Non ita, sed Aesopus, qui antea erat mutus, nunc loqui cœpit. Ad hæc herus, Sic tibi nihil boni fiat hoc existimanti monstrum esse. Ille autem: Sane, inquit: nam quæ in me contumeliosẽ dixit, sponte prætereo here: in te autẽ & Deos intolerabiliter cõuiciatur. His ira percitus herus, Zenas ait, Ecce tibi traditus est Aesopus, uende, dona, quod uis de eo fac. Cũ Zenas autẽ in potestate sua accepisset Aesopũ,

quodq; in eum haberet imperium, ei renūtiasset: ille,
 Quodcumq; uisum tibi fuerit, inquit, effice. Accidit
 autem, cum uir quidā iumenta uellet emere, & pro-
 pterea per agrum illū iter faceret, Zenam rogauit.
 Ille: Iumentū, inquit, mihi uendere non licet: sed man-
 cipium masculū, quod si uis emere, adest. Cum uerò
 mercator iussisset ostendi sibi seruulū, & Zenas Ae-
 sopum accersisset, mercator uidens ipsum, & cachin-
 natus: Vnde tibi, inquit ad Zenam, hæc olla? utrum
 trūcus est arboris, an homo? hic nisi uocē haberet, fer-
 mē uideretur uter inflatus. Quare mihi iter interru-
 pisti huiusce piaculi gratia? His dictis, iter suum pro-
 sequebatur. Aesopus uerò insecutus ipsum: Mane, in-
 quit. Ille autē cōuersus: Abi, inquit, à me sordidissime
 canis. Aesopus autē, Dic mihi, cuius rei causa huc ue-
 nisti? Et mercator, Scelestē, ut aliquid boni emerē: te
 q; inutilis & marcidus sis, nō egeo. Aesopus contrā,
 Eme me, & si qua est fides, multum te iuuare potis-
 sum. Ille, Quam re à te iuari possē, cum sis odium
 penitus? Et Aesopus, Nōne adsunt tibi pueruli do-
 nū turbulēti, & flentes? his præfice me pæda zogum:
 omnino eis pro larua ero. Ridens igitur de hoc mer-
 cator, inquit Zenæ, Quanti malum hoc uendis uas?
 Ille uerò, Tribus, inquit, obolis. Mercator autem sta-
 tim tres obolos soluit, dicens, Nihil expendi, & nihil
 emi. Quum igitur iter fecissent, ac peruenisset in suā
 domum, pueruli duo, qui adhuc sub matre erāt, Ae-
 sopo

Sopo uiso perturbati exclamauerunt. Aesopus autē statim mercatori, inquit, Habes mea pollicitationis probationem. Ille uerò ridens ingressus, inquit, Saluta conseruos tuos. Introgressum autem, ac salutantem uidentes illi, Quodnam malū nostro hero, inquirunt, contigit, ut seruulum adeò deformem emerit? Sed ut uidetur, pro fascino domus hūc emit. Non multo uerò post & mercator ingressus, apparari res ad iter seruis iussit, quòd postridie in Asiam profecturus esset. Illi igitur statim uasa distribuebant. At Aesopus rogabat leuissimum onus sibi concedi tanquam nuper empto, & nondum ad hęc ministeria exercitato. His autem & si nihil tollere uelit, ueniam prębentibus, ille non oportere dixit omnibus laborantibus, se solum inutilem esse. His quod attollere uellet permittentibus, huc & illuc cum circumspexisset, & uasa congregasset diuersa, saccos, & stramenta, & canistros, unum canistrum panis plenū, quem duo baiulare debebant, sibi imponi iubet. Illi autem ridentes, & nihil esse stultius uili hoc scelesto inquierentes, qui cū paulò antè leuissimum postularat tollere onus, nunc omnium grauiissimum elegisset: oportere tamen desiderium eius explere: sublatū canistrū imposuerunt Aesopo. Ille uerò humeris onere grauatis huc & illuc dimouebatur. Hūc uidēs mercator, admirat⁹ est, & inquit, Aesopus cū ad laborandū pręptus sit, iā suū pretiū persoluit, iumentū enim onus sustulit. Cū uerò hora prandij

prandij diuertissent, Aesopus iussus panes dispensa-
 re, seminuaciū canistrum multis comedētibus fecit. Vn-
 de etiam post prandium leuiore onere facto alacrius
 incedebat. Verū uespere quoq; illic, quò diuenterāt,
 pane distributo, postera die uacuo omnino in hume-
 ros sublato canistro, primus omnium ibat, & conser-
 uis, qui hunc animaduertentem præcurrentem, dubiū
 faceret, utrum putridus esset Aesopus, an quis alius:
 & illi cū cognouissent eum esse, admirarentur, &
 denigratus homuncio solertiū omnibus fecisset, quo-
 niam qui facile absumerentur panes, sustulisset, cū
 illi stramenta, & reliquā supellectilē baiularent, quæ
 ea non sit natura, ut sic absumatur. Mercator itaq;
 cū esset Ephesi, alia quidē mancipia cum lucro uen-
 didit: remanserunt autem ei tria, Grammaticus, Cator,
 & Aesopus. Cū uerò quidā ex familiaribus ei sua-
 sisset, in Samum ut nauigaret, tanquam ibi cum maio-
 re lucro diuenditurus seruulos, persuadet. Cū autē
 mercator peruenisset in Samum, Grammaticum quidē
 & Cantorem, utrūq; noua ueste indutū statuit in fo-
 ro: sed Aesopum quoniam nulla ex parte poterat or-
 nare (totus enim erat mendosus) ueste ex sacco ei cir-
 cum composita, medium inter utrūq; constituit, ut
 & uidentes stuperent, dicentes, Vnde hæc abomina-
 tio, quæ & alios obscurat? Aesopus autē quanuis à
 multis morderetur, stabat tamen audacter in ipsos in-
 tuens. Xanthus uerò philosophus habitans tūc Sami
 profectus

profectus in forum, & uidens duos quidem pueros
 cum ornatu astantes, medium uerò horū Aesopū, ad
 miratus est mercatoris commentum: nanq; turpem in
 medio collocauerat, ut appositione deformis, pulchrio
 res seipsis adolescentuli apparerent. Proprius autem
 astant, percontatus est Cātorem cuias esset. Et is, Cap
 padox. Tum Xanthus, Quid igitur scis facere? Hic,
 Omnia. Atq; ad hæc Aesopus risit. Discipuli uerò,
 qui cum Xantho undè erant, ut uiderunt ipsum risiss
 se, & ostendisse dentes, statim aliquod monstrum ui
 dere arbitrati sunt. Vno autem dicente, Certè hernia
 est, dentes habens: Alio uerò, Quid nam uidens risit?
 Alio, non risisse, sed riguisse: omnibus autem uolenti
 bus cognoscere cur risisset, unus ipsorum accedens,
 Aesopo inquit, Cuius rei gratia risisti? Et is, Absce
 de marina ouis. Illo uerò confuso funditus eo sermo
 ne, repenteq; secedente, Xanthus inquit mercatori,
 Quanto pretio Cantor? Illo autem mille obolis respō
 dente, ad alterum iuit, immenso audito pretio. Atqui
 & hunc rogante philosopho, cuias nam foret, & au
 dito Lydum esse, rursusq; rogante, Quid ergo scis fa
 cere? & illo dicēte, Omnia, iterum risit Aesopus. Ex
 scholasticis autem quodam dubitante, Quidnam hic
 ad omnes ridet? Alius ei dixit, Si uis & tu marinus
 hircus uocari, roga. Xanthus autem rursus rogauit
 mercatorem, Quanto pretio Grammaticus? Et ille,
 Tribus millibus obolorum, respōdit. Aegrè tulit phi
 loso

Iosophus immēsum pretium, & auersus discedebat. Scholasticis autē petētibus, an nō placuerint ei seruu li: Nā, inquit, sed decretū est, nō emere mācipiū pretiosum. Vnus autē ipsorū dixit, Si hęc ita se habēt, igitur turpē hūc quin emas, nulla lex uetat: idē enim & hic ministriū offeret, & nos pretiū huius impendemus. Ad hęc Xanthus ait, Ridiculū esset, uos soluis se pretiū, me autē seruū emisse: alioqui & uxorecula mea munditiæ studiosa, non ferret à deformi seruulo seruari sibi. At scholastici rursus dixerūt, In promptu est sentētia, ne pareatur foemina. Tūc philosophus, Faciamus prius periculum, an sciat aliquid, ne & pretiū incassum pereat. Adiens igitur Aesopum: Gaude, inquit. Et ille, Num nā tristabar? Et Xāthus, Saluto te. Ille autē, Et ego te. Xanthus unā cum alijs inexpectato, & prompto responso stupefactus rogauit, Cuias es? Ille, Niger. Et Xanthus, Nō hoc inquā, sed unde natus sis. Et is, Ex uentre matris meæ. Non hoc dico, sed in quo loco natus sis. Et ille, Non renuntiauit mihi mater mea, utrum in sublimi loco, an in humili. Et philosophus, Quid uerò facere nosti? Ille, Nihil. Et Xanthus, Quomodo? Quoniam hi omnia nosse professi sunt, mihi autem reliquerūt nihil. Atq; his scholastici uebementer delectati, Per diuinā prouidentiam, dixerunt, ualde bene respondit: nullus enim est homo, qui omnia norit: & propterea scilicet risit. Rursus igitur Xanthus inquit, Vis emam te? Et

Aesopus,

Aesopus, Me hac in re consultore eges? Vtrū tibi uideatur melius, aut emere, aut nō, fac: nullus enim quidquam ui facit hoc in tua positum est uoluntate: & si uolueris, crumena ianuam aperiens, argentum numera: sin uerò minime, ne cauillare. Rursus igitur scholastici inter se dixerunt, Per deos superauit preceptorem. Xanthus uerò cum dixisset, Si emero te, fugere uoles? Ridens Aesopus ait, Hoc si uoluerō facere, nullo modo utar te consultore, ut & tu paulo ante, me. Et Xanthus, Bene dicis, sed deformis es. Et ille, Mentem inspicere oportet ô philosophe, & non faciem. Tunc mercatorem adies Xanthus, inquit, Quāti hunc uēdis? Et ille, Ut uituperes meas merces, ades, quoniā te dignis omīssis pueris, deformem hūc eligis: alterum horum eme, hunc autē auctarium accipe. Et Xanthus, Non certē, sed hunc. Et mercator, Sexaginta obolis eme. At scholastici confestim collatos exposuerunt: Xanthus autem possedit. Itaq; publicani uēditione cognita, aderant indignantes, quis uēdiderit, quis emerit: at cū puderet utrumq; se pronuntiare propter uilitatem pretij, Aesopus stans in medio exclamauit, Qui uēditus est, ego sum: qui emit, hic: qui uendidit, ille. si uerò ipsi tacuerint, ego igitur liber sum. Publicani uerò diffusi gaudio, donato Xantho uectigali, abierunt. Aesopus igitur sequebatur in domum euntem Xanthum. Cū meridianus autem aestus esset, Xanthus inter deambulandū palliū trahen

do mingebat. Quod uidēs Aesopus, uestibus illius apprehēsis retro, ad se ipsum traxit, atq; inquit, Quam cele:rimē me uende, quoniam fugiam. Et Xanthus, Quamobrem? Quoniam, inquit, non possem tali seruire heros. si enim tu, qui heruses, & neminem times, tamē relaxationē non præbes naturæ, sed eundo mingis: si obtigerit seruum me ad aliquod mitti ministerium, & inter eundum tale quid exigat natura, necesse omnino fuerit uolando cacare. Et Xanthus, Hoc te turbat? tria mala uolens euitare, eundo mingo. Et ille, Quæ? Et hic, Stanti mihi, caput peruississet sol: pedes uerò terræ solum torridum: lotij autem acrimonia, olfactum offendisset. Tūc Aesopus, Vade, persuasisti mihi. Postquā autem domi fuerūt, Xanthus iubens Aesopo manere ante uestibulum, quoniam elegantiusculam esse sibi mulierculā sciebat, neq; oportere ilico talem turpitudinem ei ostendi, antequā aliquis ipsi urbana diceret: ipsi ingressus dicit, Domina, non etiam posthac obijcies ministerium, quod mihi tuæ pedissequæ præstant: iam enim & ego puerū tibi emi, in quo uidebis pulchritudinem, qualem nunquam uidisti, qui & iam ante uestibulum stat. & ille quidem hæc. Pedissequæ autem uera existimantes, quæ dicta fuerant, inter se non mediocriter contendeabant, cuiusnam ipsarum sponsus nuper emptus futurus sit. Xanthi uerò uxore intrò uocari nouitium iubente mancipium, una ex alijs magis accelerās, & ut

arrabo

arrabonem uocationem arripiens, nouitium seruuum egressa accersebat. Et illo dicente, Ecce ego adsum: stupefacta, Tu, inquit, es? Et hic, Næ & illa, Sine inuidia, ne ingrediaris intrò, omnes alioqui fugiēt. Alia tamē egressa, eumq; intuita, Cædatur tua, inquit, facies, & huc ingredi, sed ne appropinques mihi. Ingressus stetit coram dñā: quæ cum eum uidisset, oculos auertit ad uirum, inquiens, Vnde mihi hoc monstrum attulisti? abijce ipsum à facie mea. Et ille, Satis tibi domina, ne meum submorde nouitium seruū. Hæc autem, Videris Xanthe me perosus, aliam inducere uelle: & fortè dum pudet dicere mihi ut tua domo abscedam, canicipitem mihi hunc apportasti, ut eius ægrè latura ministerium fugiam. Da igitur mihi dotem meam, atq; ibo. Ad hæc Xantho increpante Aesopum tanquam in itinere urbana quedam locutum de mictu inter eundum, nunc uerò mulieri nihil dicentē, Aesopus ait, Projice ipsam in barathrū. Et Xanthus, Tace scelus, an nescis me hanc, ut me ipsum, amare? Et Aesopus, Amas mulierculam? Et ille, Admodū quidē, fugitiue. Ad hæc Aesop⁹, pulsato medio pede, ualde exclamauit, Xanthus philosophus uxorius est. Et uersus ad suā dominā ait, Tu ò dñā uelles philosophū emissetibi seruū iuuenem, bono habitu, uigentem, qui te nudam in balneo spectaret, & tecum luderet in dedecus philosophi? O Euripides, aureum ego tuum inquam os, talia dicens, Mul-

ti impetus fluctuum marinorum, multi fluminum,
 & ignis calidi flatus: dura res paupertas, dura &
 alia infinita: tamen nihil æque durum, ut mulier ma-
 la. Tu uerò ò domina philosophi uxor à pulchris a-
 dulescentulis tibi ut ministraretur noli, ne quo pacto
 contumeliam uiro tuo infixeris. Illa hæc audiens, cū
 nihil contradicere posset, Vnde uir, inquit, pulchri-
 tudinem hæc uenatus es? sed & loquax putridus hic
 uidetur, & facetus, reconciliabor igitur ei. Tū Xan-
 thus, Aesope, reconciliata est tibi tua hera. Et Aeso-
 pus ironice loquens. Magna res, inquit, placere mu-
 lierem. Et Xanthus, Tace posthac, emi enim te ad ser-
 uendum, non ad contradicendum. Postera die Xan-
 thus Aesopo sequi iusso, ad hortū quendam iuit em-
 pturus olera. Cū uerò olitor fasciculum olerum
 messuisset, accepit Aesopus. Xantho autem soluturo
 iam hortulano pecuniam, hortulanus, Sine, inquit,
 here, unum problema à te desidero. Et Xanthus, Quid
 nam? Tum ille, Quid ita, ut quæ à me plantantur ole-
 ra, quanuis diligenter & fodiantur, & irrigentur,
 tardum tamen suscipiunt incrementum: quibus uerò
 spontanea è terra pullulatio, etsi nulla cura adhibe-
 tur, ipsa tamen celerior germinatio? Xanthus igitur (li-
 cèt philosophi quæstio foret) cū nihil aliud sciret
 dicere, A diuina prudentia & hoc inter cætera gu-
 bernari inquit. Aesopus uerò (aderat enim) risit. Ad
 quem philosophus, Ridesne, an derides? Et Aesopus,
 Deri-

Derideo, inquit, sed nō te, uerūm qui te docuit. Quæ enim à diuina prouidētia fiunt, hæc à sapientibus uiris solutionem sortiuntur: oppone itaq; me, & ego soluā problema. Interim itaq; Xāthus conuersus inquit olitori, Minimē omnium decens est ô amice, me, qui in tantis auditorijs disceptauerim, nunc in horto soluere sophismata: puero autem huic meo, qui consuetudine multorū callet, si proposueris, solutionē cōsequeris quæsitī. Et olitor, Hic turpis literas nouit? ô infelicitatē. Sed narra ô optime, si quæsitī declaratiōnē nosti. Et Aesopus: Mulier, inquit, cū ad secundas nuptias iuerit, liberis ex priore uiro susceptis, si uirum quoq; inuenerit filios ex priore uxore genuisse quos ipsa filios adduxit, horū mater est: quos inuenit penes uirū, horū est nouerca, multā igitur in utrisq; ostendit differētiā: nam quos ex se genuit, amāter & accuratē nutrire perseuerat, alios uerò partus odit, & inuidia utens, illorū cibos diminuens, suis addit filijs. Illos enim natura quasi proprios amat: odio autē habet, qui uiri sunt, quasi alienos. Eodē modo & terra, eorum quæ ipsa ex se genuit, mater est: quæ autē tu plantas, horū est nouerca: huius rei gratia, quæ sua sunt, ut legitima magis nutrit, ac fouet: à te autē plantatis ut spurij non tantum alimentum tribuit. His delectatus olitor, Credideris mihi, inquit, quod me graui sollicitudine hac garrulitate leuaris. Abi gratis ferēs olera, & quoties tibi his opus est tāquā in pro-

prium hortum uadens accipe. Post dies aliquot rursus in balneum proficiscitur Xanthus. Quibusdam autem amicis ibi inuentis, ad Aesopum loquitur, ut in domum currat, & lentem in ollam iniectam coquat. Ille abiens, granum unum lentis in ollam iactum coquit. Xanthus ergo unà cū amicis lotus uocauit hos compransuros, præfatus tamen & quòd tenuis esset futura cœna, utpote ex lente, quodq; non oporteret uarietate ferculorum amicos iudicare, sed probare uoluntatem. His uerò profectis, & in domum ingressis, Xanthus inquit, Da nobis à balneo bibere Aesope. Illo uerò ex defluxu balnei accipiēte & tradente, Xanthus foetore repletus: Hem quid hoc, inquit, Aesope? Et Ille, A balneo, ut iussisti. Xanthus autem præsentia amicorum iram compeſcente, & peluim sibi apponi iubente, Aesopus pelui apposita stabat. Tunc & Xanthus, Non lauas? Tum ille: Iussum est mihi ea facere, quæ iusseris: tu nunc non dixisti, Inijce aquam in peluim, & laua pedes meos, & pone soleas, & quæcunq; deinceps. Ad hæc igitur amicis Xanthus ait, Num enim seruum emi? nullo modo, sed magistrum. Discumbentibus itaq; ipsis, & Xantho Aesopum rogante, an cocta sit lens, cochleari acceptum ille lentis granum tradidit. Xanthus accipiēs, ac ratus gratia faciendi periculum coctionis lentem accepisse, digitis conterens ait, Bene cocta est, affer. Illo solū aquam uacuanie in scutellas, & apponente,

Xan-

Xāthus, Vbi est lēs, inquit? Et is, Accepisti ipsam. Et Xāthus, Vnū granum coxisti? Tum Aesopus, Maxime lentē enim singulariter dixisti, non lentes, quod pluratiuē dicitur. Xāthus ergo prorsus concilij inops, Viri socij, ait, hic ad insaniam me rediget. Deinde conuersus ad Aesopum ait, Sed ne uidear improbe serue amicis iniurius, abiens eme pedes porcinos quatuor, & perceleriter, coctos appone. Festinus hoc peragit: ac dū pedes coquerentur, Xanthus iure uolens uerberare Aesopū, cū esset in re aliqua ad usum occupatus, unum ex pedibus ex olla clāculum aufrens, occulit. Paulò pōst autem & Aesopus ueniens, & ollā perscrutatus, ut tres solos pedes uidit, cognouit insidias sibi aliquas factas: & accurrens in stabulū, saginati porci unum ex quatuor cultro amputans, & pilis nudans in ollam iecit, ac coxit cum ceteris. Xanthus uerò ueritus ne Aesopus subreptum pedem non inueniens, fugeret: rursus in ollam ipsum iniecit. Aesopo autem in patinam pedes euacuante, ac quinq; his apparentibus, Xanthus, Quid hoc, inquit, Aesope: quomodo quinque? Et ille, Duo porci quot habent pedes? Et Xāthus, Octo. Tum Aesopus, Sūtergo hic quinq; & saginatus porcus inferius tri pes pascitur. Xanthus admodum molestē ferens, amicis inquit, Nonne paulò antē dixi, quòd celerrimē hic me ad insaniam rediget? Et Aesopus, Here, nosti id quod ex additione & subductione in quantitatem

secundum rationalem summam colligitur, non esse
 errorem. Xanthus igitur nullam causam honestam
 inueniens uerberandi Aesopum, quieuit. Postridie
 autem ex scholasticis quidam sumptuosam apparans
 coenam, cum alijs discipulis & Xanthum inuitauit.
 Coenatis igitur, Xanthus partes ex appositis ac-
 cepit electas, & Aesopo pone statim dedit. Abi, inquit
 ei, beneuolę; meę hęc trade. Ille uerò decedens se-
 cum cogitabat, Nunc occasio est ulcisci meam domi-
 nam, propterea quod me cum nouitius ueni, cauilla-
 ta est: uidebit igitur an hero meo bene uelit. Prose-
 ctus itaq; in domũ, sedit in uestibulo: & hera accita
 sportulam partium coram ipsa posuit, ac inquit, He-
 ra, hęc omnia herus misit, non tibi, sed beneuolę. Cũ
 q; canē uocasset, atq; dixisset, Veni Lycena, comede, ti-
 bi enim herus hęc iussit dari: particulatim cani oĩa
 proiecit. At post hoc ad herũ regressus, & rogatus
 an beneuolę dederit oĩa, Omnia, inquit, & corã me
 omnia comedit. Illo uerò iterũ rogante, Et quidnam
 edens ait? Et is, Mihi quidem nihil quidquam dixit,
 sed secum tibi gratias habebat. Vxor tamen Xanthi
 eam rem calamitosam esse arbitrata, nempe accusata,
 quod uel caniculę beneuolentia in uirum cederet, ac
 subdes sese non amplius in posterum cohabitaturam
 cum eo, ingressa cubiculum plorabat. Potu autē pro-
 cedente, & quęstionibus alternis propositis, ac uno
 ex ipsis ambigente, quando futura esset ingens inter
 homi-

homines turbatio, Aesopus ponē stans, ait, Cum resurrexerint mortui, repetentes quæ possederint. Et scholastici ridentes dixerunt, Ingeniosus est nouitius hic. Alio uerò rursus proponente, quamobrem ouis ad cædem tracta, non exclamet, sus autem quam maxime uociferetur, Aesopus rursus ait. Quoniam ouis assueta mulgeri, aut etiam uelleris onus deponere, tacite sequitur, idè etiam pedibus arrepta, & ferrum uidens, nihil graue suspicatur, sed illa usitata & solita uidetur passura: sed sus, ut quæ neq; mulgetur, neq; tondetur, neq; nouit ad horum aliquid trahi, sed carnes suas tantum usui esse, meritò uociferatur. His sic dictis, discipuli rursus laudauerunt ipsum uersi in risum. Finito cõuiuiò, & Xätho in domũ reuerso, & uxore pro more aggresso alloqui, illa ipsum auersata inquit, Ne mihi propinquus fias, da mihi dotem meã, & abibo, non enim manserim tecum posthac: tu autem abiens canit adulare, cui misisti partes. Et Xanthus stupefactus ait, Omnino mali mihi aliquid rursum attulit Aesopus. Et uxori inquit, Domina, num me poto, tu ebria es? cui partes misisti? nõne tibi? Nõ per Iouem, mihi quidem minime, inquit illa, sed cani. Xanthus Aesopo accito inquit, Cui dedisti partes? Et ille, Beneuole tuæ. Et uxori Xanthus, Nihil accepisti? Et illa, Nihil. Et Aesopus, Cui enim iussisti, here, partes dari? Et ille, Beneuole meæ. Et Aesopus cane uocata, Hæc tibi inquit, bene uult: nã mulier

et si bene uelle dicatur, tamen minima quaq; recula of-
 fensa contradicit, conuiciatur, ab it: canem tamen uer-
 berato, expellito, non tamen discedet, sed oblita om-
 nium, statim benignè blanditur & cum gratia he-
 ro. Oportebat igitur dicere here, Vxori has partes
 ferto, & non, beneuolæ. Et Xanthus, Vides domina
 non meam esse culpam, sed eius qui tulit? tolera itaq;
 nec deerit mihi occasio, qua eum uerberem. Illa uerò
 non credente, uerum clam ad suos parentes regressa,
 Aesopus inquit, Non rectè dixi ò here canem tibi ma-
 gis bene uelle, quàm meam heram? Diebus autem ali-
 quot præteritis, & uxore irreconciliata manente, &
 Xantho affines quosdam ad ipsam, ut reuertetetur
 domum mittente: illa, cum cedere uollet, ac proinde
 Xanthus in mœrore esset, Aesopus adiens eum, in-
 quit, Ne te afflictes here, ego enim eam cras uenire
 sponte & citissimè faciã ad te. Accepta pecunia Aeso-
 pus in forum proficiscitur: ac emptis anseribus, &
 gallinis, & alijs quibusdam ad conuiuium idoneis,
 ambulans, domos circuibat: transibat igitur & ante
 domum parentum hære suæ, ignorare simulans illo-
 rum esse, & in ea heram manere. Cumq; in quendam
 ex domo illa incidisset, rogabat, an aliquid ad nu-
 ptias utile domestici possent sibi uèdere. Ille aut rogat,
 Cui est opus his? Xantho, inquit, philosopho: cras
 enim uxori copuladus est. Eo uerò ascèdente, & uxo-
 ri Xanthi hæc, ut audiuit, renūtiãte, illa cursim, &
 prope-

Pp̄ere ad Xāthū ilico pergit, cōtraipsum clamat, di
 cēs inter alia & hæc, Nō me uiuēte, ō Xanthe, alteri
 uxori cōiūgi poteris. Sicq; māsit in domo p̄ Aesopū,
 quēadmodū propter illū discesserat. Rursus post dies
 aliquot inuitans Xanthus discipulos ad prandium,
 Aesopo inquit: I, eme optimum quodq; & præstan-
 tissimum. Ille inter eundum secum dicebat, Ego doce
 bo herum non stulta mandare. Cū linguas igitur so-
 lum suillas emisset, & apparasset discumbentibus,
 linguam assatam singulis cum salsamento apposuit.
 Discipulis laudantibus ut philosophicum primum
 ferculum, propter linguæ ad locutionē ministerium,
 rursus elixas Aesopus linguas apposuit: atq; iterum
 etiam ferculo alio, atque alio petito, ille nihil aliud
 quā linguas proponebat. Discipuli autem eodem
 subinde cibo repetito indignati, Quousq; linguas,
 inquit? quippe nos per diem linguas edendo, no-
 stras dolumus. Xanthus inquit iratus, Nihil aliud
 tibi est Aesope? Et is, Non certē. Tū ille, Nōne man-
 dauit tibi sordidissime homule, optimum quodq;, &
 præstantissimum obsonari? Et Aesopus, Multas ha-
 beo tibi gratias, q; me philosophis præsentibus incre-
 paueris. Quid igitur fuerit lingua melius & præ-
 stantius in uita? omnis enim doctrina, et philosophia
 per ipsam monstratur ac traditur: per ipsam datio-
 nes, acceptiones, fora, salutationes, benediciæ, mu-
 sa omnis: per ipsam celebrantur nuptiæ, ciuitates eri-

Lingua
 nihil me-
 lius.

guntur, homines seruatur. Et ut breuiter dicā, per ipsam tota uita nostra cōsistit: nihil ergo lingua melius. Ob hęc discipuli Aesopū rectē loqui dicentes, aberrasse uerō magistrū, abiere singuli in domū. Postridie rursus accusantibus ipsis Xanthū, ille respondebatur, non secūdum uoluntatem suam hęc facta fuisse, sed inutilis serui nequitia, hodie autē permutabit cœnā, & ipse presentibus uobis cū eo colloquar. Ac uocato eo, uilissimū quodq; & pessimū obsonari iubet, & discipuli secum foret cœnaturi. Ille autē nihil mutatus, rursus linguas emit, & apparatus discubentibus apposit. Hi inter se submurmurabāt, Porcinæ rursus linguæ. Et mox iterū linguas apposit. Et ualde iterū, atq; iterū. Xanthus autē iniquo animo ferēs, Quid hoc, inquit, Aesope? num rursus mandauit tibi optimū quodq; & præstantissimū obsonari, ac non potius uilissimū quodq; & pessimū? Ille autem, Et quid unquam peius lingua o here? nōne urbes per ipsam corruunt? nō homines per ipsam interficiuntur? non mēdacia omnia, & maledicta, & periuria per ipsam perficiuntur? nō nuptiæ: & principatus, et regna per ipsam euertuntur? nō, ut summatim dicam, uita omnis per ipsam infirmitatū errorū referta est? Hęc Aesopo dicente quidam ex unā discubentibus Xantho inquit, Hic, nisi ualde te ipsum munieris, nō dubia erit insanix causa tibi: qualis enim forma, talis & anima. Et Aesopus ad eum. Tu mihi uideris, o homo,

Nihil peius lingua.

mo, prauus quidam, & curiosus esse: herum irritans
 contra seruum. Xanthus autem ad hæc, causam cu-
 piens uerberandi hominem, Fugitiue, inquit, quoniã
 curiosum dixisti amicũ, ostende mihi incuriosum ho-
 minem adductum. Egressus igitur postridie in pla-
 team Aesopus, & eos, qui præteribãt, circumspectiẽs,
 uidet quẽdam in loco quodam diu sedentem, quem iu-
 dicans secum otiosum & simplicem esse, accedens in-
 quit, Herus te inuitat secum pransurum. Rusticus il-
 le nihil sciscitatus, neq; quis esset à quo inuitaretur,
 ingressus est in domum: & cum ipsis calceis, ut erãt
 uiles, discubuit. Rogante autẽ Xantho, Quis hic? Ae-
 sopus ait, Incuriosus homo. Et Xanthus uxori in au-
 rem dicit ut sibi obsequeretur, & quod ipse iusserit
 faceret, ut plagas Aesopo honesta ratione inferret.
 Deinde coram omnibus inquit, Domina aquam in
 peluim iniice, & pedes hospitis laua. Cogitabat enim
 secũ omnino hospitem recusaturum. Aesopũ uerò, q̃
 ille curiosus esset, uerberibus cæsum iri. Illi igitur ia-
 cta aqua in peluim, ibat pedes hospitis lotura. At il-
 le cognoscẽs hæc esse domus dominam, secum loqueba-
 tur, Honorare me omnino uult, atq; huius rei gratia
 suis manib⁹ pedes meos uult lauare, cũ ancillis queat
 hoc mādare. Extẽsis igitur pedibus, Laua, inquit, he-
 ra: ac lotus discubuit. Xantho autẽ iubẽte uinũ hospi-
 ti dari quod biberet, rursus ille considerabat secum
 ipsos antẽ oportere bibere: sed quia sic ipsis uisum
 est,

est, non opus mihi hæc inquirere. Accipiens igitur bibit. Prudentibus uerò, & ferculo quodam hospiti appposito, atq; illo suauiter comedente, Xanthus cocum, quòd male hoc condiuisset, criminabatur, atque etiam nudum uerberibus afficiebat. Rusticus autem secum dicebat, Ferculum quidem optimè coctum est, & nihil ei deest, quo minus rectè paratum sit: si autem absq; causa uult suum seruum flagellare pater familiaris, quid ad me? Xantho autem ægrefeferente, neq; iucunde affecto, quoniam nihil hospes curiose inquirebat, tandè placentæ allatæ sunt. Hospes uerò tanq̄ nūquã placentam gustasset conuoluēs, & accipiens, ipsas ut panes comedeat. Xanthus autem pistorem accusauit, dixitq; ei, Cur nam ò execrande, absq; melle, ac pipere placentas præparasti? Ille inquit, Si cruda est, ò here, placentæ, me uerbera: si uerò nō, ut oportebat, præparata est, non me, sed heram accusa. Et Xanthus, Si à mea hoc factum est uxore, uiuã ipsam nunc comburam. Atq; iterum uxori innuit, ut sibi obsequeretur propter Aesopum. Cùm igitur iussisset sarmenta in medium afferri, pyram succendit, & arreptam uxorem prope pyram egit, ita ut crederetur ipsam in ignem esse immisurus: differebat autè aliquo modo, & circumspeciebat rusticum, si quo modo assurgens, à tali audacia prohibere ipsum aggrediretur. Sed is secum rursus considerabat, Cùm nulla adsit causa, quidnam sic irascitur? Deinde inquit,

O paterfamiliās, si hoc iudicas oportere fieri, expecta me parumper, dum digressus abducam & ipse meam ex agro uxorem, ut ambas simul comburas. Hæc à uiro Xanthus audiēs, & huius synceritatem, ac generositatem admiratus, Aesopo inquit, Ecce uerè homo incuriosus, habes accepta præmia uictoriæ ô Aesope: satis est tibi de cætero, dein uerò libertatem tuam assequeris. Postridie autem Xanthus iussit Aesopo in balneas ire, & scrutari, an multa adesset turba, uelle enim lauari. Abeunti autem prætor occurrens, & Xanthi ipsum esse cognoscens, interrogauit quonam iret. Quod cum se is negasset scire: existimans Prætor interrogationem suam flocci pendi, in carcerem ipsum abduci iubet. Cum igitur abducere tur Aesopus, clamauit, Vides ô prætor quæadmodum rectè respõderim? quæ enim nõ expectaui, et occurri tibi, & in carcerẽ iam trahor. Tũ Prætor stupefactus responsi promptitudine, sinit abire. Aesopus autẽ profectus in balneas, multã turbã in ipsis intuitus est: sed & lapidem uidet in medio ingressu positũ, in quem singuli ingrediẽtes et egrediẽtes offendebant: hũc autẽ unus quispiã ingrediẽs ut lauaretur, sublatũ transposuit. Reuersus igitur ad herum, Si uis, inquit, herè, lauari, unum hominem in balneis uidi. Xanthus profectus, ac multitudinem lauantium uidens dixit, Quid hoc, ô Aesope? nõne unum hominem dixisti te uidisse? Aesopus, Certè, inquit: nam lapidem illum

lum (manu ostēdens) ante ingressum positum reperi,
 in quē ingrediētes omnes & exeūtes offendebant: u=
 nus uerò quidā antequā illideret, eleuatum transpo=
 suit. Illum igitur unum hominem dixi uidisse: plu=
 ris faciens quā alios. Tum Xanthus, Nihil apud
 Aesopum tardū est ad respōsionem. Cū aliquando
 Xanthus ex latrina rediret, interrogauit Aesopum,
 Quid ita homines post cacationē, uentris excremen=
 ta aspiciūt? Ille ait, Antiquis temporibus uir quidam
 delicatius uiuens multo tēpore prae delicijs in latri=
 na sedebat, ut & sua illic immorās cacauerit prae cor=
 dia. Ex illo tempore igitur timentes ceteri homines,
 uentris inspiciūt sordes, ne quo modo & ipsi hoc pa=
 tiantur. Sed tu here, ne time: non enim sunt tibi prae=
 cordia. Die autē quodā celebrato conuiuio, Xanthus
 cum alijs philosophis discūbebat, & potu iam inua=
 lescente, crebrae quæstiones inter hos uersabantur: atq;
 Xantho incipiente turbari, Aesopus adstans ait, He=
 re, Bacchus tria possidet temperamenta, primum uo=
 luptatis, secūdum ebrietatis, tertium contumeliæ. Vos
 igitur poti iā, & letati, quæ reliqua sunt, omittite.
 Tum Xanthus iam ebrius, ait, Tace, inferis consule.
 Et Aesopus, Igitur & in infernum distrahēre. Ex
 discipulis autem quidam subebrium iam Xanthum
 uidens, & ut uniuersum dicam, temulentum, O prae=
 ceptor, inquit, potēstne homo aliquis ebibere mare?
 Et ille, Admodum quidem: ego enim ipse hoc ebibā.

Disci-

Discipulus, At si non poteris, quānam tibi multam irrogabo? Tum Xanthus, Domū meā depono totam. Atque interim depositis anulis pacta firmauerunt, tum discesserunt. Postridie diluculo, excitato Xantho, ac faciem lauante, anulum inter lauandum non uidit. Aesopum de eo interrogat. Ille nescio, inquit, quidnam factum fuerit: sed unum scio tantum, quod a domo decideris tua. Tum Xanthus, Quamobrem? Aesopus, Quoniam heri ebrius pepigisti mare ebibere, atque in pactis deposuisti & anulum. Et h, Tum quomodo maius fide opus potero? uerum te nunc rogo, si qua cognitio, si qua prudentia, si qua experientia, praesto sis, ac opem porrige, ut uincam, aut pacta dissoluam. Aesopus autem, Vincere quidem haud licet, sed ut soluas pacta, efficiam. Cum hodie rursus in unum conueneritis, nullo modo uidearis timere, uerum quae pactus es ebrius, eadem sobrius quoque dic. Iube itaque stramenta, & mensam in litore poni, & pueros paratos cum poculis porrigere tibi marinam aquam. Cum autem omnem uideris turbam concurrisse ad spectaculum, ipse discumbens iube ex mari impleri poculum: atque hoc accepto omnibus audientibus, dic pactis praefecto, Quenam apud nos foedera iniuimus? Atque is respondet tibi, quod pepigeris mare ebibere. Conuersus igitur tu ad omnes, sic dicito, Viri Samij, scitis & uos penitus quamplurimos fluuios prorum-
 pere

pere in mare, ego autem pepigi mare solum ebibere, non etiam exeuntia in ipsum flumina. hic itaq; scholasticus prius coërceat flumina omnia, deinde statim mare solum ebibam. Xanthus autem futuram ex hoc pacti solutionem cognoscens, uehementer letatus est. Populus igitur ad litus confluit ad spectaculū eius, quod faciendum erat: cumq; Xanthus quæ edoctus fuerat ab Aesopo, fecisset, ac dixisset, Samij admirati, acclamauerunt, ac ipsum laudarunt: Scholasticus autem, Xanthi pedibus obuolutus, & uictum se confitebatur, & pacta rogabat dissolui: quod & fecit Xanthus exorante populo. Profectis autem ipsis in domum, Aesopus adiens Xanthū, inquit, per omnem uitam tibi gratificatus sum, nōne dignus sum ō herere consequi libertatem? At Xanthus obiurgando ipsum, repulit, dicens, An nolo ipse hoc facere? sed exi ante uestibulum, & specularē: & si uideris duas cornices, renuntia mihi: bonum enim augurium hoc. quōd si unam uideas, hoc malū. Accedens igitur Aesopus, cū duas fortē ita cornices super quadam uiddisset arbore sidentes, accedens Xantho renuntiauit. Exeunte autem Xantho, altera harum auolauit: & Xanthus alteram solam uidens ait, Nōne dixisti mihi execrande duas uidisse te? Et is, Ita, sed altera auolauit. Tum Xanthus, Deerat tibi fugitiue me ut deluderes? Iubet igitur eum denudatū uerberari. At dum Aesopus uerberabatur, præfectus quidam inuitauit

ad coenam Xanthum, Aesopo inter uerbera exclamāte, Hei mihi misero: ego enim qui duas uidi cornices, uerberor: tu uerò, qui unam tantum, in conuiuium abis, uanum itaque fuit augurium. Tum Xanthus solertiam eius admiratus, cessare iubet uerbera. Non multis autem post diebus philosophos & rhetores cum inuitasset Xanthus, iussit Aesopo ante uestibulum stare, & nullū indoctum ingredi sinere, sed doctos solos. Hora autem prandij clauso uestibulo, Aesopus intus sedebat, Ex inuitatis autem quodā profecto, & ianuā pulsante, Aesopus intus ait, Quid mouet canis? ille putans canis uocari, iratus discessit: sic ergo unusquisq; ueniēs reuertebatur iratus, putans iniuria affici, Aesopo eadem omnes interrogante. Cum autem unus ex ipsis ostium pulsasset, interrogatus quid moueret canis, respōdit, Caudam & aures. Aesopus ipsum rectē iudicans respondisse, aperta iannua ad herum duxit, ac inquit, Nullus philosophus ad cōuiuium tuum uenit ò here, præter hunc solum. Xanthus igitur ualde tristatus est, deceptum se existimans ab inuitatis. Postridie cum uenissent inuitati ad literarum ludum, accusabant Xanthum, dicētes, Vt uideris, ò præceptor, cupiebas quidem ipse cōtemnere nos: sed ueritus, putridum in uestibulo constituisti Aesopum, ut nos iniuria afficeret, & canes uocaret. Et Xanthus, Insomniūmne id est, an uera res? Tum illi, Nisi stertimus, uera res. Confestim accersit

tus Aesopus, & rogatus cum ira, cuius rei gratia amicos ignominiose amittit, ait, Non tu mihi he re maudasti, ne quem uulgarem ac indoctum hominē permitterem in tuum cōuenire conuiuium, sed solos doctos? Tum Xanthus, Et quales hi, nōne docti? Et Aesopus, Nullo pacto: ipsis etenim pulsantibus ianuam, & me intus rogitante quidnā moueret canis, nullus eorum intellexit sermonem. Ego igitur cū indocti omnes uiderentur, nullum ipsorū introduxi nisi hunc, qui doctē respondit mihi. Sic igitur cū Aesopus respondisset, rectē omnes dicere ipsum confirmarunt. Ac post dies rursus aliquot Xanthus sequēte Aesopo, ad monimēta accessit, & quae in arcis erāt epigrāmata legens se ipsum delectabat. At Aesopo in quadam ex ipsis insculptas literas has uidente, α.β. δ.ο.ε.θ.χ. ostendeneq; Xantho, atq; rogante, an haec nouisset: diligenter ille scrutatus, non potis fuit harum inuenire declarationem, ac fassus est dubitare omnino. Tum Aesopus, Si per hanc colūnam, ô heres, thesaurum ostēdam tibi, qua re me remunerabis? Et is: Confide, accipies enim libertatem tuam, atq; dimidium auri. Tunc Aesopus distans à cippo passus quatuor, & fodiens, accepit thesaurum, & tulit heros, dicens, Da mihi promissum, cuius gratia inuenisti thesaurum. Et Xanthus, Non, si & ego sapiam, nisi & sensum literarū mihi dixeris: nam scire hoc multo re inuēta mihi pretiosius. Et Aesopus, Qui thesaurum

rum infodit hinc, ut uir eruditus literas in scalpsit has, quæ & inquitunt, α, ἀποβάς. β, βήματα. δ, τέρμα. ο, ὀρύξας. ε, εὐρήσεις. θ, θησαυρόν. χ, χρυσίον. Xanthus autē, Quia ita solers es, & astutus, non accipies tuā libertatem. Et Aesopus, Renūtiabo dandū aurum ὁ δñe regi Byzantinorum: illi enim reconditū est. Et Xanthus, Vnde hoc nosti? Et ille, Ex literis: hoc enim inquitunt, α, ἀπόδος. β, ἑασιλεύει. δ, διονυσίου. ο, ὄρυξ. ε, εὐρες. θ, θησαυρόν. χ, χρυσίου. Xanthus audiens regis esse aurū, Aesopo ait, Accepto dimidio lucri, taceto. Et ille, Non tu mihi nunc hoc præbes, sed qui aurū hinc infodit. ac quæ admodum, audi: hoc enim dicunt literæ, α, ἀνελόμει. β, ἑαδίοαντες. δ, διέλεθε. ο, ὄρυξ. ε, εὐρες. τε. θ, θησαυρόν. χ, χρυσίον. At Xanthus, Venias, inquit, in domū, ut & thesaurū diuidamus, & tu libertatem accipias. Profectis ergo, Xanthus timēs Aesopi loquacitatem, in carcerē ipsum iussit injici. Cū abduceretur Aesopus, sic inquit, Huiusmodi sunt promissa philosophorū: non solū enim nō accipio meam libertatē, sed & in carcerē iubes injici me. Xanthus igitur iussit ipsum solui, & ait ei, Nimirū rectē inquis, ut parta libertate, uehemētior sis cōtra me accusator. Tū Aesopus dixit, Quodcūq; mihi potes facere fac malū: omnino uel inuitus liberabis me. Ea uerò tēpestate huiusmodi res Sani obtigit. Cū publicē festū celebraretur, repētē aquila deuolās, & publicum ra-

Id est, recedēspaf
sus qua-
tuor fo-
diens in-
uenies
thesaurū
aureum.

Id est,
Reddere
gi Dio-
nyfioque
inuenisti
thesaurū
aureum.
Id est, Ac-
ceptum
eūtes di-
uidite
quem in-
uenistis
thesaurū
aureum.

piens anulum, in serui sinum demisit. Itaq; Samij perterriti, cum ob hoc prodigium incidissent in multum mœrorem, in unum coacti, coeperunt rogare Xanthũ, quod primus ciuium esset, & philosophus, ut sibi iudicium prodigij manifestaret. At ille omnino ambigenstempus petijt. Profectus igitur domũ, tristis erat admodũ, & solitudinibus immersus, ut qui nihil iudicare posset. Aesopus uero, mœrore Xanthi cognito, adiens ait, Qua causa, ô here, sic perseueras tristari? Mihi cõmitte, uale dicto mœrori. Cras in forum profectus dic Samijs, Ego neq; prodigia soluere didici, neq; augurari: sed puer mihi est multarum rerum peritus, ipse uobis quæsitum soluet. Et si ipse consecutus fuero solutionem here, tu gloriam reportabis, tali utens seruo: sin minus fuero consecutus, mihi soli erit dedecus. Persuasus igitur Xanthus, postero die in theatrum profectus, & astans in medio, iuxta monita Aesopi concionatus est ijs, qui conuenerant. Illi uero statim rogabant Aesopum acciri. Qui cũ uenisset, staretq; in medio, Samij facie ipsius considerati, deridentes clamabant, Hæc facies prodigium soluet? ex de formi hoc quid unquam boni audiemus? Ita ridere coeperunt. At Aesopus extenta manu silëtio petito, inquit, Viri Samij, quid faciem meam cauillamini? non faciẽ sed animum respicere oportet: sæpe enim in turpi forma bonum animũ natura imposuit. An uos exteriorum testarum formam consideratis, ac non potius interiorẽ

teriolem uini gustum? Hæc ab Aesopo cum audissent omnes, dixerunt, Aesope si quid potes, dic ciuitati. Ille igitur audacter ait, Viri Samij, quoniam fortuna, quæ contentionis studiosa est, gloriæ certamen proposuit domino & seruo: si seruus inferior uideatur domino, uerberibus cæsus abibit, sin autē præstantior, nihilominus & sic uerberibus lacerabitur. Si uos per meam libertatem, loquendi mihi fiduciam indulseritis, ego nunc uobis intrepidè quæsitum narrabo. Tunc populus uno ore clamabat ad Xanthum, Libertate dona Aesopum, obtempera Samijs, largire libertatē eius ciuitati. At Xantho non annuente, Prætor ait Xantho, Si tibi nō placet auscultare populo, ego hac hora Aesopum libertate donabo, & tunc tibi æqualis fuerit. Tunc igitur Xanthus necessariò libertatē reddidit, & præco clamauit, Xanthus philosophus liberum Samijs largitur Aesopum. atq; interim finē sermo Aesopi accepit dicentis Xantho, Vel inuitus me libertate donabis, Aesopus itaq; libertatem consecutus, stans in medio, ait, Viri Samij, aquila ut scitis, regina auium est. Quoniam autem imperatorium anulum hæc raptum demisit in serui sinum, hoc significare uult, quendam ex ijs, qui nunc sunt, regem, uel le uestram libertatem in seruitutem redigere, atque sancitas leges irritas facere. His auditis Samij mœrore repleti sunt. Sed non multo post tempore & literæ à Cræso Lydorum rege uenerunt ad Samios iu-

bentes eis ut in posterum tributa sibi pēderent: sin minus obtēperassent, ut ad pugnā se pararent. Consulta bāt igitur uniuersi. Timuerūt enim subditi fieri Croeso, cōducibile tamē esse & Aesopū consulere. Et ille cōsultus, ait, Cū principes uestri sententiā dixerint de tributo dando obtēperandū esse regi: consiliū iam minime, sed narrationē uobis afferā, & scietis quid cōducatur. Fortuna duas uias ostendit in uita, alterā libertatis, cuius principiū accessu difficile, sed finis planus: alterā seruitutis, cuius principiū facile, & accessibile, finis autē laboriosus. His auditis, Samij exclamauerūt, Nos cū simus liberi, serui esse gratis nolimus: & oratorē infectā pace remisērūt. His ergo cognitis, Croesus decreuit bellum in Samios mouere. Sed legatus retulit, Non poteris Samios debellare, quando diu est apud eos Aesopus, & cōsilia suggerit. Potes autē magis, ait, ō rex, legatis missis, petere ab ipsis Aesopum, pollicitus eis & gratias aliās relaturū, & remissionē iussorū tributurū: tūc forte poteris eos superare. Croesus his persuasus, legato nullo dedi sibi petebat Aesopū. Samij autē hunc tradere decreuerunt.

De lupis
& ouibus

Quo cognato, Aesopus in media cōcione stetit, ac inquit, Viri Samij, & ego permulti facio ad regis pedes profici sci: uolo autē uobis fabulā dicere. Quo tēpore animalia inter se loquebātur, lupi bellū ouibus intulerūt. Vnā uerò cū ouibus canibus praeliantibus ac lupos arcētibus, lupi legato missō dixerūt ouibus, st
uolue=

uoluerint uiuere in pace, & nullū suspicari bellum,
 ut canes sibi traderent. Ouibus ob stultitiā persuasis,
 & canibus traditis, lupi & canes dilacerarūt, & o-
 ues facili mē occiderūt. Samij igitur fabule sensu co-
 gnito, decreuerūt apud se detinere Aesopū. Ille uerò
 nō tulit, sed cum legato unā soluit, & ad Cræsum se
 contulit. Profectis autē ipsis in Lydiam, Rex ante se
 stanē Aesopū uidens, indignatus est dicēs, Vide qua-
 lis homuncio impedimēto mihi ad tantā insulam su-
 bigendā fuit. Tū Aesopus, Maxime rex, nō ui, neq;
 necessitate coactus ad te ueni, sed spōte adsum, sustine
 autem me parūper audire. Vir quidā cum locustas ca-
 peret, occideretq; cepit & cicadā: cum & illā uellet
 occidere, inquit cicada: O homo, ne me frustra occi-
 das: ego enim neq; spicam lēdo, neq; alia in re quapiā
 iniuria te afficio: motu uerò, quæ in me sunt, mēbra-
 nularum, suauiter canto, delectans uiatores: præter
 igitur uocē in me amplius nihil inuenies. Ille his au-
 ditis, permisit abire. Et ego itaq; ò rex, tuos pedes at-
 tingo, ne me sine causa occidas: non enim possum in-
 iuria quenquam afficere, sed in uili corpore genero-
 sum loquor sermonem. Rex autem miratus simul &
 miseratus ipsum, ait, Aesope, non ego tibi largior
 uitam, sed fatum: ergo quod uis, pete, & accipies. Et
 ille. Rogo te, ò rex, reconciliare Samijs. Cumq;
 rex dixisset, reconciliatus sum, pròcidēs ille in terrā,
 gratias ei agebat. Et post hæc suas conscripsit fabu-
 las.

De homi-
 ne & Ci-
 cada.

Quando
 conscri-
 pserit Ae-
 sopus fa-
 bulas.

*las, quas in hunc usq; diem extantes apud regem reliquit. Acceptis autem ab ipso literis ad Samios, quod Aesopi gratia eis recõciliatus fuerit, atq; muneribus multis, nauigauit in Samũ. Samij igitur hunc uidentes, & coronas ei intulerũt, & choreas eius gratia cõstituerunt. Ille autẽ & regis literas legit, & ostendit q; sibi donatam à populo libertatẽ, libertate rursus remuneratus fuerit. Post hæc uerò ab insula decedens, circuibat orbẽ, ubiq; cũ philosophis disputando. Profectus & in Babylonẽ, & suam ipsius doctrinam demonstrãdo, magnus apud regẽ Lycerum euasit. Illis enim temporibus reges inuicem pacem habentes, atq; delectationis gratia quæstiones uicissim sophisticas scribẽdo mittebant: quas qui soluerent, tributa pacta à mittentibus accipiebant, qui uerò non, equalia præbebant. Aesopus igitur quæ mittebantur problema=ta Lycero intelligens dissoluebat, & clarum reddebat regem, & ipse Lyceri nomine altera itidem regibus remittebat: quæ cum remanerent insoluta, tributa rex quàm plurima exigebat. Aesopus autem cum non genuisset filios, nobilem quendam Ennum nomine adoptauit, atque ut legitimum filium regi allatum, commendauit. Non multo autem post tempore Ennus cum adoptãtis concubinarem habuit: hoc sciẽs Aesopus expulsurus erat domo Ennum, qui in illum ira correptus, epistolamq; fictam ab Aesopo scilicet ad eos, qui sophismatis cum Lycero certabant, quòd
ipsis*

ipsis paratus esset adhaerere magis, quam Lycero, regi dedit Aesopi signatam anulo. Rex & sigillo credens, atque inexorabili ira percitus, statim Hermippo iubet, nulla examinatione facta, tanquam proditorem occideret Aesopum. At Hermippus & amicus fuerat Aesopo, & tunc se amicum ostendit: in sepulchro enim quodam nemine sciente occultauit hominem, & secretò nutriuit. Ennus autem regis iussu omnem Aesopi administrationem suscepit. Quodam post tempore Nectenabo rex Aegyptiorum audiens Aesopum mortuum esse, mittit Lycero statim epistolam, architectos sibi mittere iubentem, qui turrim aedificent, quae neque caelum, neque terram attingat, & aliquem qui semper respondeat ad omnia quaecunque rogauerint: quod si fecisset, tributa exigeret: sin minus, solueret. His lectis Lycerus moerore affectus est, cum nullus ex amicis posset quaestionem de turri intelligere. Rex uerò & columnam sui regni dicebat interuisse Aesopum. Hermippus autem dolore regis ob Aesopum cognito, adiit regem, & uiuere illum renuntiavit, addiditque ipsius causa Aesopum non peremisse, sciens quòd poeniteret aliquando regem sententiae. Rege autem uehementer his lætato, Aesopus sordēs, ac squalens totus, adductus est. Cumque rex ut eum uidit, illacrymasset, atque ut lauaretur, aliaque cura afficeretur, iussisset, Aesopus post hoc & de quibus accusatus fuerat, causas consutauit: ob quae eum rex

Ennum esset occisus, Aesopus ei ueniam petijt. Post hæc autem rex Aegypti epistolam Aesopo dedit legendam. At ille statim solutione cognita questionis, risit, ac rescribere iussit: cum hyems præterisset, missum iri & qui turrim essent edificaturi, & aliquem qui responderet ad rogata. Rex igitur Aegyptios legatos remisit, Aesopo aut pristinam administrationem tradidit omnem, deditum ei tradens & Ennum. At Aesopus acceptum Ennum nulla in re tristitia affecit sed ut filium, rursus receptum inter cætera his admonuit

Præcepta uerbis, Fili, ante omnia cole deum. Regem honora. Inimicis tuis terribile te ipsum præbe, ne te cõtinent: amici tuis facile, & cõmunicabile, quò longè beneuolentiores tibi sint. At inimicos male habere precare & esse pauperes, ne te possint offendere: at amicos in omnibus bene ualere uelis. Sæper uxori tuæ bene adhære, ne alterius uiri periculum facere uelit: leue enim mulierum est genus, ac delinitum adulatione minus male cogitat. Velocem ad sermonem ne posside auditum. Linguae cõtinentes esto. Bene agentibus ne inuide, sed cõgratulare: inuides enim te ipsum magis offēdes. Domesticorum tuorum satage, ut te non solum ut dominum timeant, sed etiam ut benefactorem uenerentur. Ne pudeat discere semper meliora. Mulieri non unquam credas secreta: nam semper armatur, quo modo tibi dñetur. Quotidie in die castitiam recode: melius enim mortuum inimicis relinquere, quam uiuentem amicorum indigere. Salutato facile, qui tibi occurrunt,

currūt, sciēs & catulū cauda panē cōparare. Bonū esse ne pœniteat. Susurronē uirū eijce domo tua, nam q̄ à te dicūtur, ac fiūt, alijs cōmanicabit. Fac, quæ te nō mœstificēt. Cōtingētibus ne tristare. Neq; praua in eas unquā cōsilia, neq; mores malorū imiteris. His ab Aesopo Ennus admonitus, tū sermone, tū sua cōscientia, ut sagitta quadā percussus animū, paucis pōst diebus è uita discessit. Aesopus aut̄ aucupes omnēs accepit, atq; aquilarū pullos quatuor ut caperēt, iubet: sic itaq; captos nutriuit, ut dicitur, ac instruxit (cui rei nō magnā fidē adhibemus) ut pueros in sportis ipsi appēs gestādo in altū uolarēt, atq; ita obediētes pueris essent, ut quocūq; illi uellēt, uolarēt, siue in altū, siue in terrā deorsum: præterito uerò hyemali tēpore, ac Vere arridēte, cū ad iter omnia parasset Aesopus, & pueros accepisset, & aquilas, decepsit in Aegyptū, multa imaginatione, & opinione ad stupefactionē illorū hominū usus. Sed Nectenabo audito ad esse Aesopū, Insiđijs circūuētus sum, inquit amicis, quia intellexerā Aesopū mortuū esse. Postridie autē iussit rex, ut omnes magistratus candidis circundarētur uestibus: ipse è γέαυ induit, & coronā, ac γέμα tam υίτ αριπ. Cumq; sedens in alto folio, Aesopum introduci iussisset, Cui me asimilas (ingredienti inquit) Aesope, & eos qui mecum sunt? Et ille, Te quidem, Soli uerno: qui uerò te circumstant, maturis arstis. Et rex admiratus ipsum, & donis eum profecutus est.

tus est. Postero autem die rursus rex candidissimam togam indutus, amicis purpureas iussis accipere, ingredientiẽ Aesopum iterum rogauit. Et Aesopus, Te, inquit, comparo Soli: hos autem qui stant circum, radijs solaribus. Et Nectenabo, Puto nihil esse Lycerũ præ meo regno. Et Aesopus subridens, Ne facile de illo sic loquere, ô rex: nam geni uestre uestrũ regnũ collatum, instar Solis lucet: at si Lycero comparetur, nihil aberit quin splendor hic, tenebræ appareant. Et Nectenabo apposita uerborum responsione stupefactus, Attulisti nobis, ait, qui turrim ædificent? Et ille, Parati sunt, si modò ostendas locum. Postea egressus extra urbem rex in planiciem, ostendit dimensum locum. Adductis igitur Aesopus ad ostensos loci angulos quatuor, quatuor aquilis unà cum pueris per sacculos appensis, ac puerorum manibus datis fabrorum instrumentis, iussit euolare: illi uerò sublimes, Date nobis, clamabant, lapides, date calcem, date ligna, et alia, quæ ad ædificationem apta sunt. Sed Nectenabo uisis pueris ab aquilis in altum sublatis, ait, Vnde mihi uolucres homines? Et Aesopus, Sed Lycerus habet: tu autem homo cum sis, uis cum æquodijs regi contendere. Et Nectenabo, Aesope uictus sum: percontabor autem te, tu responde. Et ait, Sunt mihi foeminae hic equæ, quæ cum audiuerint eos, qui in Babylone sunt, equos hinnientes, statim concipiunt. Si tibi ad hoc est doctrina, ostende. Et Aesopus, Respon-

spondebo tibi cras, ô rex, Profectus uerò, ubi hospita batur, felem iubet pueris comprehendere, & captū publicè circumduci uerberando. Aegyptij autem illud animal colentes, cū sic ipsum male tractari uiderent, concurrerunt, & felem e manu uerberantium eripuerunt, ac rem celeriter renuntiarunt regi. Qui uocato Aesopo, Nesciebas, inquit, Aesope, tanquam Deum à nobis coli felem? quare igitur hoc fecisti? At ille, Lycerum regem iniuria affecit, ô rex, præterita nocte hic felis. Gallum enim eius occidit pugnacem, & generosum, præterea & horas ei noctis nuntiantem. Cui rex, Non pudet te mentiri Aesope? Quonam modo una nocte felis ab Aegypto iuit in Babylonem? Tum ille subridendo inquit, Et quomodo, ô rex, Babylone equis hinnientibus, hinc equæ foeminae concipiunt? Rex autem his auditis, prudentiam Aesopi felicem esse dixit. Post hæc autem cū acciuisset ex Heliopoli uiros questionum sophisticarū peritos, atque de Aesopo cū eis disputasset, inuitauit unā cū Aesopo ad cōuiuuiū. Discubētibus igitur ipsis, quidā Heliopolita inquit Aesopo, Missus sum à Deo meo quæstionē quādā rogaturus te, ut ipsam solueres. Cui Aesopus, Mētiris, Deo enim ab homine nihil opus est discere: tu autē nō solū te ipsum accusas, sed & Deū tuū. Alius rursus ait, Est tēplū ingens, & in ea colūna, duodecim urbes cōtinēs, quarū singulæ triginta trabibus fulciūtur, quas circūcurrunt duæ mulieres.

mulieres. Tū Aesop⁹ ait, Hęc q̄stionē apud nos soluēt et pueri. Tēplū eīm est hic mūdus: Colūna, annus: Vrbes, mēses: Et trabes, horū dies. Dies autē & nox, duę mulieres, q̄ uicissim sibi succedūt. Postridie cōuocatis amicis omnibus, Nectenabo inquit, Propter Aesopū hunc debemus tributa regi Lycero. At ex his unus ait, Iubebimus ei quęstiones dicere nobis ex ijs, quę neq; scimus, neq; audiuius. Et ille, Cras hac de re uobis respōdebo. Decedēs igitur, & cōposito scripto in quo cōtinebatur, Nectenabo cōfītēs mille talēta Lycero debere, manē reuersus Regi scriptū reddidit. Regis autē amici priusquā aperiretur scriptū, oēs dixerūt, Et scimus hęc, & audiuius, & uerē scimus. Et Aesopus, Habeo uobis gratiā restitutiōis causa. At Nectenabo cōfessione debiti lecta ait, Me nihil Lycero debēte, oēs uos testificamini? Illi mutati dixerūt. Neq; scimus, neq; audiuius. Et Aesopus, Si hęc ita se habēt, solutū est quęsitū. Ad hęc Nectenabo, Felix est Lycerus, talē in regno suo doctrinā habēs. Ergo pacta tributa tradidit Aesopo, atq; in pace remisit. At Aesopus in Babylonē profectus, narrauit Lycero acta in Aegypto omnia, & tributa reddidit. Lycerus autē iussit statuā aureā Aesopo erigi. Nō multo autē post tēpore, Aesopus in Græciā decreuit nauigare, cōpositione q; cū rege facta, discessit, iuratus ei prius proculdubio rediturū se in Babylonē, atq; illic reliquū uitę uicturū. Peragratis autē Græcis urbibus,

& sua

& sua doctrina patefacta, peruenit & Delphos: ue-
 rü Delphi differentē quidē audierüt libēter, sed ho-
 nore, & obseruātia eū affecerüt nulla. Is autē ad eos
 suspiciēs ait, Viri Delphi, succurrit mihi ligno uos
 cōparare, quod in mari fertur: illud etenim procul ui-
 demes dū fluctibus agitur, magni pretij esse existi-
 manus, postq̄ autem proximē aduenit, uilissimū ap-
 paret. Et ego itaq; cū procul essem ab urbe uestra, ut
 eos, qui existimatione digni sunt, uos admirabar: nūc
 autem ad uos profectus, omnibus, ut ita dixerim, in-
 ueni inutiliores, sic deceptus sum. Hęc cū audiuißēt
 Delphi, & timerēt ne aliquo modo Aesopus ad alias
 urbes accedens malē de se diceret, decreuerüt dolo ho-
 minē occidere. Aurēā igitur phialā ex eo, quod apud
 se erat, saccello Apollinis accipientes, clam in Aeso-
 pi absöderunt stratis. Cū Aesopus uerò ignoraret
 quæ ab ipsis dolo facta fuerāt, egressus ibat in Phoci-
 dem. At Delphi aggressi, & detinentes ipsum, percō-
 tabantur ut sacrilegum. Illo autē negante aliquid fe-
 cisse eiusmodi, illi ui stratis euolutis auream inuene-
 runt phialam, quam etiam acceptā omnibus ciuibus
 ostēderüt non cū paruo tumultu. Igitur Aesopus co-
 gnitis illorū insidijs, rogauit eos, ut solueretur. Hi au-
 tem nō solū non soluerunt, sed ut sacrilegū in carcerē
 quoque iniecerunt, morte eius suffragijs decreta.
 Aesopus autem cū nulla astutia à mala hac fortuna
 liberari posset, seipsum in carcere lugebat sedens. Ex
 familia

familiaribus aut ipsius quidam Damas nomine ad ipsum ingressus, et uidens eum sic lamentari, causam rei rogauit. Ille ait, Mulier quaedam cum receter suum uirum sepe liuisset, quotidie profecta ad tumulum, plorabat. Aras aut quidam non procul a sepulchro, amore captus est mulieris, et derelictis bobus, iuit et ipse ad tumulum, ac sedes unam cum muliere plorabat. Cum illa rogaret cur nam et ipse sic lugeret: Quonia et ego, inquit, decet mulierem sepeliui, et posteaquam ploraucro, moestitia leuor. Illa autem, Mihi idipsum similiter accidit. Et ille, Si igitur in eadem incidimus mala, cur nam inuicem non coniugimur? ego etenim amabo te, ut illam: et tu me rursum ut tuum uirum. His persuasit mulieri, et conuenerunt: interim aut fur profectus, et boues soluens, abegit. Ille aut reuersus, non inuenit bobus, et plangere, et lugere uehementer instituit. Profecta est et mulier: et lamentantem inueniens inquit, Iterum ploras? Cui ille, Nunc, ait, uere ploro. Et ego itaque multis euitatis periculis, nunc uere fleo, solutionem mali necum inuenies. Post haec affuerunt et Delphi, et extractum ipsum e carcere trahebant in precipitium. Ille autem eis dicebat, Quando colloquebantur animalia bruta, mus ranae amicus factus ad cenam eam inuitauit, et abducta in penarium diuitis, ubi multa edulia erant, Comede, inquit, amica rana, Post epulationem et rana murum in suam inuitauit cenationem. Sed ne defatigare, inquit, natado, filo tenui tuum pedem meo alligabo. Atque hoc facto saltauit in paludem.

ludem. Ea autē urinata in profundum, mus suffocabatur, & moriens ait, Ego quidem per te morior, sed me uindicabit maior. Supernatāte igitur mortuo mire in palude, deuolans aquila hunc arripuit unā cum eo etiam appensam ranam: sicq; ambos deuorauit. Et ego igitur, qui ui per uos morior, habebō ultorem. Babylon enim & Græcia omnis meam à uobis exigent mortem. Delphi tamen ne sic quidem pepercunt Aesopo. Ille autem in Apollinis cōfugit sacellum, sed ij & illinc extraxerunt irati, & in præcipitium rursus traxerunt. Aesopus cū abduceretur, dicebat, Audite me Delphi. Lepus aquila insectante in lustrum scarabei cōfugit, rogans ut ab eo seruetur. Scarabeus autem rogabat aquilā ne occideret supplicem, obtestans ipsam per maximum Iouem, saltem ne despiceret paruitatē suam. Illa uerò irata, ala percutiens scarabeum, leporem raptum depasta est. Scarabeus autem cū aquila uolauit, ut nidum eius disceret, ac iam profectus oua eius deuoluta dirupit. Illa cū graue existimaret si quis hoc ausus fuisset, & in altiore loco secūdo nidificasset, & illic rursus scarabeus iisdem hanc affecit. Aquila autem inops consilij penitus, ascendit ad Iouem (in eius enim tutela esse dicitur) & in ipsius genibus tertiam foeturam ouorum posuit, deo ipsa commendans, & supplicans ut custodiret. At scarabeus ē stercore pilula facta, ascendit, & in sinum Iouis eam demisit. Iupiter assurgens

ut finum excuteret, & oua abiecit oblitus, quæ &
 contriuit deiecta. Sed cum didicisset à scarabeo, quòd
 hæc fecisset ut aquilam ulcisceretur (non enim scara
 beū tantum illa affecit iniuria, sed & in Iouē ipsum
 impia fuit) aquilæ reuersæ ait, scarabeum esse qui af
 fecit mœrore, & certè iure afficisse. Nolens igitur
 aquilarum genus deficere, consulit scarabeo, ut aqui
 læ reconciliaretur. Cùm hic nõ paruisset, ille in aliud
 tempus transposuit aquilarum partum, cùm non
 appareant scarabei. Et uos igitur ô uiri Delphi, ne
 despiciate hunc Deum, ad quē profugi: & si paruum
 sortitus est delubrū, neq; enim impios negliget. Del
 phi uerò hæc parum curantes, rectà ad mortem iti
 dem ducebant. Aesopus nullare à se dicta uidens eos
 flecti, rursus ait, Viri crudeles, & interfectores audi
 te. Agricola quidam in agro consenuit: cùm nūquam
 ingressus esset in urbem, precabatur domesticos ut
 eam uideret. At illi iunctis asellis, atq; in currum eo
 imposito, solum iusserunt agere. Eunti autem procel
 la & turbine aërem occupantibus, & tenebris fa
 ctis, aselli à uia aberrantes, in quoddam præcipitium
 deduxerunt senem. At ille iam præcipitandus, O Iu
 piter, ait, qua in re te iniuria affeci, q; sic iniquè occi
 dor, præsertim cū neq; ab equis generosis, neq; à mu
 lis bonis, sed ab asellis uilissimis? Et ego itaq; eodem
 modo nunc tristior, quoniam non ab honoratis uiris,
 & elegantibus, uerum ab inutilibus, & pessimis in
 terficio.

terficio. Iamq; præcipitadus, eiusmodi dixit rursus
 fabulam: Vir quidam suam deamans filiam, rus mi-
 sit uxorem, solam autem filiam receptam uiolauit. Il-
 la autem, Pater, ait, scelestâ facis, optare tamen à mul-
 tis potius uiris dedecore hoc affici, quàm à te, qui ge-
 nuisti. Hoc nunc & in uos, ô iniqui Delphi dico, q; eli-
 gerem in Scyllam, & Charybdim potius incidere, ac
 in Africæ Syrteis, quàm per uos iniuste, atq; indignè
 mori: execror igitur uestram patriâ, & deos testor,
 me præter omnem iustitiam interire, qui me ulciscen-
 tur exauditum. Præcipitem igitur ipsum dederunt
 de rupe, & mortuus est. Non multo post autem pe-
 stilentia laborantes, oraculum acceperunt expian-
 dam esse Aesopi mortem. Cui quod & conscij sibi ef-
 sent, iniuste eum interfecisse, etiâ cippum erexerunt.
 Sed primates Græci, ac doctissimi quiq; cum & ipsi,
 quæ in Aesopum facta fuissent, intellexissent, Del-
 phos profecti sunt, & cum illis habita inquisitione,
 ultores & ipsi Aesopi mortis fuerunt.

Aesopi uitæ finis.

EX APHTHONII
 SOPHISTÆ EXER-
 CITAMEN-

TIS.

Fabula
quod & quo
duplex.

Abula profecta quidem est à poëtis, sed
& rhetoribus communis facta est ad-
monedi gratia. Est autem fabula sermo
fictus, imagine quadam representans ue-
ritatem. Atq; alia Sybaritica, alia Cilix, alia Cypria
dicitur, accepto ab inuentoribus nomine. Verum quo-
niam Aesopus egregie præter cæteros conscripsit fa-
bulas, euicit ut potius Aesopia diceretur. Ea uerò est
triplex, Rationalis, Moralis, Mista. Rationalis, in
qua aliquid ab homine geri cõfingitur, Moralis, quæ
eorum imitatur mores, quæ sunt rationis expertia.
Mista uerò, quæ rationale irrationalèq; complecti-
tur. Eam autem admonitionem, cuius causa fabulam
constitueris, Antefabulationem præpositam, postpo-
sitam uerò, Affabulationem dices.

F A B V L A, Q V A F O R M I -
carum & Cicadarum exemplo hortantur
iuuenes ad laborem.

Cicadæ olim æstate assiduis cantibus indulgebãt,
formicæ uerò hyemis memores, laboribus fructi-
busq; colligendis operam dabant. Verum cum
hyems aduenisset, formicæ ijs, quæ collegerant, pa-
scebantur. Cicadas autem delectatio illa, & canendi
uoluptas, eò indigentia, miseriæq; perduxit, ut esuri-
rent omnes, & fame conficerentur. Sic iuuentus la-
borum fugitans, malè habet in senectute.

E X

EX PHILOSTRATI

imaginibus

Fabulæ.

Fabulæ se ad Aesopum, sua in eum beneuolentia conferunt, q̄ satagat sui. Fabula quippe & Homero, & Hesiodo, necnon & Archilocho in Lycan ben curæ fuit. Sed ab Aesopo humana omnia ad fabellas redacta sunt, sermone brutis non temerè imperito: nam & cupiditatem tollit, & libidinem insectatur, & fraudem. Atq; hæc ei leo quispiam agit, & uulpes, & per Iouem equus: nec testudo muta. Ex quibus pueri discunt, quæ in uita gerantur. Habentur igitur in pretio fabulæ propter Aesopum. Accedunt ad ianuã docti huius, uittis eũ deuincturæ, coronæq; oleagina coronaturæ. hic, ut puto, fabulam aliquam texit: risus enim faciei, & oculi in terram defixi id præ se ferunt. Pictorem, fabularũ curas remissione animo indigere, nõ latuit. Philosophatur autem & fabularũ corpora. Bruta enim cū hominibus conferēs, cœtũ circa Aesopũ statuit ex illius scena cõfictũ, Chori dux uulpes depicta est. Utitur enim ea Aesopus ministra argumentorũ pluriũ, ceu Dauo Comœdia.

EX HERMOGENIS

exercitamentis,

Prisciano interprete.

Fabula est oratio ficta, uerisimili dispositione, imaginem exhibens ueritatis. Ideo autem hanc

primam tradere pueris solent Oratores, quia animos
 eorum adhuc molles ad meliores facile uias ritè insti-
 tuūt. Vsi sunt ea tamē uetustissimi quoq; authores, ut
 Hesiodus, Archilochus, Horatius, Hesiodus quidē lu-
 scimæ, Archilochus autem uulpis. Horatius muris.
 Nominantur autem ab inuentoribus fabularum, a-
 liæ Aesopiæ, aliæ Cypriæ, aliæ Libycæ, aliæ Sybari-
 ticæ, omnes autem communiter Aesopiæ dicuntur,
 quoniam in conuentibus frequenter solebat Aesopus
 fabulis uti. Mendacem quidem esse nolunt fabulam,
 sed ad uitam utilem, necnon & uerisimilem. Est au-
 tem uerisimilis, si res, quæ subiectis accidūt personis,
 aptè reddantur: ut puta de pulchritudine aliquis cer-
 tat, pauo supponatur hīc. Oportet alicui astutiam
 tribuere, uulpecula est subiicienda. Imitatores ali-
 quos hominum uolumus ostendere, hīc Simijs est lo-
 cus. Oportet igitur modò breuiter, modò latius eas
 differere. Quomodo autem hoc fiet? Si nunc narra-
 tione simplici proferantur, nunc etiam sermo indu-
 ctis fingatur personis. Exempli causa, Simiæ conue-
 nerunt, & consilium habuerunt de urbe condenda:
 & quia placuit illis, paratæ erant incipere ædifica-
 tionem, sed uetus Simia prohibuit ab incepto, eas do-
 cens, quòd facile capiantur, si intra muros cōcludan-
 tur: sic breuiter dices. Si uelis producere, sic: Simiæ
 conuenerunt, & consiliabantur de urbe condenda,
 quarum una in medium ueniens concionata est, quia
 oportet

oportet ipsas quoq; ciuitatem habere. Videtis enim, aiebat, q; ciuitatem habendo felices homines sint, domos etiam habent singuli, & in cōcionem uniuersi, & in theatrum ascendentes delectant animos spectationibus, & auditionibus uarijs. Et sic proferes orationē in orādo, dicens, q; & plebiscitū scriptū est, & finges etiam orationem ueteris sinie. Expositio autem fabularum uult circuitionibus carere, & iucundior esse. Sed oratio, qua utilitas fabulae retegitur, quam ἐπιμύθιον uocāt, quod nos affabulationem possumus dicere, à quibusdam prima, à plerisq; rationabilius postrema ponitur. Sciendum uerò, quòd etiam oratores inter exempla solent fabulis uti.

L A V R E N T I V S

V A L L E N S I S I N S I G N I

uירו Arnaldo Fouelledæ

salutem.

ROMISERAM nuper, me tibi coturnices, quas ipse uenatus essem, missurum. Eas capere (ut homo uenandi insuetus) cum non possem, ad uenationem meā, id est, ad literas me conuerti. Ut forte ad manus uenit libellus Græcus ex præda nauali, tres & triginta Aesopi fabulas continens, has omnes bi-

dui labore uenatus sum. Mitto igitur ad te, siue fa-
 bellas, siue mauiſ coturnices, quibus oblectare te pos-
 sis ac ludere. Etenim si Octauianum, Marcumq; An-
 tonium, orbis terrarum principes, ludo coturnicū de-
 lectatos accepimus: profectò tu uir literarū aman-
 tissimus, & literato hoc genere ludēdi delectaberis.
 Et si quis Octauiano aut Antonio pugnacē aliquam
 harum auuū dono dedisset, iucūdā illis rē, gratamq;
 fecisset: ego quoq; tibi iucūdus, gratusq; ero, qui plu-
 res triginta eius generis aues dono mitto, pugnaces,
 uistrices, & (si fortē magis hoc te iuuat) etiam pin-
 gues. Oblectant enim hę fabellę, & alunt, nec minus
 fructus habent, quā floris. Sed ne donum suum lau-
 dare insolentis sit, finem faciam. Tu si coturnices ue-
 ras, quā has fabellas, malis, rescribe. Mittam nanq;
 non modò coturnices, sed etiam perdices. Ex urbe Ca-
 ieta Calendas Maij, M. CCCC. XXXVIII.

De vulpe & capro. I

Vulpes & caper sitibundi in puteum quendam
 descenderunt: in quo cū perbibissent, circun-
 spicienti capro reditū, uulpes ait, Bono animo
 esto caper: excogitauī nanq; quo pacto uterq; reduces
 simus. Si quidem tu eriges te rectum primoribus pe-
 dibus ad parietem admotis, cornuaq; adducto ad pe-
 ctus mento, reclinabis: & ego per terga cornuaq; tua
 transfiliens, & extra puteum euadens, te istinc po-
 stea educam. Cuius consilio fidem habente capro,
 atque

atque, ut illa dicebat, obtemperanti, ipsa e pu-
 teo resiliit: ac deinde præ gaudio in margine putei
 gestiebat exultabatq; nihil de hirco curæ habens. Cæ-
 terum cum ab hirco ut foedifraga incusaretur, respõ-
 dit: Enimvero hirce, si tantũ tibi esset sensus in men-
 te, quantum est setarum in mento, non prius in puteũ
 descendisses, quàm de reditu exploratum habuisses.

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit uirum prudentem debere fi-
 nem explorare, antequàm ad rem agendam ueniat.

De Vulpe & Pardo. 2

Vulpes, & pardus de pulchritudine altercaban-
 tur; & pardo suã pellẽ uersicolore extollente,
 uulpes suã cũ non posset præponere, inquit, At
 quãto ego speciosior, quæ nõ corpus, sed animum uer-
 sicolorem sortita sum? Adfabulatio.

Hæc fabula innuit pulchritudinem animi antecel-
 lere pulchritudinem corporis.

De Cata & Venere. 3

Cata quædam delictum erat cuiusdam formosi
 adolescentis. Hanc ille, ut in foeminam muta-
 ret, Venerem comprecatus est. Dea miserta cu-
 piditatis adolescentuli, conuertit bestiam in specio-
 sam puellam. Cuius forma inardescens adolescentu-
 lus, adducit illam secum domum. Quibus confidenti-
 bus in cubiculo, Venus uolens periculum facere nun-
 quid illa cum corpore mutasset & mores, murem in

medio dimisit. At illa, eorum qui aderant, & cubicu-
li nuptialis immemor, è cubili consurgens, murem
insequabatur, illum comedere cupiens: tū dea indigna-
ta, eā iterū in suā restituit naturā. Adfabulatio.

Hæc fabula innuit scelestos homines, etiam si con-
ditionem statumq; mutant, tamen mores nequaquam
mutare.

De Agricola & filijs eius. 4

Agricola filios suos uidens quotidie digladiātes,
neq; in gratiam reducere potis esset: iussit fasci-
culum uirgarum sibi afferri (aderant autem fi-
lij illic sedentes) quæ cum allatæ essent, colligauit o-
mnes in unum fasciculum, iussitq; singulos eorum fa-
sciculum capere atq; confringere. Illis uerò confrin-
gere non ualentibus, soluens postea fasciculum, tra-
didit singulas uirgas eis frangendas: atq; illis statim
frangentibus, intulit. Ita quidem & uos o filioli mei,
si unanimes inuicē perstiteritis, inexpugnabiles uos
hostibus inuictosq; præbebitis: sin minus, uestra ipsa
emulatio atque seditio, opportunam uos prædā ini-
micis faciet. Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, æquè res humanas capere, uel
à concordia incrementum, uel à discordia iacturam.

De Muliere & Gallina. 5

Mulier quædam uidua habebat gallinam quo-
tidie singula oua ponentem. Sperans autē mu-
lier, pro singulis bina oua posituram, si plus
e scarum

escariū tribuisset, opiparè educabat. Gallina uerò pinguior effecta, ne unum quidem ouum amplius facere poterat.

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, quòd homines per luxum rerum & copiam marcescentes, ab instituta industria retardantur.

De duobus Adulescentibus. 6

Dvo adulescentes obsonium à coquo communiter mercati sunt. Cæterum cum coquus quibusdam negotijs domesticis intenderet, uacaretq; alter adulescentum partem obsonij in alterius manus immisit. Conuertente autem se coquo, & partem carnis, quæ aberat, requirente: qui carnem sustulerat, iurat se nō habere, qui uerò habebat, se non sustulisse. Quibus coquus (intellecta adulescentum argutia) inquit, Et si me latet fur: tamen eum quem iurastis, non latebit.

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, quòd si quid homines celamus, Deum tamen nequaquam celerare poterimus, qui solus omnia prospicit & omnia uidet.

De duobus Amicis & Urso. 7

Dvobus amicis unà iter facientibus fit ursus obuiam: quorum unus perterritus, in arborē scandens, latuit: alter uerò, cum se imparem urso fore, & si pugnaret, superatū iri intelligeret, prōcides simulabat se mortuum esse. Ursus uerò adueniēs, & aures & occiput eius olfaciebat, illo, qui stratus iacebat,

cebat, usquequaque continente respirationē. Ita mortuum esse credens ursus, abiit. aiunt enim non scire in cadauera. Mox alter, qui inter frondes arboris latuerat, descendens, interrogat amicum quidnam ad aurem ursus esset secum locutus. Cui amicus inquit, Admonuit me, ne posthac cum huiusmodi amicis iter faciam.

Adfabulatio.

Fabula hæc innuit, de uitandos esse amicos, qui periculoso in tēpore auxilio præstando reuocant pedē.

De Arundine & Olea.

8

Disceptabant aliquando arundo & olea, de constantia & fortitudine, & de firmitate. Et olea quidem arundini probra ingerebat, ut fragili, & ad omnem uentum uacillanti. Arundo autem obticebat, non longum tempus spectans. Nam cum uentus uehemens ingruiisset, arundo reflectebatur: agitataurq;: Olea uerò cum uiolentiæ uentorum reluctari uellet, con fracta est.

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, eos qui fortioribus ad tempus cedunt, potiores esse ijs qui non cedunt.

De Tubicine

9

ERat tubicen quidam, qui in militia signum caneret: is interceptus ab hostibus, ad eos qui circumfistebāt, proclamabat, Nolite me uiri innocētē innocuū, infontēq; perimere, nullum enim unquam occidi: quippe nihil aliud quàm hanc buccinam habeo. Ad quem illi uicissim cum clamore responderunt.

rūt, Tu uerò hoc ipso magis trucidaberis, quòd cum ipse dimicare nequeas, cæteros potes ad certamen impellere. Adfabulatio.

Fabula hæc innuit, quòd præter cæteros peccant, qui malos & importunos principes persuadent ad iniquè agendum.

De Cane & Lanio. 10

CAnis quidam insiliit in macellum, lanio in aliqua re occupato, & arrepto pecoris corde fugiebat. Ad quem lanius conuersus, fugientemq; aspiciens, inquit, O canis, abi: ubicunq; fueris, te obseruabo: non enim mihi cor sustulisti, sed cor dedisti. Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, iacturam frequenter esse hominibus doctrinam.

De Ægroto & Medico. 11

Aegrotus quidam à medico interrogatus, quoniam modo se habuisset, præter modum, respondit, insudorem se fuisse resolutum. Cui medicus, Istud (inquit) bonum est. Altero autem die interrogatus quomodo se haberet, respondit, Algoribus correptus, diu uexatus sum. Et istud (inquit medicus) bonum est. Tertio cum de eodem interrogaretur, respondit, Profluuio corporis debilitatus sum. Istud (inquit) etiam bonum est. Postea autem à familiari interrogatus, Quo modo habes ò amice? Respondit, Ego etiam atq; etiam bene habeo, sed morior. Adfabulatio.

Hæc fa

Hæc fabula innuit, coarguendos assentatores.

De Asino & Lupo.

12

A Sinus calcato ligni aculeo claudicabat: cōspecto
q̄; lupo, ait, O lupe, en præ cruciatu morior, fu-
turus esca, aut tua, aut uulturum, aut coruorū. Vnū
modò munus abs te flagito: educ prius ex pede acu-
leū, ut moriar saltē sine cruciatu. Tūc lupus summis
dētibus aculeū mordicus deprehendens, eduxit. Asi-
nus uerò doloris oblitus, ferratos calces in faciem lu-
pi impexit, fractisq̄; illius fronte, naribus, & denti-
bus, aufugit: lupo seipsum accusante, ac meritò sibi
id euenisse dicente: quòd qui didicerat esse lanus iu-
mentorum, nunc eorum uolebat esse chirurgus.

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, quòd qui sua artificia deserūt
trāsferemes se ad aliena, ipsis nō apta, & in derisum
ueniunt, & in discrimen.

De Pastore & Mari.

13

Pastor in loco maritimo gregem pascebat: qui cū
uideret mare trāquillum, incesit cupido nauiga-
tionem faciendi. Itaq̄; uenundatis ouibus, emptis
q̄; palmarum sarcinis, nauigabat. Orta autem uehe-
menti tempestate, & nauī mergi periclitante, omne
pondus nauis in mare eiecit, uixq̄; euasit exonerata
nauī. Paucis pōst diebus, ueniente quodam & tran-
quillitatem maris admirante (erat enim sanē trāquil-
lum) respondens, inquit, Palmas iterū uult, quantū
intel

intelligo: ideoq; immotū sese ostēdit. Adfabulatio.

Hæc fabula innuit eruditiores fieri homines damno, atq; periculo.

De Vulpe & Leone. 14

Vulpes nullum antea leonem conspicata, cū illi aliquando obuiasset, ita conspectum eius expavit, ut parum abfuerit quin extingueretur.

Quod cū postea iterum accidisset: ad conspectum quidem leonis exterrita est, sed non ita ut prius. Tertiò cū leonem eundem uidiſſet in ciuitate, non modo non exterrita, sed confidenter adiens, secum colloquuta est & confabulata. Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, quòd consuetudo & conuersatio facit, ut quæ maximè horribilia & formidolosa sunt, neq; horrida, neq; formidolosa uideantur.

De Gallis & Perdice. 15

Gallos quidam domi suæ cū haberet, mercatus est perdicem, eamq; in societatem gallorum dedit unà cum illis saginandam. Eam uerò statim galli, pro se quisq; mordebant, abigebantq;. Perdix autem apud se afflictabatur: existimans, ideo talia sibi à gallis inferri, quòd suum ab illorum genere alienum esset. Vbi uerò non multo post aspexit & illos inter se pugnantem, nutuoq; percutientes: recreata à mœrore & tristitia, inquit, Equidem uerò posthac ego non afflictabor amplius, uidens eos etiam inter se dimicantes. Adfabulatio.

Hæc fa

Hæc fabula innuit, uirum prudentē debere æquo animo ferre contumelias ab alienigenis illatas, quos uidet ne à domesticorum quidem iniurijs abstinere.

Dd Vulpe & Capite quodam. 16

Vulpes aliquando in domum citharædi ingressa dum omnia instrumenta musica, omnem supellectilē scrutaretur: reperit e marmore caput lupinum, scienter fabreque factum. Quod cum in manus sumpsisset, inquit, O caput cum magno sensu factam nullum sensum obtinens. Adfabulatio.

Hæc fabula ad eos spectat, qui corporis dignitatem habent, animi industriam non habent.

De Carbonario & Fullone. 17

Carbonarius conducta in domo habitans, inuitauit fullonem, qui eò loci proximè uenisset, ut eisdem in ædibus unà habitarent. Ad quem fullo. O homo, non est mihi istud facti conducibile: Vereor enim ne quicquid ipse cæde facerem, id omne tu carbonaria aspergine fuscates. Adfabulatio.

Fabula hæc innuit, nullum cum flagitiosis habendum esse commercium.

De homine Glorioso. 18

Vir quidam aliquandiu peregrinatus, cum iterū domum rediisset: cum multa ardua in diuersis regionibus à se uiriliter gesta iactabundus prædicabat: tum uerò illud maxime, quòd Rhodi omnes certamine saliendo superasset: eiusque rei Rhodios, qui affuerunt

affuerunt, testes esse. Ad quem unus assistentium respondens, inquit, Ohomo si uerum est quod loqueris, quid tibi opus est testibus? Ecce Rhodus, ecce hinc certamen saliendi. Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, quòd ubi rerum testimonia ad sunt, nil opus est uerbis.

De Homine & Apolline.

19

Quidam facinorosus Delphos se contulit, Apollinem tentaturus, habensq; passerculū sub pallio, quem pugno tenebat. Accedensq; ad tripodas, interrogabat Deum, dicēs: Quod habeo in dextera, uiuitne, an mortuum est? Prolaturus passerculum uiuum, si mortuum respondisset, rursus prolaturus mortuum, si uiuum respondisset. Occidisset enim statim sub pallio, priusquā proferret. At Deus subdolam calliditatē hominis intelligens, dixit, O cōsultor, utrum mauis facere (penes te nanq; arbitriū est) facito: & siue uiuum, siue mortuum quod in manu habes, proferto. Adfabulatio.

Fabula hæc innuit mentem diuinam nihil neque latere, neq; fallere. De Piscatore & Cinaride. 20

Piscator quidam demissis in mare retibus, detulit cinaridem pusilli corporis: quæ piscatorē sic obsecrabat, Noli me in presentiarum capere pusillam & minutam, sine abire & crescere: ut postea iā adulta, commodo cum maiore potiaris. Cui piscator, Ego uerò amens sum, si lucrum quod inter manus ha-

E

beo

beo (licet exiguum) prætermittam spe futuri boni quantumlibet magni. Adfabulatio.

Hæc fabula innuit stolidum esse, qui propter spem maioris, rem & præsentem & certam (licet parua) non amplectitur.

De Asino & Equo.

21

Vir quidam habebat equum & asinum. In itinere faciendo, inquit asinus equo, Si me saluū uis, leua me parte oneris mei. Equo illius uerbis nõ obsequente, asinus sub onere cadens, moritur. Tunc dominus iumentorū omnes quas portabat asinus sarcinas, simulq; corium, quod à mortuo exuerat, equo imponit. Quo onere depressus equus cum clamore inquit, Væ mihi iumentorum infelicissimo, quid mihi misero euenit! Nam recusans partem, nunc totū onus porto, & illius corium. Adfabulatio.

Hæc fabula innuit maiores debere in laboribus participes esse minoribus, ut utriq; incolumes sint.

De Homine & Satyro.

22

Vir quidam cum satyro amicitiam inierat. Qui cum edendi gratia sederent, exorta cæli tempestate, uir manus ad os admouens, anhelitu rescillabat. Quod intuens satyrus, interrogat quam ob rem id faceret. Ille inquit, calore oris algentes manus rescillo. Pauloq; post, calidiore edulio allato, cū uir iterum manus ad os admouens, calorem cibi tenui inspiratione refrigerauit, interrogat satyrus quam ob

rem

rem & illud faciat. Respondente autem uiro, ut refrigeraret edulium: At qui ego, inquit satyrus, tecum posthac amicitiam non exercebo, qui ex uno ore & calidum promis & frigidum. Vale.

Adfabulatio.

Fabula innuit deuitandam eius amicitiam esse, cuius anceps uita est, & non simplex sermo.

De Agricola & Canibus. 23

Agricola quidam hyberno sydere in agro deprehensus, deficientibus cibarijs, primum interfectis singulis ouibus, illarum carnibus uescebatur, mox & caprarum, postremo operarijs bobus interemptis alebatur. Quod canes dum animaduertissent, inter se colloquuti sunt, dicentes, At nos hinc faciamus fugam. Si enim operarijs bobus dominus non pepercit, nec nobis quidem parcat. Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, fugiendos cauendosq; qui à familiaribus manus non abstinent.

De quodam admorso à Cane. 24

Admorsus quidam à cane, circuibat singulos, corrogans curationem: nactusq; quendam est, qui cognita mali qualitate, inquit, Si tu quidē o homo cōualefcere uis, crustam panis madefactam in sanguine uulneris, porrige cani, qui te momordit comedam. Cui ille deridenter inquit, Ego mehercle, si illud fecero, dignus sum qui ab omnibus huius urbis canibus præmordear. Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, improbos homines cum maximè beneficia acceperint, tū maximè ad maleficia animari.

De Thynno & Delphino. 25

THynnus cum Delphinum insequentem præcipiti cursu fugeret, & iam capiendus esset, in anfractum quendam se intorsit, Delphinus quoque ad alterum similem impetu ipso allisus est. Ad quem Thynnus respiciens, eumque expirantem uidens, inquit, iam mihi mors non erit molesta, uidenti eū, qui mihi causa mortis est, mecū morietē. Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, æquo animo ferre homines calamitates, cum eos, per quos in calamitate sunt, calamitosos aspiciunt.

De Aucupe. 26

Auceps quidam sumptis aucupatorijs retibus, ad uenandum processit, uisoque palumbo in cacumine arboris sedente, compositas artificiosè arundines cum retibus ad auem clāculum admouebat, sperans illam se uenari posse. Quod cū agit, in altum intuens, iacemem uiperam pedibus pressit: quæ exasperata dolore hominem momordit. At ille iam deficiēs, Me miserum, inquit, qui cū alterū uenari uolo, ipse ab altero captus pereō. Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, quòd amuli alios arte sua nitentes decipere, sepe in laqueos quos tēdunt, incidūt

De Castore. 27

Castor

Castor præter cæteros quadrupedes, in aqua durare fertur, suaq; genitalia ad artem medicam sanè utilia esse. Hic ubi uidet se ab indagantibus hominibus captum iri (nouit enim quamobrem indagetur) ipse sibi genitalia præcidit, atq; in sequentes proijciens, hoc modo incolumis euadit. Ad fabulatio

Hæc fabula inuuit, huius exëplo prudentes debere pro adipiscenda salute, nullam rationem habere fortunarum.

De Vaticinatore.

28

Vaticinator quidam in foro sedens sermocinabatur, cū sibi quidam denuntiat fores domus eius effractas esse, omniaq; direpta quæ in domo fuissent. Ad quem nuntium uaticinator gemens, properansq; cursu se ad domum recipiebat. Quem currentem intuens quidam, O tu, inquit, qui aliena negotia te diuinaturum promittis, certè tua ipse non diuinasti.

Ad fabulatio.

Fabula hæc ad eos spectat, qui res suas non rectè administrantes, alienis, quæ nihil ad eos pertinet, pro uidere ac consulere conantur.

De Aucupe & Merula.

29

Avceps tetenderat uolucris retia, quod eminus intuens merula, percontabatur hominem quid negotij ageret. Ille respondit, se condere urbem. Abijtq; longius, & sese abdidit. Merula uerò uerbis illius fidem habens, accedens ad escam iuxta retia posi-

tia positam, capta est. Accurrenteq; aucepe, inquit,
O homo, si tu quidem talem condis urbem, haud mul-
tos inuenies incolas. Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, eo maximè modo rem priua-
tam, & publicam destrui, cum præsidēs seuitiam
exercent, De Viatore & Ioue. 30

Viator longum ingressurus iter, si quid inuenis-
set, eius dimidium Ioui se oblaturum promisit.

Inuento autem in ipso itinere uase palmarum
& amygdalorum pleno comedit omnes palmulas a-
mygdalasq;: sed harum nucleos, illorum putamina ad-
aram quandam obtulit inquiring, Iupiter, habes quod
tibi uoueram: quod enim inueni, eius & interiora &
exteriora tibi offero. Adfabulatio.

Fabula hæc innuit, auarum hominem cupiditate
pecuniæ, etiam dijs moliri fallacias.

De Filio & Matre. 31

PVer quidam in schola condiscipuli furatus tabel-
lam alphabetariam attulit matri suæ. A qua non
castigatus, quotidie magis furabatur. Proceden-
te autem tempore, maiora coepit furari. Tandem
à magistratu deprehensus ducebatur ad suppli-
cium. Matre uerò sequente ac uociferante, rogauit
satellites, ut paulisper cum ea ad aurem loqui permit-
terent. Quibus annuentibus, & matre festinabūda,
aurem ad os filij admovente: ille auriculā maternam
dentibus amorfam euulsit. Et cum mater cæteriꝫ in
crepa-

creparent, non modò ut furem, sed etiam ut in parē-
tem suam impium, inquit, Hæc mihi, ut perderer, ex-
titit causa: si enim me ob tabellam alphabetariam ca-
stigasset, nequaquã ad ulteriora progressus, ad sup-
plicium nunc ducerer. Adfabulatio.

Fabula hæc innuit, quòd qui inter initia peccan-
di non coërcentur, ad grauiora flagitia euadunt.

De Filio & Patre.

32

Filium quidam senior habebat generosi animi, &
uenaticorum canum amatorem. Hunc per quie-
tem uiderat à leone trucidari. Territus igitur,
ne forte somnium hoc aliquando sequeretur euentus,
extruxit domum quãdam politissimam, laquearibus
ac fenestris amœnissimam: illucq; inducens filium,
illi custos inhærebat. Depinxerat enim in ea do-
mo, ad oblectationem filij, omne genus anima-
lium, in quibus & leonem. Adolescens hæc in-
spiciens, eo amplius molestiæ contrahabat. Qua-
dam autem uice leoni propius stans inquit, O tru-
culentissima fera, te propter, & propter inane so-
mniũ patris, in hac do mo asseruor uelut in carcere.
Quid igitur faciam? Et hæc dicens, manum parieti
incussit, oculum leoni eruere uolens, & clauo, qui
illic latebat, offendit: qua ex percussione manus e-
marcuit: succreuitq; sanies, ac febris subsecuta est: bre-
ui adolescens est mortuus. Ita leo adulescentem oc-
cidit, nihil adiuuante patris sophismate.

E 4

Adfabu-

Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, quæ uentura sunt, deuitare posse neminem.

De Caluo quodam.

CAluus quidam menitos crines gerens, dū equo uehebatur, ecce turbinis uentus illos de capite sustulit: risus statim magni presentibus excitantur. Et ille mutuo risu ad eos, inquit, Quid mirum si crines, qui non erant mei, à me recesserint? Illi quoq; recesserunt, qui mecum fuerant nati. Adfabulatio.

Hæc fabula innuit, non debere nos mœrere ob amissas opes. Quod enim nascentes à natura non accipimus, non potest nobiscum perpetuò permanere.

X X X I I I . A E S O P I

F A B V L A R V M A L A V .

V A L L A T R A D V =

ctarū, Finis.

A L I Æ I T E M A L I -

Q V O T Æ S O P I F A B V

L Æ , E G R Æ C O I N L A

*tinum uersæ, incerto in-**terprete.*

I m p o s s i b i l i a p r o m i t t e n s .

Vir

VIR pauper aegrotās, & malè affectus, cum à medicis desperatus esset, deos rogabat, pollicens, si sanitatem sibi rursus restituisent, centum boues ipsis oblatum esse in sacrificium. Vxore autem eius audiente, Et ubi tibi hæc, si conualueris? ille ait, Putas enim surgere me hinc, ut Dei hæc à me repetam?

Adfabulatio. Fabula significat, multos facile polliceri, quæ re comprobare non sperent.

Ranæ. 2

RANÆ duæ in palude pascebantur, æstate autem siccata palude, illa derelicta, quærebant aliam: ceterum profundum inuenerunt puteum: quo uiso, altera alteri inquit, Descendamus heus tu in hunc puteum. Illa respondens ait, Si igitur & hic aqua aruerit, quomodo ascendemus?

Adfabulatio. Fabula declarat non oportere inconsideratè res aggredi.

Canis & Gallus 3

CANIS & gallus inita societate iter faciebant. Vespera autem superueniente, gallus conscensa arbore, dormiebat: at canis ad radicem arboris excauat. Cũ gallus, ut assolet, noctu cantasset, uulpes ut audiuit, accurrit: & stans inferius, ut ad se descenderet, rogabat, quòd cuperet commendabile adeò cantu animal cõplecti. Cũ autem is dixisset, ut ianitorum prius excitaret ad radicem dormientem, ut cùm

E 5 ille

ille aperuisset, descēderet: & illa querente ut ipsum uocaret, canis statim profiliens eam dilacerauit.

Adfabulatio. Fabula significat, prudētes homines inimicos insultantes ad fortiores astu mittere.

Leo, & Ursus.

4

Leo & ursus simul magnum nacti hinnulum, de Leo pugnant: grauius igitur à seipsis affecti, ut ex multa pugna etiam uertigine corripentur, defatigati iacebant. Vulpes autem circumcirca eundo, ubi prostratos eos uidit, & hinnulum in medio iacentem, hunc per utrosq; percurrendo, rapuit, fugiensq; abiuit: at illi uidebant quidem ipsam, sed quia non poterant surgere, Nos miseros, dicebant, quia uulpi laborauimus. **Adfabulatio.**

Fabula significat, aliis laborantibus, alios lucrari.

Vespertilio, & Rubus, & Mergus.

5

Vespertilio, & rubus, & mergus inita societate mercatoriam decreuerunt uitam agere. Itaq; uespertilio argentū mutuata proiecit in mediū: rubus uestem secum accepit: mergus tertius, æs: & nauigauerunt. Tempestate autem uehementi oborta, & nauis euersa, omnibus perditis, ipsi in terram euiserunt. Ex illo igitur mergus litoribus semper absidet, num quopiam æs eijciat mare. Vespertilio uerò creditores timens, interdium non apparet, noctu ad pabulum exit. Rubus prætereuntium uesti inheret, sibi cubi suam cognoscat querendo.

Ad

Adfabulatio. Fabula significat, in ea quibus incumbimus, in posterum incidere.

Pauo, & Monedula. 6

Avibus creaturis regem, pauo orabat, ut se ob pulchritudinem eligerent. Eligentibus autem eum omnibus, monedula suscepto sermone ait, Sed si te regnante aquila nos persequi aggressa fuerit, quomodo nobis opem feres?

Adfabulatio. Fabula significat, principes non modo propter pulchritudinem, sed & fortitudinem & prudentiam eligi oportere.

Singularis animal & Vulpes. 7

Singularis agrestis super quadam sidens arbore dentes acuebat. Vulpe rogante causam, quare nulla preposita necessitate dentes acueret, ait, Non abs re hoc facio: nam si me periculum inuasit, nequam me tunc acuendis dentibus occupatum esse oportebit, sed potius paratis uti. **Adfabulatio.**

Fabula significat, aduersus periculum preparatum esse oportere.

Cassita. 8

Cassita laqueo capta plorans dicebat, Hei mihi misere, & infelici uolucris, non aurum surripui cuiusquam, non argentum, non aliud quicquam pretiosum. Granum autem tritici paruum, mortis mihi causa fuit.

Adfabulatio. Fabula in eos, qui ob inutile lucrum magnum subeunt periculum.

Hin-

Hinnulus.

9

Hinnulus aliquando ceruo ait, Pater, tu & maior, & celerior canibus, & cornua præterea in gentia gestas ad uindictam, curram igitur sic eos times? Et ille ridens ait, Vera quidem hæc inquis, fili: unum uerò scio, quòd cum canis latratum audiero, statim ad fugam nescio quomodo efferror.

Adfabulatio. Fabula significat natura timidus nulla admonitione fortificari.

Auarus.

10

Auarus quidam cum omnia sua bona uēdidisset, & auream glebam fecisset, in loco quodam infodit, unā defosso illic & animo suo, & mente: atque quotidie eundo, ipsam uidebat. Id autem ex operis quædam obseruando cognouit, & refossam glebam abstulit. Post hæc & ille profectus, & uacuum locum uidens, lugere cœpit, & capillos euellere. Hunc cum quidam uidisset sic plorātem, & causam audiuiisset, Ne sic, ait, o, tu, tristare: neque enim habens aurum, habebas: lapidem igitur pro auro acceptum reconde, et puta tibi aurum esse, eundem enim tibi usum præstabit: nam, ut uideo, neque cum aurum erat, utebare.

Adfabulatio. Fabula significat, nihil esse possessionem, nisi usus adfuerit.

Anseres & Grues.

11

Anseres, & grues in eodem prato pascebantur. Venatoribus autem uisis, grues, quæ essent leues, statim

statim euolauerunt, anseres uerò ob onus corporum cum mansissent, capti fuerunt. Adfabulatio.

Fabula significat, & in expugnatiõe urbis, inopes facile fugere, diuites autem seruire captos.

Testudo & Aquila. 12

Testudo orabat aquilam, ut se uolare doceret. Ea autem admonente procul hoc à natura ipsius esse, illa magis precibus instabat. Accepit igitur ipsam unguibus, & in altum sustulit: inde demisit: hæc autem in petras cecidit, & contrita est.

Adfabulatio. Fabula significat, multos quia in contentionibus prudemiores non audiuerint, se ipsos lesisse.

Cerua. 13

Cerua altero obcæcata oculo, in litore pascebatur, sanum oculum ad terram propter uenatores habens, alterum uerò ad mare, unde nihil suspicabatur. Præternauigantes autem quidam, & hoc coniectantes, ipsam sagittarunt: hæc autem se ipsam lugebat, quod unde timuerat, nihil passa foret, quod non putabat maium allaturum, ab eo proditam.

Adfabulatio. Fabula significat, sepe quæ nobis noxia uidentur, utilia fieri: quæ uerò utilia, noxia.

Cerua, & Leo. 14

Cerua uenatores fugiens, in speluncam ingressa est. In leonem autem ibi cum incidisset, ab eo cõprehensa est. Moriens autem dicebat, Hei mihi, homines

homines fugiens, in ferarum immitissimum incidi.

Adfabulatio. Fabula significat, multos homines dum parua fugiunt pericula, in magna incurrere.

Cerua, & Vitis.

15

Cerua uenatores fugiens sub uite delituit. Cum præterijissent autem parumper illi, cerua prorsus iam latere arbitrata, uitis folia pasci incœpit. Illis uerò agitatis, uenatores conuersi, & quod erat uerum arbitrati, animal aliquod sub folijs occultari, sagittis confecerunt ceruam. Hæc autem moriens talia dicebat, Iusta passa sum, non enim offendere oportebat, quæ me seruarat. Adfabulatio.

Fabula significat, qui iniuria benefactores afficiunt, à Deo puniri.

Asinus, & Leo.

16

Cum asino gallus aliquando pascebatur. Leone autem aggresso asinum, gallus exclamauit, & leo (aiunt enim hunc galli uocem timere) fugit. At asinus ratus propter se fugere, aggressus est statim leonem. Ut uerò procul hunc persecutus est, quò non amplius galli perueniebat uox, conuersus leo de uorauit. Hic uerò moriens clamabat, Me miserum et dementem: ex pugnacibus enim non natus parentibus, cuius gratia in aciem irruis? Adfabulatio.

Fabula significat, plerosque homines, inimicos, qui se de industria humiliarunt, aggredi, atque ita ab illis occidi.

Oli-

Oliator, & Canis. 17

Oliatoris canis in puteum decidit: oliator autem ipsum illi in extracturus, descendit & ipse in puteum. ratus autem canis accessisse ut se inferius magis obrueret, conuersus oliatorem momordit. Hic autem cum dolore reuersus, Iusta, inquit, patior. nam cur unquam sui interfectorem seruare studui?

Adfabulatio. Fabula in iniustos, & ingratos.

Sus, & Canis. 18

Sus & canis inuicem conuiciabantur. Et sus iurabat per Venerem, procul dubio dentibus discissurum canem. Canis uero ad haec dissimulauerat dixit, Bene per Venerem nobis iuras: significas enim ab ipsa uehementer te amari, quae impuras tuas carnes degustantem nullo pacto in sacellum admittit. Et sus, Propter hoc igitur magis praese fert dea amare me: nam occidentem aut alio quouis modo ledentem omnino auersatur: tu tamen male oles & uiua & mortua.

Adfabulatio. Fabula significat, prudentes oratores, quae ab inimicis obijciuntur, artificiose in laudem conuertere.

Sus, & Canis. 19

Sus & canis de foecunditate certabant. Dixit autem canis, foecundam esse maxime pedestrium omnium. Et sus occurrens, ad haec inquit, Sed cum haec dicis, scito & caecos tuos te catulos parere.

Adfabulatio. Fabula significat, non in celeritate

ritate res, sed in perfectione iudicari.

Serpens, & Cancer. 20

Serpens unà cum cancro uiuebat, inita cum eo societate. Itaq; cancer simplex moribus, ut & ille astutiam mutaret, admonebat: hic autem minime obediebat. Cum obseruasset igitur cancer ipsum dormientem, & pro uiribus compressisset, occidit. At serpente post mortem extenso, ille ait, Sic oportebat anehac rectum & simplicem esse: neq; enim hanc poenam dedisses. Adfabulatio.

Fabula significat, qui cū dolo amicos adeunt, ipsos offendi potius.

Pastor & Lupus. 21

Pastor nuper natum lupi catulum reperit, ac sustulit, unaq; cum canibus nutriuit. At cū adoleuisset, si quando lupus ouem rapuisset, cum canibus & ipse persequebatur. Cū canes uero aliquādo non possent assequi lupum, atq; ideo reuenterentur, ille sequebatur, ut cū ipsum assecutus esset, particeps foret uenationis ut lupus: inde redibat. Sin autem lupus extrā non rapuisset ouem, ipse clam occidens, unà cum canibus comedebat: donec pastor cū coniectasset, & intellexisset rem, de arbore ipsum suspendit, & occidit. Adfabulatio.

Fabula significat, naturam prauam bonos mores non nutrire.

Leo, & Lupus. 22

Leo

LEO cū consenuisset, ægrotabat iacēs in antro. Accesserant autem uisitatura regem, præter uulpem, cætera animalia. Lupus igitur capta occasione accusabat apud leonem uulpem, quasi nihili facientē suum omnium dominum, & propterea neq; ad uisionem profectam. Interim affuit & uulpes, & ultima audiuit lupi uerba: Leo igitur contra eam infremuit. Sed defensionis tempore petito, Et quis, inquit, eorum, qui conuenerunt, tantum profuit, quam uē ego, quæ in omnem partē circuiui, et medicamentum pro te à medico quæsiui, & didici. Cū autem leo statim ut medicamentum diceret, imperasset, illa inquit, Si lupo uiuente excoriato, ipsius calidam pellem indueris. Et lupo iacente uulpes ridens ait, Sic nō oportet dominum ad maleuolentiam nouere, sed ad beneuolentiam.

Adfabulatio.

Fabula significat, eum qui quotidie maachinatur, in seipsum laqueum uertere.

Mulier.

23

Mulier quædam uirum ebrium habebat: ipsum autem à morbo liberatura, tale quid commenta est. Aggrauatū enim ipsum ab ebrietate cū obseruasset, & mor tui instar insensatum, in humeros eleuatū, in sepulchretum allatum deposuit, & abiuit. Cum uerò ipsum iam sobrium esse coniectata est, profecta ianuam pulsauit sepulchreti. Ille autem cū diceret, Quis est, qui pulsat ianuam? uxor respondit,

F Mortuis

Mortuis cibaria ferens ego adsum. Et ille, Non mihi comesse, sed bibere ô optime potius affer: tristē enim me reddis, cūm cibi non potus meministi. Hæc autem pectus plangendo, Hei mihi misera, inquit: nam neq; astu profui: tu enim uir nō solum non emendatus es, sed peior quoque te ipso euasisti. in habitum tibi deductus est morbus. Adfabulatio.

Fabula significat, non oportere in malis actibus immorari: nam & nolentem quandoque hominem consuetudo inuadit.

Cycnus.

24

Vir diues anserem simul & cycnum nutriebat, non ad eadem tamen, sed alterum cantus, alterū mensæ gratia. Cūm autem oporteret anserem pati ea, quorū causa nutriebatur, nox erat, ac discernere tempus non permisit utrunque: cycnus autem pro ansere abductus, cantat cantum quendam mortis exordium: & cantu significat naturam, mortem uerò effugit suauitate canendi. Adfabulatio.

Fabula significat, sæpe musicen differre mortem.

AETHIOPS.

25

AEthiopem quidā emit, talem ei colorem inesse ratus negligencia eius, qui prius habuit: ac assumpto in domum, omnes ei adhibuit abstersiones, omnibus lauacris tentauit mundare: & colorem quidem transmutare non potuit, sed morbum dolor parauit. Adfabulatio.

Fabula.

*Fabula significat, manere naturas, ut à principio
prouenerunt.*

Hirundo, & Cornix. 26

Hirundo & cornix de pulchritudine contende-
bant. Respondens autē cornix ei dixit, Sed tua
pulchritudo uerno tempore floret, meum uerò
corpus etiam hyeme durat. Adfabulatio.

*Fabula significat, durationem corporis, decore
meliorem esse.*

Butalis. 27

Butalis à fenestra quadam pendebat: Vespertilio
autem profecta rogauit causam, quare die sileret
nocte caneret. Cū autem id ea non incassum
hoc facere dixisset (nam die canendo olim capta fue-
rat, & propterea ex illo prudens euasit) uespertilio
ait, Sed non nunc te cauere oportet, cū nulla uti-
litas, sed antè quàm capereris. Adfabulatio.

*Fabula significat, in infortunijs inutilem esse pœ-
nitentiam.*

Cocleæ. 28

Rustici filius assabat cochleas. Cū autem audi-
ret eas stridentes, ait, O pessimæ animantes, do-
mibus uestris incensis uos canitis?

Adfabulatio.

*Fabula significat, omne intempestiue factum, ui-
tuperabile.*

Mulier, & Ancillæ. 29

Mulier uidua operosa ancillas habens, has solebat noctu excitare ad opera ad gallorum cantus. His uerò assidue defatigatis labore, uisum est oportere domesticum occidere gallum, tanquam illum qui noctu excitaret heram. Euenit autem ipsis, hoc facto, ut in grauiora inciderent mala: nam hera ignorans gallorum horam, temperius eas excitabat.

Adfabulatio. Fabula significat, plerisque hominibus consilia esse malorum causas.

Mulier uenefica. 30

Mulier uenefica diuinarum irarum propulsiones promittens, multa facere perseuerabat, & lucrum inde facere. Quidam igitur accusauerunt eam impietatis, & conuicerunt, & damnatam ducebant ad mortem. Videns autem quidam eam duci, ait, Tu quæ deorū iras auertere promittebas, quomodo neque hominum consilium mutare potuisti?

Adfabulatio. Fabula significat, multos magna promittentes, ne parua quidem facere posse.

Agricola. 31

Agricola quidam fodiendo aurum reperit: quotidie igitur terram, ut ab ea beneficio affectus, coronabat. Huic autem Fortuna adstans, inquit, Heus tu, cur terræ mea munera attribuis, quæ ego tibi dedi ditatura teñam si tempus immutetur, & in alias manus hoc tuum aurum eat, scio te nunc me Fortunam accusaturum.

Adfabulatio.

Fabula

Fabula significat, oportere benefactorem cognoscere, atque huic gratiam referre.

Viatores.

32

Dvo quidam unà iter faciebant: & cùm alter securim reperisset, alter, qui non inuenit, admonēbat ipsum ne diceret inueni, sed inuenimus. Paulò post autē cùm aggrederentur ipsos, qui securim perdididerant, qui eam habebat, persequētib; illis, ei qui unà iter faciebat, dixit, Perijmus. Hic autem ait, perij dic: non, perijmus: etenim & tunc, cùm securim inuenisti, inueni dixisti, nō, inuenimus. Adfabulatio.

Fabula significat, qui non fuerunt participes felicitatum, neq; in calamitatibus firmos esse amicos.

Ranæ duæ.

33

Dvæ ranæ uicinæ sibi erant: pascebantur autem altera in profundo stagno, & procul à uia: altera in uia parum aquæ habens. Verum, cùm quæ in stagno, alteram admoneret, ut ad se migraret, ut tutiore cibo frueretur, illa non paruit, dicens firmissima teneri huiusce loci consuetudine: quousque obtigit currum prætereuntem ipsam confringere.

Adfabulatio. Fabula significat, homines quoq; praua aggredientes citius mori, quàm mutantur in melius.

Apiarius.

34

In mellarium ingressus quidam domino absente, fauam abstulit. Hic autem reuersus, ut alueolos ui-

uidit inanes, stans quod in his erat perscrutabatur. A pes autē è passu redeuntes, ut deprehenderunt ipsum aculeis percutiebant, pessimeq; tractabant. Hic autem ad eas, O pessimæ animantes, furatum uestros fauos illæsum dimisistis, me uerò satagentem uestri, percutitis?

Adfabulatio.

Fabula significat, sic homines quosdā ob ignorantiā inimicos non cauere, amicos autem ut insidiatores repellere.

Alcedo.

35

ALcedo auis est solitaria, semper in mari uitam degens: hanc dicitur, hominum uenationes cauētem, in scopulis maritimis nidificare. Caterum aliquando paritura, pullos fecit. Egressa autem ea ad pabulum, accidit mare à uehementi concitatum uento, eleuari supra nidū: atque hoc submerso, pullos perdere: hæc uerò reuersa, re cognita, ait, Me miseram, quæ terram ut insidiatricem cauens, ad hoc confugi, quod mihi longe est infidius.

Adfabulatio.

Fabula significat, homines etiam quosdam ab inimicis cauendo, ignaros in multo grauiores inimicis amicos incidere.

Piscator.

36

Piscator in fluuio quodam piscabatur. Extensis autem retibus, & fluxu cōprehenso utrinq; funi al ligato lapide, aquam uerberabat, ut pisces fugientes incautē in retia inciderēt. Cū quidam uerò ex ijs, qui circa locum habitabant, id facere uideret, increpabat,

pabat, quòd fluuium turbaret, & claram aquam non
 sineret bibere: & is respondit, Sed nisi sic fluuius
 perturbetur, me oportebit esurientem mori.

Adfabulatio. Fabula significat, ciuitatū etiam
 rectores tunc maximè operari, cum patrias in sedi=
 tionem induxerint.

Simius, & Delphis.

37

MORIS cū esset nauigantibus Melitenses catu=
 los & simios adducere in solamen nauigatio=
 nis, quidam habebat secum & simiū. Cū au=
 tem peruenissent ad Suniū Atticæ promontoriū, tem=
 pestatē uehementē fieri cōtigit: nauī autē euerfa, &
 omnibus natamibus, natabat & simius. Delphis qui=
 spiam ipsum cōspicatus, & hominē esse ratus, digres=
 sus leuabat, ad terram perferens. Vt uerò in Piræo
 fuit Atheniensium nauali, rogauit simium, an gene=
 re esset Atheniensis. Cū autem hic diceret & cla=
 ris hic esse parentibus: rogauit an & Piræum sciret.
 Ratus autem simius de homine eum dicere, ait, Et ual=
 de amicum esse ei, & familiarem. At Delphis tanto
 mendacio indignatus, submergens ipsum occidit.

Adfabulatio. Fabula in uiros qui ueritatem i=
 gnorantes, existimant se decipere.

Muscæ.

38

IN cella quadam melle effuso, muscæ aduolantes co=
 medebant: implicitis autem earum pedibus, euola=
 re non poterant: cū uerò suffocarentur, dicebant,

F 4

Miseræ

Miseræ nos, quia ob modicum cibum perimus.

Adfabulatio. Fabula significat, multis gulam multorum malorum esse causam.

Mercurius, & Statuarius.

39

Mercurius scire uolens, quanti apud homines esset, iuit in statuarij domum trāsformatus in hominem, & uisa statua Iouis, rogabat, quanti quis ipsam emere posset. Hic autem cum dixisset, drachma, risit. Et quanti Iunonis, ait? Cum dixisset, pluris: uisa & sua ipsius statua, ac opinatus cum nūtius sit deorum, & lucrosus, maximam de se apud homines haberi rationem, rogauit de se. Statuarius uerò ait, Si hasce emeris, & hanc additamentum do.

Adfabulatio. Fabula in uirum gloriosum, qui nullius apud alios est pretij.

Mercurius & Tiresias.

40

Mercurius uolens Tiresiæ uaticinium, an uerum esset cognoscere, furatus ipsius boues ex rure uenit ad ipsum in urbem, similis factus homini, & ad ipsum diuertit. Bouum autē amissione renuntiata Tiresiæ, ille assumpto Mercurio exiuit, augurium aliquod de fure consideraturus. Et huic iubet dicere sibi quamnam auem uiderit. Mercurius autem primū uidisse aquilam à sinistris ad dextram uolantem, dixit. Hic non ad se id esse cum dixisset, secundò cornicem super arbore quadam sedentem uidit, & modò superius aspicientem, modò ad terram declinatam,

uati

uati refert. Et is re cognita ait, Sed hæc cornix iurat
 & cælum, & terram, si tu uelis, meas me receptu=
 rum boues. Adfabulatio.

Hoc sermone uti quispiam poterit aduersus ui=
 rum furacem.

Canes.

41

HAbens quidam duos canes, alterum uenari do=
 cuit, alterum domum seruare. Cæterum si quan=
 do uenaticus caperet aliquid, qui domũ custodie
 bat, particeps unã cũ eo erat cœnæ. Aegrè ferente au=
 tem uenatico, & illi obijciente, q̄ ipse quotidie labo=
 raret, ille nihil faciēs suis nutriretur laboribus, respõ=
 dens ipse ait, Non me, sed herum reprehende, qui nõ
 laborare me docuit, sed labores alienos comesse.

Adfabulatio. Fabula significat, adolescentes
 qui nihil sciunt, haud esse reprehendendos, cum eos
 parentes sic educauerint.

Maritus & Vxor.

42

HAbens quidam uxorem, quæ domesticis omni=
 bus inimica erat, uoluit scire an etiam erga pa=
 ternos domesticos ita afficeretur. Quapropter
 cum rationabili prætextu ad suum patrem ipsam
 misit. Paucis uerò pòst diebus ea reuersa, rogauit quo
 modo aduersus illos habuisset. Hæc uerò cum dixis=
 set, Bubulci & pastores me suspectabant: ad eam ait,
 Sed ò uxor, si eos odisti, qui manè greges agunt, se=
 rò autem redeunt, quid sperare oportet in ijs qui=
 bus

bus cum tota conuersaris die? Adfabulatio.

Fabula significat, sic sepe ex paruis magna, & ex manifestis incerta cognosci.

Hœdus, & Lupus. 43

Hœdus derelictus à grege, persequente lupo, cōuersus ad eum dixit, O lupe, quoniam credo me tuum cibum futurum, ne iniucūdē moriar, canetibia primū, ut saltem. Lupo autē canēte tibia, atque hœdo saltante, canes cū audiuiſſent, lupum perſecuti ſunt. Hic conuerſus hœdo inquit, Meritō hæc mihi ſiunt: oportebat enim me cocus cū ſim, tibi cinem non agere.

Adfabulatio.

Fabula ſignificat, qui ea quibus natura apti ſunt, negligunt, quæ uerò aliorum ſunt, exercere conantur, in infortunia incidere.

Cancer, & Vulpes. 44

Cancer è mari cū aſcendiſſet, in loco quodam paſcebatur. Vulpes eſuriens ut uidit, acceſſit, ac eū rapuit. Ille deuorandus ait, Sed ego condigna patior, qui marinus cū ſim, terreſtris eſſe uolui.

Adfabulatio. Fabula ſignificat, homines, etiam qui proprijs derelictis exercitijs, ea quæ nihil conueniunt, aggrediuntur, meritō infortunatos eſſe.

Citharœdus. 45

Citharœdus rudis in domo calce incruſtata familiariter, ut ſolebat, canēs, & contra reſonante in ſe uoce, exiſtimabat ualde canorus eſſe: uerū elatus ſuper

super hoc, cogitauit & in theatro sese committere oportere. Profectus uerò ad ostendendum, cum malè admodum caneret, lapidibus ipsum explosum abegerunt.

Adfabulatio.

Fabula significat, sic ex rhetoribus quosdam, qui in scholis putant esse aliquid, cum ad res public. se cōferunt, nullius pretij esse.

Fures.

46

FVres in domum quandam ingressi, nihil inuenerunt nisi gallum, atque hoc capto, abierunt. Hic ab eis occidendus rogabat, ut se dimitterent, dicens utilem esse hominibus noctu eos ad opera excitando. Hi uerò dixerunt, Sed propter hoc tanto magis occidimus: illos enim excitando, furari nos non finis.

Adfabulatio.

Fabula significat, ea maximè prauis esse aduersa, quæ bonis sunt beneficio.

Cornix, & Coruus.

47

Cornix coruo inuidens, quæ is per auguria hominibus uaticinaretur, ob idque crederetur uti futura prædicēs, conspicata uiatores quosdam prætereuntes, iuit super arborē quandam, stans ualde crocitauit. Illis uerò ad uocē conuersis & admiratis, re cognita, quidam inquit, Abeamus heus nos, cornix enim est, quæ crocitauit, & augurium non habet.

Adfabulatio.

Fabula significat, eodem modo & homines præstantioribus certantes, præter quàm quòd non ad
equa

æqua perueniunt, risum quoque debere.

Cornix, & Canis.

48

Cornix Mineruæ sacrificans canem inuitauit ad
 epulas. Ille uerò ad eam dixit, *Quid frustra sa-*
cificia absumis? Dea enim adeò te odit, ut ex
peculiaribus quoque tibi augurijs fidem sustulerit.
 Cui cornix, *Ob id magis ei sacrifico, ut reconcilietur*
 mihi.

Adfabulatio.

Fabula significat plerosq; ob lucrum non mereri
inimicos beneficijs prosequi.

Coruus, & Serpens.

49

Coruuus cibi indigens, ut serpentem in aprico quo-
 dam loco dormientem uidit, hunc deuolando ra-
 puit. Hic cum se uertisset, atq; momordisset ipsum,
 Coruus moriturus dixit, *Me miserum, qui tale repe-*
ri lucrum, quo etiam pereco.

Adfabulatio.

Fabula in uirum, qui ob thesaurorum inuentionem de salute periclitatur.

Monedula, & Columbæ.

50

Monedula in colūbario quodã columbis uisis bene
 nutritis, dealbavit sese, iuitq; ut & ipsa eodẽ ci-
 bo impertiretur. Hæ uerò, donec tacebat, ratæ eã esse
 columbã, admiserunt: sed cū aliquando oblita uocem
 emisisset, tunc eius cognita natura, expulerūt percu-
 tiendo: eaq; priuata eo cibo, redijt ad monedulas rur-
 sum: & illæ ob colorem, cū ipsam non nossent, à suo
 cibo abegerūt, ut duorum appetēs, neutro potiretur.

Ad

Adfabulatio. Fabula significat, oportere et nos nostris cōtentos esse, cōsiderantes auaritiā prāterquam q̄ nihil iuuat, auferre saepe & q̄ adsunt bona.

Monedula. 51

Monedulā cū quis cepisset, & pedē alligasset filo, suo tradidit filio. Hæc non ferēdo uictū inter homines, ubi parū p̄ libertatē nacta est, fugit, in suū q̄; nudū se contulit. Circūuoluto uerò ramis uinculo, euolare haud ualens, cū moritura esset, secū loquebatur, Me miserā, quæ apud homines nō ferendo seruitutem, incautē mea me uita priuauit. **Adfabulatio.**

Fabula significat, nonnunquam quosdam, dum se à mediocribus student periculis liberare, in maiora incidere.

Mercurius. 52

Iupiter Mercurio iussit, ut artificibus omnibus mēdaciij medicamētū misceret: hic eo trito, & ad mensurā factō, ex æquo singulis miscet. Cū uerò solo relicto sutore, multum superesset medicamenti, totum acceptum mortarium ei miscuit: atq; hinc contigit artifices omneis mentiri, maximè uerò omniū sutores.

Adfabulatio. Fabula in mendaces artifices.

Iupiter. 53

Iupiter formatis hominibus, omneis illis affectus indidit, solum indere pudorem oblitus est. Quapropter non habens unde nam ipsum introduceret, per turbā ingredi eū iussit. Hic uerò primū indignè ferens

ferens contradicebat: uehementius uerò eo instante, ait, Sed ego sanè his ingredior pactis, si amor non ingrediatur: sin ingrediatur, ipse exhibo quàm primū. Ex hoc sanè euenit, omnia scorta inuerecunda esse.

Adfabulatio. Fabula significat, captos amore inuerecundoseffe.

Iupiter.

54

Iupiter nuptias celebrans, omnia animalia recipiebat: sola uerò testudine tardè profecta, admirans causam tarditatis, rogauit eam, quamobrem ipsa ad coenam non accesserat. Cùm hæc dixisset, Domus chara, domus optima: iratus ipsi, damnauit ut domum baiulans circumferret.

Adfabulatio

Fabula significat, plerosque homines eligere parcè potius apud se uiuere, quàm apud alios lautè.

Lupus, & Ouis.

55

Lupus à canibus morsus, & malè affectus, abiectus iacebat. Cibi uerò indigens, uisa oue, rogabat ut potum ex præterfluente flumine sibi afferret. Si enim tu mihi, inquit, dederis potum, ego cibum mihi ipsi inueniam. Illa re cognita ait, Sed si ego potum do tibi, tu & cibo me utêris.

Adfabulatio. Fabula in uirum maleficum, per simulationem insidiantem.

Lepores.

56

Lepores olim belligerantes cum aquilis inuocarunt in auxilium uulpes. Hæ autem dixerunt, Vobis auxilia=

auxiliaremur, nisi sciremus qui uos estis, & cū quibus praeliamini. Adfabulatio.

Fabula significat, eos, qui cum praestantioribus certant, suam salutem contemnere.

Formica. 57

Quae nunc formica, homo olim fuit: hic agriculturae assidue incumbens, non erat proprijs laboribus contentus, sed & uicinorum fructus surripiebat. Iupiter autem indignatus huius auaritia, transmouit eū in hoc animal, quae formica appellatur. Verū cū mutasset formā, nō & affectum mutauit: nā usq; nūc arua circumeūdo, aliorum labores surripit, & sibi recondit. Adfabulatio.

Fabula significat, natura prauos, etsi maximè speciem transmouerint, mores non mutare.

Vespertilio, & Mustella. 58

Vespertilio in terram cū cecidisset, à mustella capta est: & cū occidenda foret, pro salute rogabat. Hac uerò dicente, non posse ipsam dimittere, quòd natura uolucris omnibus inimica foret, ait non auem, sed murem esse: & sic dimissa est. Postremò autem cū iterū cecidisset, & ab alia capta mustella, ne uoraretur orabat. Hac autem dicente, cūctis inimicam esse muribus, hęc non mus, sed uespertilio sum, dicebat: & rursus dimissa est: atque ita euenit, bis mutato nomine, salutem consecutam fuisse.

Adfabulatio. Fabula significat, neque nos in eisdem

cisdem semper esse oportere, consyderātes eos, qui ad tempus mutantur, plerunq; pericula effugere.

Viatores.

59

Viatores secundū litus quoddā iter facientes, iuerunt in speculam quandā, & illic conspicati sarmenta procul natantia, nauim esse magnā existimarūt: quāobrē expectarūt, tāquā appulsura ea esset. Cū uerò à uēto lata sarmēta pprius forent, nō nauim amplius, sed scaphā uidere uidebantur. Aduēctis autē illis, cū sarmēta esse uidissent, inter se dixerūt, Ut nos igitur frustra, quod nihil est, expectabamus?

Adfabulatio. Fabula significat, nōnullos homines, qui ex improviso terribiles esse uidentur, cū periculum feceris, nullius esse pretij inueniri.

Afinus syluestris.

60

Asinus syluestris asino uiso domestico in loco quodam aprico, profectus ad ipsum, beatum dicebat, & corporis habitudine, & cibi perceptione. Deinde uerò cum uidisset eum ferentem onera, & agasonem retro sequentem, & baculis ipsum percutientem, ait, Ast ego non amplius beatū te existimabo: uideo enim nō sine magnis malis habere te felicitatē.

Adfabulatio. Fabula significat, non esse amulāda lucra, in quibus insunt pericula, & miseria.

Afini.

61

ASINI olim propterea quòd assidue onera ferrent, & fatigaremur, legatos miserūt ad Iouem, solutio

soluionem laborum petentes. Hic autem ostendere
ipsis uolens, id non fieri, ait; tunc eos liberatum iri
laboribus, cū mingendo fluuium fecerint. At illi eum
uerum dicere existimantes, ex illo & nunc usq; ubi
aliorum urinam uiderint asinorum, illic & ipsi cir-
cunstando mingunt. Adfabulatio.

Fabula significat, unicuiq; quod fatale est, incurra-
bile esse.

Asinus, & Vulpes. 62

Asinus indutus pelle leonis uagabatur, reliqua
bruta perterrendo. Cæterum uisa uulpe, tenta-
uit & hanc perterrefacere. Hæc autem (casu
enim ipsius uocem audiuerat) ad ipsum ait, Comper-
tum habeto, q; & ego timuisssem, nisi rudentem audi-
uisssem. Adfabulatio.

Fabula significat, nonnullos indoctos, q; ijs, qui extrã
sunt, aliqui esse uidetur, ex sua linguacitate redargui

Asinus, & Ranæ. 63

Asinus ligna ferens, pertransibat paludẽ quan-
dã. Lapsus autẽ ut decidit, nec surgere posset,
lamentabatur, ac suspirabat. Ranæ autem que
erãt in palude auditis suspirijs: Heus tu, dixerũt, &
quid faceres, si tanto hic tempore, quanto nos fuiss-
ses, cum quia paululum cecidisti, sic lamenteris?

Adfabulatio. Hoc sermone uti quispiam poterit
in uirum segnem, qui ob minimos quosq; labores tri-
statur, cum ipse maioribus facile resistat.

¶ Asinus,

Asinus. & Coruus.

64

Asinus ulcerato dorso in prato quodam pascebatur. Coruo autē insidēdo sibi, & ulcus percutiēdo, asinus rudebat ac saltabat: sed agasone procul stante, ac ridente, lupus præteriens, ipsum uidit, & dixit, Miseri nos, quos si tantum uiderit persequitur, huic autem & arridet.

Adfabulatio.

Fabula significat, maleficos homines, si tantum appareant, dignosci.

Asinus, & Vulpes.

65

Asinus & uulpes inita inter se societate, exiuerunt ad uenationem. Leo uerò cum occurriisset ipsis, uulpes imminens periculum uidēs, profecta ad leonem, tradituram ei asinum pollicita est, si sibi impunitatem promiserit. Qui cum dimissurum eam dixisset, illa adducto asino in casses quosdam ut incidere fecit. Sed leo uidens illū fugere minime posse, primā uulpē cōprehēdit: deinde, sic ad asinū uersus est.

Adfabulatio. Fabula significat, eos, qui socijs insidiantur, sepe & seipsos nescios perdere.

Gallina, & Hirundo.

66

Gallina serpentis ouis inuentis diligenter calefacta excludit. Hirundo autem cum eam uidisset, ait, O demēs, quid hæc nutris? quæ cum excreuerint, à te prima iniuriam auspicabuntur.

Adfabulatio. Fabula significat, implacabilem esse prauitatem, licet afficiatur maximis beneficijs.

Ca-

Camelus.

67

Cum primùm uisa est camelus, homines perterriti, & magnitudinem admirati fugiebant. Vbi uerò procedente tempore cognouerunt ipsius mansuetudinem, confisi sunt eò usq; ut ad eam accederent. At intellecto paulò post beluæ non inesse bilem, eò contemptius iere, ut & fræna ei imponerent, & pueris agendam traderent. Adfabulatio.

Fabula significat terribiles res consuetudine contemptibiles fieri.

Serpens.

68

Serpens à multis hominibus pessundatus, Iouem postulauit. Iupiter aut̃ ad eum dixit, Si qui prior conculcauit, pupugisses, nequaquam id facere secundus aggressus fuisset. Adfabulatio.

Fabula significat, eos qui prius inuadentibus resistunt, alijs formidolosos fieri.

Columba.

69

Columba siti correpta, ut uidit quodam in loco poculum aquæ depictū, uerum rata, atq; multo elata impetu, inscia in tabulam offendit, usque adeo ut & pennis ipsius perfractis in terram decideret, atq; à quodam occurrentium caperetur.

Adfabulatio.

Fabula significat, nonnullos homines ob uehementes alacritates inconsultò res aggredientis, iniicere sese in perniciem.

Columba, & Cornix:

76

Columba in columbario quodā nutrita, fœcunditate superbiebat. Cornix uerò ea audita, ait: Heus tu, desine hac re gloriari: nam quò plures paris, eò plus mœroris accumulās. Adfabulatio. Fabula significat, ex famulis quoq; eos esse infelicissimos, qui in seruitute multos filios faciunt.

Diues.

71

Diuēs duas habens filias, altera mortua, præficus conduxit. Cùm uerò altera filia dixisset, Vt nos miseræ ipsæ, ad quas pertinet luctus, lamentari nescimus: hæ uerò nō necessariæ sic uehementer plāgunt. mater ait, Ne mirare filia, si hæ ita lamentantur, nam nummorum gratia id agunt. Adfabulatio.

Fabula significat, nonnullos homines ob auaritiā non uereri alienis calamitatibus quæstum facere.

Pastor.

72

Pastor actis in quercetum quoddam ouibus, strata sub quercu ueste, ascendit, & fructum decutiebat. Oues uerò inter edendum glandes, nesciæ & uestes una deuorarunt. At cùm pastor descendisset, ut quod erat actum, uidit, O pessima, ait, animalia, uos cæteris uellera ac uestes præbetis, à me uerò, qui uos nutrio, & uestem surripitis. Adfabulatio.

Fabula significat, plerosq; homines ob dementiam eos qui nihil attinent, beneficio afficere, in domesticos mala operari.

Bu-

Bubulcus.

73

Bubulcus armentum taurorum pascens, amisit uitulum, lustrando omnem solitudinem, indagando moram traxit. Vbi inuenire nihil potuit, precatus est Iouem, si furem qui uitulum cepit, ostenderit, hæc dum in sacrificium oblaturū. Caterum profisciscens in quercetum quoddam, inuenit à leone deuorari uitulum. Trepidus igitur & perterrefactus, eleuatis manibus suis in cœlum, ait, O domine Iupiter, pronu seram tibi hæc dum me daturum esse, si furem inuenirem: nunc taurum tibi recipio sacrificaturum, si huius manuseffugero. Adfabulatio.

Fabula in homines infortunatos, qui dum quipiam amiserint, precantur ut inueniant, cum inuenierint, querunt effugere.

Aquila.

74

Super petra aquila sedebat, leporem captura: hæc autem quidam percussit sagitta, que intra ipsam ingressa est, sed crena, cum pennus ante oculos stabat: quam cum uidisset. Et hoc mihi altera mœstitia, quod proprijs pennis inteream.

Adfabulatio. Fabula significat, durum esse, cum quis à suis periculū patiatur.

Vermis, & Vulpes.

75

Qui sub coeno celabatur uermis, super terram egressus dicebat omnibus animalibus, Medicus sum medicaminū doctus, qualis est Peon deorum

deorū medicus. Et quomodo, ait uulpes, alios curans, te ipsum claudum non curas? Adfabulatio.

Fabula significat, nisi præstò experientia fuerit, omne uerbum inane esse.

Gallina auripara. 76

GAllinam quis habens oua aurea parientem, ratus intra ipsam auri massam inesse, occisam alijs galinis similem reperit. Hic multum sperans inuenire diuitiarum, & exiguis illis priuatus est.

Adfabulatio. Fabula significat, oportere contentum esse presentibus, & fugere inexplebitatē.

Lupus, & Vetula. 77

Lupus esuriens circuibat quærendo cibum. Profectus autem ad locum quendā, audiuit lugentem puerulum, eiq; dicentem anum, Desine plorare: sin minus, haec hora tradam te lupo. Ratus igitur lupus serio loqui aniculam, expectabat ad multam horam. Sed cum aduenisset uespera, audit rursus anum blandientem puerulo, ac dicentem, Si uenerit lupus huc, interficiemus eum fili. His auditis lupus eundo dicebat, In hoc tugurio aliud dicunt, aliud faciunt.

Adfabulatio. Fabula in homines, quorum facta uerbis non respondent.

De Culice, & Leone. 78

Cvlex ad leonem accedens, ait, Neq; timeo te, neq; fortior me es: minus mihi adesse uirium ideo existimas, quòd laceres unguibus, & dentibus

tibus mordeas? hoc et foemina cū uiro pugnas facit. Ego uerò longè sum te fortior. Si uerò uis, ueniamus ad pugnam. Et cū tuba cecinisset, culex inhaesit mordens circa nares ipsius laeueis genas, leo autem proprijs unguibus dilaniauit seipsum, donec indignatus est. Culex autem uicto leone cū sonuisset tuba, & epiniciu cecinisset, euolauit. Aranea uerò uinculo implicitus cū deuoraretur, lamentabatur q̄ cū maximis pugnas, à uili animali aranea occideretur.

Ad fabulatio. Fabula in eos, qui prosternunt magnos, & à paruis prosternuntur.

G V L I E L M V S C A

NONICVS DIVI AVRE-

lij Augustini Florentio suo, illustri

Baroni Iselsteino

S. D.

ABVLAS Aesopi cū ex oratione ligata in solutam uertissem, tibi florentissime Florenti dicare placuit: quā enim sis amans literarum, ex meo Antonio uiro literatissimo facile intelligo. Nam eum tu quidem q̄ eruditum scires, acciuisisti, & is tui amantissimus est, cum ob alia quaedam, tum ob amorem tuum erga literatos. Neque illud praeterire debeo,

me quoq; à te uehementer amari, & te commendante magistro Antonio succensum desiderio nostri. Apprime sanè decere solet, qui genere sit illustris, eum esse amicum & familiarem literarum, quæ, ut cætera commoda earum sileam, uel solæ adeo faciunt immortalæ. Erit autem harum fabularum lectio tibi, ut opinior, utilis, quippe ubi multa ad bene uiuendum appposita inuenies, grata certè earum lectio, & iucunda nõ esse nõ potest. Hactenus autè eas illis, qui alias complures scripserint, fuisse neglectui, satis miror: nec equidem tamen scripturus fuissẽ, ni & Titus Liuius harum in historia meminisset, & Flaccum nostrum in epistola usum uiderem, & Quintilianum Institutionum libris utèdum suadere cernerem. Sed satis iam exordij. Illud te admonitũ uelim, ne sis inscius, animantes, quæ iam mutæ sunt, olim fuisse loquaces. Vale, & me, ut facis, ama.

De Gallo Gallinæo.

GAllus gallinæus dum uerit stercorearium, offendit gemmam, Quid, inquiēs, rem sic nitidam reperio? Si gemmarius reperisset, nihil esset eo lætius, ut qui pretium sciret. Mihi quidem nulli est usui, nec magni æstimo: imò equidem omnibus gemmis granum hordei malim.

Morale. Per gemmam artem, sapientiãq; intellige: per gallum hominem stolidum & uoluptarium. Nec stolidi artes liberales amant, cum usum earum

earum nesciant: nec uoluptarius, quippe cui una placeat uoluptas.

De Lupo & Agno. 2

Lupus ad caput fontis bibens, uidet agnum procul infra bibentem. Accurrit: agnum increpitat, quod turbarit fontem. Trepidare agnus, supplicare, ut parcat innocenti: se quando longe infra biberit, potum lupi ne potuisse quidem turbare, nedum uoluisse. Lupus contra intonat, Nihil agis sacrilege, semper obes. Pater, mater, omne tuum inuisum genus, sedulo mihi aduersatur. Tu mihi dabis hodie poenas.

Morale.

Vetus dictum est, ut canem cadas, facile inueniri baculum. Potens si libet nocere, facile capit nocendi causam: satis peccauit, qui resistere non potuit.

De Mure & Rana. 3

Bellum gerebat mus cum rana. De paludis certabatur Imperio. Pugna erat uehemens, & anceps: mus callidus sub herbis latitans, ex insidijs ranam adoritur: rana uiribus melior, pectore, & insubitu ualens, aperto Marte hostem lacescit. Hasta utriusque erat iuncea. Quo certamine procul uiso, miluus adproperat, dumque praestudio pugnae, neuter sibi cauet, utrumque bellatorem miluus rapit, ac laniat. Morale.

Itidem euenire solet factiosis ciuibus, qui accensi libidine dominandi, dum inter se certant fieri magistratus, opes suas, plerumque etiam uitam in periculo ponunt.

De Cane, & Vmbra.

4

CAnistrans fluum, rictu uehebat carnem. Splendente sole, ita ut sit, umbra carnis lucebat in aquis. Quam ille uisam auidè captans, quod in fauibus erat, perdidit. Itaq; tum rei, tū spei iactura percussus primùm stupuit, deinde animum recipiens, sic elatrauit, Miser, deerat cupiditati tuæ modus: satis superq; erat, ni desipuisses. Iam per tuam stultitiam minus nihil tibi est. **Morale.**

Monemur hac fabella modestiæ, monemur prudentiæ: ut & cupiditati sit modus, ne certa pro incertis amittamus. Astute certè Terētianus ille Sannio, Ego inquit, spem pretio non emam.

De Leone, & quibusdam alijs.

5

Cum oue ac quibusdam alijs pepigerat leo uenationē fore cōem: itur uenatum: capitur ceruus: partiuntur. Singulis singulas partes tollere, ut conuenerat incipientibus, leo rugijt, Vna, inquiens, pars mea est, quia sum dignissimus. Altera itidē mea est, quia uiribus præstantissimus. Porro quia in capiēdo ceruo plus sudauerim, uendico tertiā. Quartam deniq; partem ni concesseritis, actum est de amicitia. Socij hoc audito, discedunt uacui, & taciti, non ausi mutire contra leonem. **Morale.**

Rara semper fuit fides, apud hoc seculum rarior est: apud potentes, & est, & fuit semper rarissima. Quocirca satius est ut uiuas cum pari. Qui enim cū potentiore

potentiore uiuit, necesse habet sæpe de suo iure concedere: cum æquali æquale tibi ius erit.

De Lupo, & Grue. 6

Lvpo uoranti ouē, forte ossa hæserē in gula. Ambit, orat opem, opitulatur nemo. Omnes dictitant tulisse eum pretium uoracitatis. Tandē blāditijs multis pluribusq; promissis gruem inducit, ut collo longissimo in gulam inserto, os infixum eximeret. Petenti autem præmiū illudit, Inepti, inquit, abi: non sāt habes quōd uiuis? uitam debes mihi: Si libuisset, licuit præmordere collum tuum. **Morale.**

Tritum est, perire quod facis ingrato.

De Rustico, & Colubro. 7

Rusticus repertum in niue colubrū frigore prope enectum, domum tulit, abiecit ad focum. Coluber ab igni uim, uirusq; recipiens, deinde flāmam non ferens, omne tugurium sibilādo infecit. Accurrit rusticus correpta sude, uerbis, uerberibusq; cū eo iniuriā expostulat. Nū hāc referat gratiā? nū uitā erepturus sit illi, qui uitā ipsi dederit? **Morale.**

Fit interdū ut obsint tibi, quibus tu profueris, & male de te mereatur ij, de quibus tu bene sis meritis.

De Apro, & Asino. 8

Dvm iners asinus irrideret aprum, ille indignās frendebat. Malum quidem ignauissime fueras meritis, sed etiam si tu pœna fueras dignus, tu men ego indignus, qui à te pœnas sumā. Irride tutus impunē

impune tibi liceat, tutus enim es ob inertiam. Morale.

Demus operam, ut cum indigna nobis audimus, aut patiamur, ne indigna nobis dicamus, aut faciamus. Mali enim & perditii plerumque gaudent, si quispiam bonorum, eis resistat, magni pendunt haberi se dignos ultione. Imitemur equos, & magnas bestias, qui oblatrantes canuculos, cum contemptu praetereunt.

De Mure urbano, & Mure rustico. 9

Libitum est urbano muri deambulare rus. Vidit hunc mus rusticus, inuitat, apparatus, itur coenatum. Depromit rusticus, quicquid posuerat in hyemem, & exhaurit omne penu, ut tanti hospitis expleat lautitiam. Urbanus tamen frontem corrugas, ruris damnat inopiam, urbis subinde laudat copiam. Remeans ducit secum in urbem rusticum, ut quae uerbis iactitaret, re comprobaret. Ineunt conuiuium, quod urbanus splendide compararat. Inter epulandum auditur in sera murmur clauis: trepidare illi, & fugitare fugitando. Rusticus & insuetus, & loci ignarus egre se tueri. Discedente famulo redit urbanus ad mensam, uocat rusticum: ille uix tandem metu deposito proreperit. Inuitantem ad pocula urbanum percussatur, num hoc periculum crebrum sit? Respondit ille quotidianum esse, oportere contemni. Tum rusticus, *Quotidianum?* inquit, Mehercle istae dapes plus fellis quam mellis sapiunt. Equidem malo cum securitate

tate meam inopiã, quã cum tali anxietate istam copiam.

Morale.

Diuitiæ præ se ferunt quidem uoluptatem, sed si introspicias, habent pericula & amaritudinem. Eutrapelus quidam fuit, qui cum inimicis suis quã maxime nocere uellet, diuites eos faciebat, dictitãs ita se eos ulcisci, quippe accepturos cum diuitijs ingentem sarcinam curarum.

De Aquila, & Cornicula. 10

Aquila nacta cochleam, non ui aut arte quiuit eruere piscem. Acedens cornicula dat consiliũ.

Suadet subuolare, & e' sublimi cochleam in saxa præcipitare, sic enim fore ut concha frangatur. Humi manet cornicula, ut præstoletur casum, præcipitat aquila, frangitur testa, subripitur piscis à cornicula, dolet elusa aquila.

Morale.

Noli quibusuis habere fidem: & consilium, quod ab alijs acceperis, fac inspicias. Multi enim consulti, non suis consultoribus, sed sibi consulunt.

De Coruo & Vulpecula. 11

Dædam nactus strepitat in ramis coruus. Videt uulpecula gestientem, accurrit: Coruũ, inquit, plurima salute impertit uulpes. Sæpenumero audieram famam esse mendacem, iã re ipsa experior. Nam ut hãc forte iam prætereo, suspiciens te in arbore, aduolo culpans famã. Fama enim est, te nigriorẽ pice esse, & uideo te candidiorẽ niue. Meo sanẽ iudi-

cio cygnos uincis, & hedera formosior alba es. Quòd si ut plumis, ita & uoce excellis, omnium auium equidem te dixerim reginam. Hac assentatiuncula illectus coruus, ad canendum apparat, apparanti uerò è rostro excidit caseus: quo correpto, uulpecula cachinum tollit. Tum denuum miserum Coruum pudet, pigetq; sui: & iactura rei mista pudore dolet.

Morale.

Nonnulli sic auidi laudis sunt, ut cum suo probro & dāno ament assentatorem. Eiusmodi homunciones prædæ sunt parasitis. Quòd si uitaueris iactantiam, facile assentatorum pestiferū genus uitaueris. Si tu uoles esse Thraso, nusquam deerit Gnatho.

De Leone senectute confecto 12

LEo qui in iuuentute complures sua ferocitate fecerat inimicos, in senectute exoluit poenas. Reddunt talionem bestiae. Dente aper, cornu petit taurus. In primis asellus, uetus ignauiae nomen cupiens abolere, uerbis & calcibus strenuè insultat. Tum gembundus leo, Hi quibus olim nocui, iam uicissim nocent, & meritò. Sed hi quibus aliquando profui, iam uicissim non prosunt, imò etiā immeritò obsunt. Stultus fui, qui multos fecerim inimicos, stultior qui falsis amicis confisus fuerim. Morale.

In secundis rebus non efferaris, non sis ferox. Nā si uultum mutarit fortuna, ulciscuntur quos læsisti. Et inter amicos sic habeas discrimen. Sunt enim qui
dam

dam amici non tui, sed mensæ tuæ, sed fortunæ tuæ.
 Quæ quidem fortuna simul ac mutata erit, & illi
 mutabuntur. Et bene tecum actum erit, si non inimi-
 ci fuerint. Meritò queritur Ouidius.

En ego non paucis quōdam munitus amicis,

Dum flauit uelis aura secunda meis:

Vt uerò nimbofo tumuerunt equora uento,

In medijs lacera puppe relinquo aquis.

De Cane, & Asino.

13

DVM blandiretur canis hero, & familiæ herus
 & familia canem demulcet, asellus id uidens,
 altius gemit, cœpit eū pigere suæ sortis, iniquè
 putat comparatum canem gratum esse cunctis, pasci
 q̄; de mensa herili, idq̄; otio ludoq̄; consequi. Sese con-
 trà portare clitellas, cædi flagello, nunquam otiosum
 esse, & cunctis tamen odiosum. Si hæc fiant blandi-
 tijs, eam artem, quæ tam utilis sit, statuit sectari. Igi-
 tur quodam tempore redeunt domum hero, rem tē-
 taturus, procurrat obuiam, subsilit, pulsat unguis:
 exclamante hero, accurrere serui, & ineptus asellus,
 qui se urbanum credidit, fuste uapulatur.

Morale.

Non omnia possumus omnes (ut ait Vergil. in Bu-
 colicis) nec omnes omnia decent: id quisque uelit, id
 tentet, quod possit. Non simus id quod Græcè si-
 gnificantius dicitur, ὄ' vos λύραες, id est, asinus
 lyrarum, uel lyræ. Sic autem Boëthius, Asinus ad
 lyrā

lyrã positus. Repugnante natura irritus est labor.
 Tu nihil inuita facies dicēsue Minerua teste Hora-
 tio. De Leone & Mure. 14

LEO æstu cursuq; defessus, sub umbra fronde su-
 per uiridi quiescebat. Murium autem grege ter-
 gum eius percurrente, experrectus, unum e mul-
 tis comprehendit. Supplicat captiuus, indignum se
 esse cui leo irascatur, clamitat: reputans ille in nece tā
 tilla bestiola nihil esse laudis, captiuū dimittit. Nec
 uerò ita multo post, leo fortè dū per saltum currit, in-
 cidit in plagas, rugire licet, exire non licet. Rugien-
 tem miserabiliter leonem mus audit, uocem agnoscit,
 repit in cuniculos, laqueorum quærit nodos, quæsi-
 tos inuenit, inuentos corrodit, leo e plagis euadit.

Morale. Hæc fabella suadet potentibus clemen-
 tiam. Etenim ut sunt res humanæ instabiles, egent in
 terdum ipsi potentes ope humiliorum. Quare uir
 prudens, et si potest, timebit uel ulli hominum noce-
 re. Qui autem non timet nocere alteri, ualde desipit.
 Quid ita? Quid etsi iã potentia fretus neminem me-
 tuis, forsitan olim erit ut metuas. Constat enim euenis-
 se claris, magnisq; regibus, ut uilium homuncionum
 uel gratia indiguerint, uel iram metuerint.

De Miluo ægroto. 15

LECTO decumbebat miluus. Iam ferme moriēs ma-
 trem orat precatum ire Deos. Mater respondet,
 nil opis illi sperandum à dijs, quorum sacra, et

aras suis rapinis toties uiolasset. **Morale.**

Decet uenerari superos. Illi enim pios iuuant, impios auersantur: in felicitate neglecti, in miseria non exaudient. Quare in secundis rebus sis eorū memor, ut in aduersis rebus præsentes sint uocati.

De Hirundine, & alijs auiculis. 16

Cum primum coeptum est seri linum, hirundo suadet auiculis impedire sementem, dictitans sibi fieri insidias. Irrident illæ, stultam uatem hirundinem uocant. Surgente iam lino & uirescente, rursus monet euellere sata. Iterum irrident. Maturescit linum, hortatur populari segetem. Cum ne tunc quidem cōsulentem audirent, hirundo auium coetu relicto, hominis sibi conciliat amicitiam. Init cum eo foedus, cohabitatur, cantu demulcet. Cæteris auibus è lino fiunt retia & laquei. **Morale.**

Multi nec ipsi consulere sibi norunt, nec rectè cōsulentem audiunt. Sed cum in periculis sunt & damnis, tum demum sapere incipiunt, & suam damnare secordiam. Tum sat superq; consilij est: Hoc, inquit, & illud factum oportuit. Sed præstat esse Prometheum, quàm Epimetheum. Fuere hi fratres, nomina sunt Græca. Alteri consilium ante rē fuit, alteri post rem, quod declarat interpretatio nominum.

De Ranis, & earum rege. 17

Gens ranarum, cū esset libera, Ioui supplicabat dari regem. Ridere Iupiter uota ranarum: illæ ta-

H ment

men iterum atq; iterum instare, donec ipsum perpel-
lerent. Deicit ille trabem, ea moles ingenti fragore
quassat fluuiū: territa silēt rana, regē ueneratur. Ac
cedunt pedetentim propius, tandem abiecto metu,
insultant & desultant: imers rex lusui est, & contem-
ptui. Lacesunt rursus Iouem, orant regem dari qui
strenuus sit. Dat Iupiter ciconiam. Is præstrenue per
ambulans paludem, quicquid ranarum obuium fit,
uorat. De huius igitur seuitia rana frustra questæ
sunt. Iupiter non audit: nam & hodie adhuc querū-
tur. Vesper enim ciconia cubitum eunte, ex antris e-
gressæ, rauco ululatu murmurāt, sed surdo canunt.
Vult enim Iupiter, ut quæ regem clementem sint de-
precatae, iam ferant inclementem. **Morale.**

Perinde atq; ranae conuenire solet plebi, quæ si regem
paulò mansuetiorem habet, ignauum, inertem esse
causatur, optat aliquando contingere sibi uirum. Cō-
trā si quando nacta est regem strenuum, huius seui-
tiam damnat, prioris laudat clementiā, siue quòd sem-
per præsentium nos poenitet, siue quòd uerū est uer-
bum: Noua ueteribus non esse potiora.

De Columbibus, & earum rege Accipitre 18

Columbæ olim bellum gessere cum miluo, quem
Cut expugnarem, delegerunt regem accipitrem.
Ille rex factus, hostem agit, non regem. Non segnius
ac miluus rapit, ac laniat. Poenitet columbis incepti,
satius fuisse putames, pati bella milui, quàm tyran-
nidem

nidem accipitris. Morale.

Neminem suæ sortis nimium pigeat. Nihil est (teste Flacco) ab omni parte beatum. Equidem meam sortem, modò tolerabilis sit, mutari non optẽ. Multi noua sorte quæsitæ, ueterem rursus optarunt. Ita plerique ingenio sumus omnes, nosmet nostri pœnitent.

De Fure & Cane.

19

FVri aliquãdo panem (ut fileat) porrigenti, respõdit canis. Insidias tuas noui, panem das quòd desinam latrare, sed ego tuum munus odi: quippe si ego tulerò panem, tu ex his tectis cuncta asportabis.

Morale.

Caue parui commodi causa, amittas magnum, caue cuius homini fidem habeas. Sunt enim qui dolo non tantum benignè dicunt, sed & benignè faciunt.

De Lupo & Sucula.

20

PArturiebat sucula, pollicetur lupo se custodem fore foetus. Respondit puerpera, lupi obsequio se non egere: si uelit pius haberi, si cupiat gratum facere, longius abeat. Lupi enim officium constare, nõ præsentia, sed absentia.

Morale.

Non sunt cuncta credenda cunctis. Multi suam operam pollicentur, non tui amore, sed sui, suum quærentes commodum, non tuum.

De partu Montium.

21

H 2

Olim

Olim rumor erat parturire montes, homines accurrunt, circumfistunt, monstri quippiam non sine pauore expectantes. Pariunt tandem montes, exit mus, tum omnes risu emori. **Morale.**

Hanc fabellam tangit Horatius, Parturiunt montes, inquit, nascetur ridiculus mus: notat autem iactantiam, Iactabundi enim cum magna profitemur, & ostentant, uix parua faciunt. Quapropter Thrasones illi iure sunt materia ioci, & scommatum. Vetat item haec fabella inanes timores. Plerumque enim grauior periculo est periculi metus, imò ridiculum est, quod metuimus.

De Cane Vetulo, qui ab hero cōtēnitur. 22

Canem uenaticum, qui iam senuerat, instigat herus, frustra hortatur, tardi sunt pedes, non properat. Præhenderat feram, fera edentulo elabitur. In crepitat herus uerbere, & uerbo. Canis respōdet, debere sibi iure ignosci, iam senuisse, at iuuenem fuisse strenuum. Sed ut uideo, inquit, nil placet sine fructu. Iuuenem amasti: senem odisti. Amasti prædabū dum, odisti tardum edentulū. Sed si gratus esses, quē olim iuuenem frugis causa dilexisti, senem fructuose iuuentutis gratiā diligeres. **Morale.**

Recte canis: Nam teste Nasone,

Nil, nisi quod pdest, charū est: en detrahe mēti

Spem fructus auide, nemo petendus erit.

Præteriti cōmodi nulla est memoria: futuri au-

tene

tem gratia nō magna, presentis cōmodi summa.

Turpe quidē dictu, sed si modò uera fatemur.

Vulgus amicitias utilitate probat.

De Leporibus inaniter timentibus. 23

Sylua insolito mugiente turbine, trepidi lepores
rapide occipiunt fugere. Fugientes, cū obsisteret
palus, steterē anxij utrinq; comprehensi pericu-
lis. Quoq; maioris esset incitamentum timoris, uidēt
in palude mergi ranas. Tum ex leporibus unus pru-
dentior cæteris, ac disertior, Quid, inquit, inaniter ti-
memus? Animo opus est. Corporum quidem agilitas
nobis est, sed animus deest. Hoc periculum turbine
non fugendum, sed est contemnendum. *Morale.*

Omni in re opus est animo. Tacet uirtus sine confi-
dentia. Confidentia enim dux, & regina uirtutis est.

De Hædo & Lupo. 24

CApra cū esset pastum itura, hædum domi con-
cludit, monens aperire nemini, dum redeat ipsa.
Lupus, qui id procul audierat, post matris discessum
pulsat fores, uoce caprizat, iubēs recludi. Hædus do-
los presentiens, Non aperio, inquit, nam etsi uox ca-
prizat, tamen equidem per rimulas lupum uideo.
Morale. Obedire parenti filios, ipsis est utile,
& iuuenem seni decet auscultare.

De Ceruo & Oue. 25

Ceruus coram lupo ouem ream facit, modium triti-
ci debere clamitans. Ouis debiti quidē erat inscia,

tamen ob lupi praesentiam spondet se daturam; dicitur solutioni dies. Dies adest, monet ceruus ouem. Illa it inficias. Quod enim promiserit excusat factum in metu, & praesentia lupi: Votum extortum, non est se seruandum. Morale.

Sententia iuris est, Vim vi repellere licet. Ex hac fabella noua quaedam nascitur, Fraudem fraude repellere licet.

De Rustico & Angui. 26

Rusticus quidam nutrierat auguem. Iratus aliquando, bestiam petit securi. Euadit illa non sine uulnere. Postea rusticus deueniens ad paupertatem, ratus est id infortunij propter anguis iniuriam sibi accidere: igitur supplicat angui, ut redeat. Ille ait ignoscere se, sed redire nolle. Neque enim fore securum cum rustico, cui tanta sit domi securis. Liuorem uulneris desuisse, superesse tamen memoriam.

Morale.

Ei qui semel fidem soluit, iterum habere fidem uix est tutum: iniuriam quidem donare, id sane misericordiae est: cauere autem sibi, & decet, & prudentiae est.

De Vulpecula & Ciconia. 27

Vulpecula uocarat ciconiam ad coenam. Obsonium in mensam offundit: quod quum liquidum esset, ciconia frustra rostro tentante, uulpecula lingit. Abit elusa auis, pigetque pudetque iniuriae. Post plusculum dierum redit, inuitat uulpeculam. Vitreum

uas situm erat plenum belli obsonij. Quod quidē uas
quum esset arcti gutturis, uulpeculæ obsoniū licuit
uidere, & esurire, gustare non licuit. Ciconia rostro
facile exhausta

Morale.

Risus risum, iocus iocum, dolus dolum, fraus me
retur fraudem.

De Lupo & capite picto. 28

Lupus in officina sculptoris caput humanum re-
pertum uersat, miratur, sentiens id, quod erat, ni-
hil habere sensus. O pulchrum, inquit, caput: est in
te artis multum, sed sensus nihil. Morale.

Externa pulchritudo si adsit, grata est: sin alter
utra carendum est, præstat externa quàm interna
careas. Illa enim sine hac interdum incurrit odium,
ut stolidus eò sit odiosior, quò formosior.

De Graculo. 29

Graculus ornauit se plumis pauonis. Deinde pul-
chellus sibi uisus, fastidito genere suo, cõtulit se
ad pauonũ genus. Illæ tandē intellecta fraude, stoli-
dam auem coloribus nudarunt, & plagis affecerunt.
Horatius hanc fabellam primo epistolarum libro
narrat de cornicula. Ait eam olim adornatam col-
lectis, quæ auibus exciderant, plumis, post ubi
unaquæque auium suam plumam decerpfit, ridicu-
lam fuisse.

Ne si fortè suas repetitum uenerit olim

Grex auium plumas, moueat cornicula risum,

Furtiuus nudata coloribus.

Morale.

Notat hæc figura eos, qui se gerunt aequo sublimius, qui cum his uiuunt, qui & ditiores sunt, & magis nobiles. Quare sepe inopes fiunt, & sum ludibrio. Pro bæ Iuuenalis monet: E coelo descēdit, γυνὴ θι σ' ε' α υ = Τὸ π: hoc est, Nosce teipsum.

De Musca, & Formica.

30

Musca altercabatur cum formica se nobilem, illam ignobilem: se uolitare, illam reperere: se uersari in tectis regum, illam cauernis latere, segetem rodere, aquam bibere, se splendide epulari iactitabat, & hæc tamen otio nancisci. E regione formica se non ignobilem esse, sed suis natalibus contentam: muscam uagā esse, se stabile: sapere formicæ grana & fluentia, quod muscæ pastilli & uina. Atq; hæc se non segni otio, at strenua opera nancisci. Porro formicam letam esse & tutam, charam omnibus, exemplar deniq; laboris. Muscam anxiam cum periculo esse, cunctis infestam, cunctis inuisam, exemplar denique segnitiei. Formicam hyemis memorem, alimenta reponere: muscā in diē uiuere, hyeme, aut esuriturā, aut certē moriturā.

Morale. Qui pergit quæ uult dicere, quæ non uult audiet. Musca si bene dixisset, bene audisset. Assentior autem formicæ. Videtur enim optabilior uita obscura cum securitate, quàm cum periculo splendida.

De Rana, & Boue.

31

Rana

Rana cupida æquandi bouem, se distentabat. Filius hortabatur matrem cœpto desistere. Nihil enim esse ranam ad bouem. Illa secundum intumuit, clamitat natus, Crepes licet mater, bouem nunquam uinces. Tertium autem quum intumuisset, crepuit.

Morale.

Cuiq; sua dos est. Hic forma, ille uiribus, hic opibus, ille pollet amicis. Vnumquenq; suo decet esse contentum. Valet ille corpore, tu ingenio. Quocirca quisq; semet consulat, ne inuideat superiori, quod miserum est: nec, quod stultitiæ est, certare optet.

De Equo, & Leone.

32

Venit ad equum comedendum leo. Carens autem præ senectâ uiribus, meditari cœpit artē, medicum se profitetur, uerborum ambage equum moratur. Hic dolo dolum, artem opponit arti. Fingit se nuper in loco spinoso pupugisse pedem, orat ut inspiciens sentem medicus ducat. Paret leo. At equus quanta potuit ui, calcem leoni impingit, & se continuo conijcit in pedes. Leo uix tandem ad se rediens (ictu enim propè exanimatus fuerat) Pretiū, inquit, fero ob stultitiam, & is iure effugit: Dolum enim dolo ultus est.

Morale.

Odio digna est simulatio, & simulatione capienda. Non est timendus hostis, qui hostem præ se fert, sed qui cum hostis sit, beneuolentiam simulat, is demum timendus, & odio dignissimus.

De Equo, & Asino

33

Equus phaleris sellaq; exornatus, cum ingenti hinnitu per uiam currebat. Currenti autem onustus asellus fortè obstabat. Equus ira fremebundus, & fræna ferox spumantia mandens: Quid, inquit, tarde, ignaue, obstitis equo? Cede, inquam, aut proculco te pedibus. Asellus contra rudere non ausus, cedit tacitus. Equo autem prouolanti, & cursum intendenti crepat in quæ. Tum cursui & ostentui inutilis, ornamentis spoliatur, dem carrario uenditur. Videt postea cum carro uenientem asellus, & affatur: Heus bone uir, quid isthuc ornati est? Vbi aurata sella, bulata cingula? Vbi nitidum frænum? Sic amice necesse fuit euenire superbiemi.

Morale.

Plerique in secundis rebus elati sunt, nec sui memores nec modestiæ. Sed quia prosperitate insolescunt, aduersitatem incurrunt. Eos qui felices uidentur, monuerim esse cautos. Etenim si rota fortunæ circumacta fuerit, sentient miserrimum genus infortunij esse fuisse felicem. Accedet ad cumulum infelicitatis id quoq; mali, contemnentur ab ijs, quos ipsi contempserunt, & illudent eis ijs, quos ipsi risere.

De Auibus, & quadrupedibus.

34

Avibus pugna erat cum quadrupedibus. Vtrinque spes, utrinque metus, utrinq; erat periculum. Vespertilio autem relictis socijs defecit ad hostes.

*stes. Vincunt aues duce & auspice aquila. Transfu-
gam uerò uestertilionem damnant, uti ne ad aues un-
quàm illi sit reditio, uti ne luce unquam sit uola-
tus. Hæc causa Vespertilioni est, ut non, nisi noctu,
uolet.*

Morale.

*Qui cum socijs aduersitatis & periculi particeps
esse renuit, prosperitatis & salutis expers erit.*

De Lupo, & Vulpe. 35

L*upus quum prædæ satis esset, in otio degebat.
Accedit uulpecula, sciscitatur otij causam. Sen-
sit lupus insidias fieri suis epulis, simulat morbum
esse causam, orat uulpeculam deprecatum iri deos.
Illa dolens dolum non succedere, adit pastorem, mo-
net petere latebras lupi: hostem enim securum posse
inopinatò opprimi. Adoritur pastor lupum, mactat.
Illa potitur antro & prædæ. Sed fuit illi breue scele-
ris sui gaudium. Nam non ita multo post idem pa-
stor & ipsam capit.*

Morale.

*Fœda res inuidia est, & ipsi interdum auctori quoq;
perniciosa. Flaccus epistolarum primo:*

Inuidus alterius rebus macrescit opimis.

Inuidia Siculi non inuenere tyranni

Maius tormentum.

De Ceruo. 36

C*eruus in perspicuo fonte se conspiciatus, probat
procera*

procera frontis & ramosa cornua: sed tibi arum exilitatem damnat. Fortè dum contemplatur, dum iudicat, interuenit uenator. Fugit ceruus ocyor pilis, & agente nubos ocyor Euro. Insectantur fugientem canes. Sed quum intrasset cōdēsā sylvam, implicita sunt ramis cornua, tum denuum tibia laudabat, & cornua damnabat, quæ fecere ut præda esset canibus.

Morale. Fugienda petimus, petenda fugimus. Placent quæ officiunt, quæ conferunt displicent. Beatitudinem cupimus, priusquam ubi sit intelligamus. Opum excellentiam & honorum celsitudinem quærimus: in his beatitudinem sitam opinamur, in quibus tamen multum laboris est, & doloris.

Pulchrè id significat Lyricus ille noster,

Sæpius uentis agitur ingens

Pinus, & celsæ grauiore casu

Decidunt turres, feriuntq; summos

Fulgura montes.

De Vipera, & Lima.

IN fabrica offendens limam uipera, coepit rodere. Subrisit lima, Quid, inquiens, inepta? Quid agis? Tut tibi ante contriueris dentes, quam me atteras: quæ duritiem æris præmordere soleo.

Morale. Etiam atque etiam uide, quicum tibi res sit. Si in fortiorem dentes acuis, non illi, sed tibi uocueris.

De Vulpis, & Ouibus.

38

Lupis

Lupis & agnis, quibus discordia est, foedus aliquando fuit, datis utrinque obsidibus. Lupi suos catulos, oues canum cohortem dedere. Quietis ouibus ac pascentibus, lupuli matrum desyderio ulu latus edunt. Tum lupi irruentes, fidem foedusque solum clamitant, ouesque canum praesidio destitutas laniant.

Morale.

Inscitia est, si in foedere tua praesidia hosti tradas. Nam qui hostis fuit, hostis forsitan nondum esse desijt. Fortassis & causam ceperit, quur te nudatum praesidijs adoriatur.

De Sylua, & Rustico.

39

Quo tempore etiam arboribus suus sermo erat, Quenit rusticus in syluam, rogat ut ad securim suam tollere liceat capulum. Annuit sylua. Rusticus aptata securi coepit arbores succidere. Tum, & quidem sero, poenituit syluam suae facilitatis. Doluit se ipsam esse causam sui exitij.

Morale.

De quo bene merearis uide. Multi fuere, qui accepto beneficio in autoris abusi sunt perniciem.

De Membris, & Ventre.

40

Pes & manus uentrem olim incusarunt, quod ab otioso eo lucra ipsorum uorarentur. Iubent aut laboret, aut ali ne petat. Supplicat ille semel atque iterum: negant tamen manus alimentum. Exhausto media uentre, ubi coepere omnes artus deficere, tum
manus

manus uoluit tandem officiosa esse, uerum id sero. Nam uenter desuetudine debilis, cibum repulit. Ita cuncti artus dum uentri inuident, cum uentre pereunte pereunt.

Morale.

Perinde atq; in membrorum societate est, ita habet se societas humana. Membrum eget membro, amicus eget amico: quare mutuis operis & mutuis officijs utendum est. Neq; diuitiae, neq; dignitatum apices hominem satis tuentur. Vnicum & summum praesidium, complurium amicitia est.

De Simia, & Vulpecula.

41

Simia uulpeculam orat, ut partem caudae sibi donet ad tegendas nates. Illi enim esse oneri, quod sibi foret usui & honori. Respondet illa, nihil nimis esse, & se malle humum cauda sua uerri, quam simiae nates tegi.

Morale.

Sunt qui egeant, sunt quibus superet. Nulli tamen diuitum id moris est, ut re superflua beet egenos.

De Ceruo, & Bobus.

42

Ceruus uenatorem fugiens, coniecit se in stabulum. Boues orat ut in praesepe latitare liceat. Boues tutum esse negant: mox enim & dominum & famulum affuturos. Ille securum se esse ait, modo ne ipsi prodant. Intrat famulus, occultum faeno non uidet: exit. Gestire ceruus, & nihil iam timere. Tum unus e bobus & aeo & consilio grauis, Facile, inquit, erat hunc, qui talpa est, fallere, sed ut heri,

qui

Qui Argus est, lateas, hoc opus, hic labor est. Mox
deinde introgreditur herus. Qui ut serui negligenti-
am corrigat, cuncta lustrans oculis, & præsepe ma-
nu tentans, cerui deprehendit sub fœno cornua. In-
clamat famulos, accurrunt, feram concludunt, ca-
piunt. Morale.

In aduersis rebus & periculis latebræ difficiles
sunt inuentu, aut quia miseros, ut cœpit, fortuna exa-
gitat: aut quia ipsi metu impediti, & inopes consilij
semet imprudentia produnt.

De Leone, & Vulpecula. 43

LEo ægrotabat, uisebant animalia, una officium
differeute ulpecula. Ad hanc legatum mittit leo
cum epistola, quæ uenire admoneat: gratissimam
rem ægroto fore eius unius præsentiam. Nec quic-
quam periculi fore cur uulpecula metuat: leonem e-
nim primùm quidem amicissimum esse uulpeculæ:
ideoq; percupere eius colloquium. Deinde ægrotum
esse & decumbere, & etiam si id quod nō erat, uelit,
nocere tamen non quæat. Rescribit uulpecula, opta-
re se ut leo conualescat, idq; oraturam superos. Cæte-
rùm minimè uisuram, terreri enim se uestigijs. Quæ
quidē uestigia cū omnia sint antro leonis aduersa, &
nulla auersa, eā rem indiciū esse, multum quidē ani-
malium introisse, sed exisse nullū. Horat. in. 1. Epist.

Olim quod uulpes ægroto cauta leoni

Respondit, refram, quia me uestigia terrent.

Omnia

Omnia te aduersum spectantia, nulla retrorsum
 Morale. *Caue fidem habeas uerbis: ni caueris,*
sape tibi dabuntur uerba. Capienda est coniectura
cum ex uerbis, tum ex factis, & ex his illa sunt iu-
dicanda.

De Vulpecula & Mustella. 44

Vulpecula longa inedia tenuis, forte per angu-
 stiorem rimam in cumeram frumenti repfit. In
 qua cum probe pasta fuit, dein rursus tentatē
 egredi, distentus impedit uenter. Mustella luētātem
 procul contemplata, tandem monet si exire cupiat,
 ad cauum macra redeat, quò macra intrarat.

Morale.

Videas complures in mediocritate letos esse, atq;
alacres, uacuos curis, expertes animi molestijs. Sin hi
diuites facti fuerint, uidebis eos mœstos incedere, nū-
quam frontem porrigere: plenos curis, animi mole-
stijs obrutos.

Hanc fabellam sic Horatius canit lib. i. Epist.

Fortè per angustam tenuis uulpecula rimam
Reperat in cumeram frumenti, pastaq; rursus
Ire foras pleno tendebat corpore frustra.
Cui mustella procul: Si uis, ait, effugere istinc,
Macra cauum repetas arctum, quē macra subisti.

De Equo, & Ceruo. 45

Equus gerebat bellum cum ceruo. Pulsus tandem
 e pascuis implorabat opem humanam. Redit
 cum

cum homine, descendit in campum: uictus antea, iam
fit uictor. Sed tamen hoste uicto, & sub iugum misso,
ipse uictor necesse est seruiat homini: Equitem fert
dorso, & frænum ore.

Morale.

Dimicant multi contra paupertatem. Qua per for-
tunam & industriam uicta, saepe uictoris interit li-
bertas. Domini quidem & uictores paupertatis serui-
re incipiunt diuitijs, anguntur auaritiæ flagris, par-
simoniæ cohibentur frænis, nec quærendi tenent mo-
dum, nec iusto quidem auaritiæ supplicio, partis re-
bus audent uti. Horatius de hac fabella libr. primo E-
pistolarum.

Ceruus equum pugna melior communibus herbis
Pellebat, donec minor in certamine longo
Implorauit opes hominis, frænumq; recepit.
Sed postquam uiolens uictor discessit ab hoste,
Non equitem dorso, non frænum reppulit ore.
Sic qui pauperiem ueritus, potiore metallis
Libertate caret dominum uehet improbus, atque
Seruiet æternum, qui paruo nesciat uti.

AESOPI FA

BVLAE TRIGIN

TA SEX, HADRIA

no Barlando interprete.

De duobus adolescentibus. 1

Dolefcentes duo obfonium apud cocum fe fe empturos fimulant. Cocus alias res agene, carnem alter è canifiro furripit dat socio ut fub uefite occulat. Cocus furreptam fibi carnis partem ut uidit, furti utrunq; coepit infimulare. Qui abftulerat, per iouem nihil habere: is uerò qui habuit, nihil abftuliffe identidem dierat. Ad quos, Me quidem, inquit cocus, fur nunc latet, fed is infpexit, is fcit, quem iurafte. Morale.

Si quid peccauimus, id non ftatim fcium homines: at Deus omnia uidet, qui fedet fuper caelos, & intuetur abyffos. Quod fi cogitent homines, fuppreffius, prudemiusq; peccabitur.

De Cane, & Lanio. 2

CAnis in macello cum lanio carnem abftuliffet, in pedes fe fe continuo quantum potuit coiecit. Lanius iactura rei percuffus, primum tacuit, deinde animum recipiens, fic procul acclamitauit: O furaciffime

cissime curre tutus, impune tibi licet: tutus enim es nunc ob celeritatem. Posthac autem cautius mihi obseruaberis.

Morale.

Hæc fabula significat plerosq; homines tum demum fieri cautiore, ubi damnum acceperint.

De Cane, & Oue.

3

Canis ouem in ius uocat, panem ex mutuo debere clamitans: illa it inficias. Miluus, Lupus, Vultur accersuntur, rem affirmant, damnatur ouis, damnatam canis rapit ac deglubit.

Morale.

Falsis testimonijs opprimi quam plurimos, cum nemo nescit, tum hæc quam optime docet fabellula.

De Agno, & Lupo.

4

Agno comitanti Caprū, Lupus fit obuiam, rogat cur relicta matre olidū potius sequatur hircum, suadetq; ut ad distenta lacte matris ubera redeat, sperans ita fore abductum ut laniet. Ille uerò, Mater me, ô Lupe, inquit, huic commisit, huic summa cura seruandi data est, parenti potius quam tibi obsequendum, qui me seducere istis dictis postulas, se ductum mox percerpere.

Morale.

Noli omnibus fidem habere. multi enim dum alijs uidentur uelle prodesse, sibi interim consulunt.

De Adolescente, & Cato.

5

Cum adolescens quidam in delicijs amoribusq; usurpasset catū, Venerem precibus fatigauit, ut catum in fceminam transfiguraret. Commiserescit,

Et audit orantem Venus, fit metamorphosis, quæ ad
 dullescenti miserè amanti perplacuit, nempe tota suc-
 ci plenula, tota candidula, tota elegamula. Itur dein-
 de in cubiculum, ridetur, luditur. Nec uerò ita mul-
 to post percupiens experiri Dea nunquid catus cum
 corpore mutasset & mores, per impluuium immittit
 musculum, ibi risu prorsus, atque ludo res digna ac-
 cidit. Conspectâ ilico bestiolam insequitur muliercu-
 la. Venus indignans, foeminae uultus iterum in Catû,
 Cum pedibusq; manus, cû paruis brachia mutat
 Cruribus, & cauda est mutatis addita membris.

Morale. Cælum non animum mutant, qui trans
 mare currunt: numisq; difficile est assueta relinquere.
 Naturam expellas furca licet, ipsa recurret, inquit
 Horatius.

De Agricola, & Filiis.

6

Complures habebat Agricola filios, adolescentu-
 los, ijq; inter se discordes fuere: quos pater ela-
 borans trahere ad mutuum amorem, apposito
 fasciculo iubet singulos breui circumdatum funiculo
 effringere: imbecilla nequicquã conatur ætatula. Sol-
 uit parens, redditq; singulis uirgulam, quam cû pro
 suis quisq; uiriculis facile frangeret: O inquit, filioli,
 sic concordés uos uincere poterit nemo: sed si mutuis
 uolueritis sœuire uulneribus, atq; intestinum agitare
 bellum, eritis tandem præda hostibus. Morale.

Docet hic apologus, concordia paruas res cresce-
 re, di-

re, discordia magnas dilabi.

De Asino, & Equo.

7

Rvsticus equum uacuum, asinumq; sarcinulis egregie onustum producit ad uiam: defessus asellus, equum sibi onera ut adiutet, orat, si saluum uelit. Negat facturum equus. Asellus tandem sarcinae pondere grauatus procumbit, moritur. Herus omne onus, mortui quoq; aselli corium, in equi deorsum reclinat: quibus cum ille deprimeretur, Me miserum, inquit, merito meo si nunc exerceor, qui dudum laboranti asino opitulari nolui.

Morale.

Monemur hac fabula, ut oppressis subueniamus amicis: ortus nostri (inquit Plato) partem sibi patria uendicat, partem amici.

De Carbonario, & Fullone.

8

Fvllonem inuitabat carbonarius, ut secum in unis aedibus habitaret. Fullo, non est, inquit, mi homo, isthuc mihi uel cordi, uel utile: uereor enim magno opere, ne quae ego eluam, tu reddas tam atra quam carbo est.

Morale.

Monemur hoc apologo cum inculpatis ambulare: monemur sceleratorum hominum consortia ueluti pestem quandam deuitare. Trahunt, inquit Campanus, hominem sodalitia, commercia etiam in mores penetrant, & perinde quisq; euadit, ut quibus cum uersatur.

De Aucupe.

9

I 3

It uena

IT uenatum auceps, uidet nidulamem procul in at-
tissima arbore palumbum, adpropiat, deniq; insi-
dias molitur, premit fortè calcibus anguem. Hic mor-
dere: ille improviso exanimatus malo, Me miserum,
inquit, dum alteri insidior, ipse dispereo. *Morale.*

Significat hæc fabula, nonnunquam eos suis arti-
bus circumueniri, qui res nouas moliuntur.

De Buccinatore, seu Tubicine. 10

Buccinator quidam ab hostibus capitur, abduci-
tur: trepidare ille, supplicare, ut parcât innoxio-
se quando nihil unquam armorum præter unam buc-
cinam gestauerit, hominem ne potuisse quidem oc-
cidere, nedum uoluisse. Illi contrà murmure tum sæ-
uo, tum uerberibus intonant, Nihil agis scelus, maxi-
mè noces, atq; nunc hic trucidabere, quòd cum ipse
ut fateris, sis rei militaris imperitus, cornu isthoc
tuo, aliorum excitas, euibrasq; animos. *Morale.*

Grauisimè peccant nonnulli, qui ad mala alioqui
satis pronis principibus, ut iniquè agant, consulunt,
atq; huiusmodi quædam ad illorum aures occurrunt,
Quid etiã dubitas? an te principè esse oblitus es? an
nò tibi quod lubeat licet? tu legibus maior, in te legi-
rupæ nomè cadere haud pòt, qui ipsis etiã dñaris legi-
b²: tui nihil possidēt qđ tuū nò sit, potesq; seruare et
perdere: tibi fas est opibus dignitateq; augere què ui-
sum sit, fas est ubi libuerit adimere. Alios alia uel dā-
nāt, uel cōdenāt, tibi nihil nò honestissimū futurum.

De Lupo, & Cane.

11

Lupus Cani ante lucem in sylua forte fortuna sit
 Lobuiam, salutat, aduentū gratulatur, deniq; ro-
 gat quo pacto tā sit nitidus. Cui ille, Herilis cura hoc
 efficit, herus me blādientē sibi demulcet, de mensa pa-
 scor herili nitidissima, nunquā sub dio dormito, tunc
 uniuersae familiae nō dici pōt q̄ sim gratus. Ne tu (in-
 quit Lupus) multo es felicissim⁹ ō Canis, cui tā beni-
 gnus & comis cōtigit herus, quocū ō utinā cōmorari
 & mihi liceat, nullū me animatiū esset uspiā fortuna-
 tius. Canis noui status cupidissimū uidēs lupum, esse
 eturū se pollicetur, ut hereat in parte aliqua apud he-
 rū, modò de pristina ferocia aliquid remittere, & ser-
 uitutē seruire uelit. Stat sentētia: Lupo libitū est de-
 ambulare ad uillā. Sermones edūt in itinere prsus iu-
 cūdisimos. Postea uerò q̄ illuxit, cōtritū canis collū
 uidēs lupus, Quid sibi uult, inquit, ō canis tua isthæc
 prorsus depilata ceruix? Solebā, inquit ille, feroculus
 notis pariter & ignotis allatrare, obmordereq; nōnū
 quam: id ægrè ferens herus, crebris me tundeat uer-
 beribus, prohibens etiam, nequem præter furem Lu-
 pumq; adorirer: ego sic uapulando uictus sum, & mi-
 tior factus, hocq; genialis seruitiæ seruauī signū. Lu-
 pus hoc audito, Ego, inquit, heri tui amicitiam tanti
 non emo. Vale igitur ō Canis cum tua isthac seruitu-
 te: mihi mea potior est libertas. **Morale.**

Optabilius est in humili casa dominum esse, pa-

nem atrum uorare, quàm in amplissima regia opiparis mēsis frui, & obnoxium trepidumq; agere. Nam Libertas sublimi exulat aula, ubi accipienda uenit, & musitanda iniuria est.

De Agricola, & Canibus. 12

Agricola quū ruri plusculos hyemasset dies, cœpit tandem necessariatum rerum penuria laborare: interficit oues, mox & capellas, postremò boues quoque mactat, ut habeat quo inedia penè exhaustum corpusculum sustentet. Id uidentes canes, salutem fuga quærere constituunt: sese enim non uicturos diutius, quādone bobus quidem, quorum in opere rustico faciūdo utebatur opera, pepercerit herus.

Morale. In quā domum mercedis gratia te tradas, uide. Nonnulli inhumanissimi sunt heri. Multi enim hodie eò dementiæ prolabantur, ut uel seruos infortunio malo & damno libenter mactent.

De Vulpe, & Leone. 13

Vulpecula, quæ Leonis immunitatem insuetam habebat, semel atq; iterum id fortè animalis contemplata, trepidare & fugitare. Quum iam teritiò obtulisset sese obuiam Leo, tantum absuit ut metueret quicquam Vulpes, ut confidenter illum adierit, salutaueritq;.

Morale.

Omnes nos consuetudo audaciores facit, uel apud eos, quos antea aspicere uix ausi fuimus.

De Vulpe, & Aquila. 14

Vulpe

Vulpecula proles foras excurrerat, ab Aquila
 cōprehēsa, matris fidem implorat: accurrit illa:
 ut captiuā prolē dimittat, aquilā rogat: aquila nacla
 prædā ad pullos subuolat: uulpes correpta face, quasi
 illius munitiones incendio absumptura esset, insequi
 tur. Quum iam arborem conscendisset & ipsa, Nunc
 te, inquit, tuosq; si potes tuere. Trepidans Aquila, in
 cendium dum metuit, Parce, inquit, mihi, paruisq; li
 beris, tum quicquid habeo reddidcro. **Morale.**

Per Aquilam potentis atq; audacis animi homines
 intellige: per Vulpem pauperculos, quos calumnijs
 premere, contumelijsq; afficere, diuitibus æque stu
 dium est. Verū, quādo est sua & formicis ira, impotē
 tes ij acceptam interdum probè ulciscuntur iniuriā.

De Agricola, & Ciconia.

15

Gruibus anseribusq; sata depascentibus laqueum
 præ tendit rusticus: capiuntur grues, capiuntur
 anseres, capitur & ciconia. Supplicat illa, nocentem
 sese clamitans, & nec gruem nec anserem esse, sed a
 uiuum omnium optimam, quippe quæ parenti sedulo
 semper inseruire, eundemq; senio confectum alere cō
 sueuerit. Agricola, Horum, inquit, nihil me fugit: ue
 rum cum nocentibus postquā te cepimus, cum his
 quoque morieris.

Morale.

Qui flagitium committit, & is qui impuris se ad
 iungit socium, pari pœna plectuntur.

I 5

De

De Gallo, & Cato. 16

Venit ad Gallum comedendū Catus: non satis au-
tem habens ad nocendum causæ, Gallum crimi-
nari occipit, obstreperam esse auem dictitans, ut pote
quæ uoce tam acuta noctu dormienteis homines ex-
pergefaciat. Ille se innocētem ait, quum sic excitet in
opera mortales. Catus contra intonat: Nihil agis sce-
leste: cum matre rem habes, nec sorore abstines. Id gal-
lus quoq; expurgare quū niteretur, Nec hoc, inquit
perseuerantius seuiens catus, quicquam facis, tu mi-
hi hodie discerpêris. Morale.

Vetus dictum esse ait Guilielmus Gaudanus, ut
canem cædas, facile inueniri baculū. Malus si libitū
fuerit, quo iure, quaq; iniuria te præcipitem dabit.

De Opilione, & Agricolis. 17

Pver editiore pratulo oues pascebat, atq; per iocū
terq; quaterq; Lupum adesse clamitans, agricolas
undiq; exciebat: illi sæpius elusi, seriò auxilium im-
ploranti dum non subueniūt, fiunt oues præda lupo.

Morale. Si mentiri insueuerit quispiam, huic, si
quando uerum narrare occoeperit, haud facile habe-
bitur fides. Superiori apologo finitimus est ille apud
Horatium de Plano scurra iocus:

Nec semel irrisus triuijs attollere curat
Fracto crure Planum, licet illi plurima manet
Lacryma, per sanctum iuratus dicat Osirim,
Credite, non ludo, crudeles tollite claudum.

Quere peregrinum, uicinia rauca reclamat.

De Aquila, & Coruo. 18

Rvpe editissima in agni tergū deuolat aquila. Vēdens id coruus, imitari, uelut simius, gestit aquilā, in arietis uellus se demittit, demissus impeditur, impeditus cōprehēditur, cōprehēsus proiicitur pueris.

Morale. Nō aliorū, sed sua se quisq; uirtute aestimet. Tuo te pede metire, inquit Horatius. Id uelis, id tētes, quod possis. De Cane inuido, & Boue. 19.

Presepio foeni pleno decumbebat canis. Venit bos ut comedat. Ille sese surrigens, prohibere. Bos, Dijs te cum tua isthac inuidia perdant, inquit, qui nec foeno uescēris, nec me uesci sinis. Morale.

Eo sunt ingenio plerique, ut alijs inuideant, quod ipsi mentis inopia assequi nequeunt.

De Cornice, & Oue. 20

Strepitat in ouiculae dorso cornicula. Ouis, cani, inquit, si sic obstrepes, ferres infortuniū. At cornix, Scio, inqt, qb^o insultē, placidis molesta, seuis amica

Morale. Impotēti & sincero perpetua est cū malis parata certatio. Illiditur solo innocētissimus quisq; nocentis uerò præferocis hōis aures adstrepit nemo.

De Pauone, & Luscinia. 21

PAuo apud summi Iouis sororem & cōiugem Iunonem, queritur lusciniam suaue canillare, se ob raucam rauim ab omnibus irrideri. Cui Iuno: dos sua & dijs cuique. Luscinia cantu, tu plumis lōge superas:

unum=

unumquemq; sua sorte decet esse contentum.

Morale. Quæ diui largiuntur, grato sumamus animo, neque maiora quæ fierimus. Superi temere agunt nihil.

De Mustella, & Muribus.

22

Mustella præ senio uiribus carens, mures iam ita ut solet, insequi nõ ualebat, meditari coepit dolum, in farinulæ se colliculum illatebrat, sic speras fore, ut citra laborem uenetur. Accurunt mures, & farinam esitare dum cupiunt, ad unum omnes à mustella uorantur.

Morale.

Vbi uiribus quispiam destitutus fuerit, ingenio opus est. Lysander Lacedæmonius subinde dicere solebat, quò non perueniret leonina pellis, uulpinam assuendam esse: quod sic lucidius dixeris, Vbi uirtus non satis potest, adhibenda est astutia.

Apologus ex Mantuano traductus.

23

Rusticus quidam ex malo, quam in proximo habebat agello, sapidissima quotannis legebat poma, hero lecta donabat urbano, qui illectus incredibili pomorum dulcedine, malum tandem ad se transtulit: ea ueterrima repente exaruit, atq; ibi poma pariter & malus periere. Quod cum patrifamiliâs nuntiaretur: Heu difficile est, inquit, annosam transplantare arborem. Satis superq; fuerat, si frænos meæ nouissem imponere cupiditati, fructus ramo decerpere.

Hanc fabulam sic Mantuanus:

Rustic

Rusticus ex malo dulcissima poma legebat,

Vnde dare urbano dona solebat hero.

Ast herus illectus frugum dulcedine, malum

Transtulit in laribus proxima rura suis.

At quia malus erat senior, translata repente

Aruit, & proles cum genitrice obiit.

Heu malè trāsfertur, serio quum induruit arbor,

Inquit herus, fuerat carpere poma satis.

Morale eiusdem.

Qui nimium sapiunt, atq; inconcessa sequuntur,

Desipiunt: cohibet qui sua uota, sapit.

F A B V L A E M. P E T R O

Scoto uiro ornatissimo idemq; humanis-

simo, scriptæ à Barlando.

De Leone, & Rana.

24

AVdire uocem uisus leo profiliit: subsistit non sē
ne trepidatione, magni quippiam expectans: e-
greditur tandem aquis ranula. Leo deposito metu ap-
propians, bestiolam proculcat pedibus. Morale.

Vetat hic apologus inanes timores, ut illa à Guliel-
mo Gaudano uersa fabula de partu montium.

De Formica.

25

SItiens uenit ad fontem ut biberet formica, incidit
Sortè in puteum: opitulatur eminus, ex arbore de-
iecto ramo, columba. Ramum conscendēs formica ser-
uatur.

uatur. Adest, columbã ut capiat, auceps: nō sinit for-
mica, aucupis pedē arripit mordicus, auolat colūba.

Morale. Docet fabula, præclarè meritis referen-
dam esse gratiam.

De Pauone, & Pica. 26

GENS auium quum liberè uagaretur, optabat sibi
dari regem. Pauo se in primis dignum qui elige-
retur putabat, quia esset formosissimus. Hoc in regē
accepto, pica, O rex, inquit, si te imperāte aquila nos
præstrenuē, ut solet, insequi cœperit, quo illam mo-
do abiges? quo nos pacto seruabis? Morale.

In principe non tam forma, quàm corporis forti-
tudo spectanda est, & prudentia.

De Aegroto, & Medico. 27

MEDICUS curabat egrotum, ille tandem moritur.
Tum ad cognatos medicus: Hic, inquit, intem-
perantia periit. Morale.

Bibacitatem & libidinem nisi quis maturè reli-
querit, aut nunquam perueniet ad senectutē, aut per
breuem est habiturus senectutem.

De Leone, & aliis. 28

LEO, Asinus, Vulpes eunt uenatum: capitur ampla
uenatio: capta partiri iussa. Asino singulas singu-
lis parteis ponente, irrugijt Leo, Asinum rapit, ac la-
niat. Postea uulpeculae id dat negotij quæ astutior,
quum Leoni longe optima posita parte, sibi uix nuni-
mam particulam reseruasset, rogat Leo à quo sic do-
cta sit:

Et sit: cui illa, Huius me, inquit, calamitas docuit,
mortuum Asinum ostendens. Morale.

Felix quem faciunt aliena pericula cautū.

De Hædo, & Lupo. 29

Fenestra prospectans hœdus, prætereuntem lupū
conuicijs incescere audebat: cui Lupus, Non tu,
ait, sceleste mihi conuiciaris, sed locus. Morale.

Et tempus, & locus sæpe audaciã addunt homini.

De Asino. 30

Asinus de hortulani seuitia querens, Ioui suppli-
cat alium dari herum. Exaudire Iupiter uota Asi-
ni, dat tegularium. Apud quem cum tegulas, grauior-
raq; tergo uectaret onera, accessit rursus Iouem, orat
dari, qui mitior sit. Ridere Iupiter: ille tamen non de-
stitit instare, orare usque adeo donec perPELLERET.
Dat ille coriarium: quem ubi pernouit asellus, Me-
niserum, inquit, qui dum nullo sum contentus domi-
no, in eum inciderim, qui ne corio quidem meo quan-
tum auguror, parcat. Morale.

Semper dānamus quæ præsentia sunt, & noua ap-
petimus, quæ (ut dici solet) ueteribus nō sunt potiora.

De Anu, & Ancillis. 31

Anus quædam domi habebat ancillas complureis,
quas quotidie antè quàm lucefceret, ad galli galli
nacei, quæ domi alebat, cantū excitabat ad opus. Ancil-
le quotidiani tandē negotij cōmotæ tædio, gallū ob-
truncāt, sperantes iam necato illo in medios sese dies
dormi-

dormituras: sed hæc spes miseræ frustrata est: heræ enim ut interemptum gallum rescivit, in tempesta deinceps nocte surgere iubet. Morale.

Non pauci grauius malum dum student euitare, in alterum diuersum incidunt. Peruulgatum est, Incidit in Scyllam, qui uult uitare Charybdim.

De Asino, & Equo.

32

Asinus beatum putabat equum, quod pinguis esset, & in otio degeret: se uerò infelicem dicebat, quod macilentus esset, ac strigosus, quotidie ferendis oneribus ab immiti hero exerceretur. Haud multo post ad arma conclamatum est. Tum equus non equitem dorso, non frænum repulit ore, nec telum corpore: hoc uiso, asinus magnas dijs gratias agebat, quod non equum se, sed asinum fecisset. Morale.

Miseri sunt quos uulgus beatos iudicat, & non pauci beati qui se miserrimos putant. Sutor crepidarius regem dicit felicem, quem omnium rerum competentem uidet, non considerans in quantas rex sollicitudines distrabatur, dum interim ipse optima cū paupertate camillet.

De Leone, & Capra.

33

Edita rupe ambulanti capram fortè conspicit leo, monet ut potius in uiride pratum descendat. Capra, Facerem fortassis, inquit, si tu abesses, qui mihi non istud suades, ut ego inde ullam capiam uoluptatem, sed ut tu habeas quod uores famelicus.

Morale.

Morale. Omnibus ne habeas fidem: quidam enim non tibi, sed sibi consulunt.

De Vulture alijsq; auibus. 34

Annum se natalem celebrare adsimulat uultur, auiculas ad coenam inuitat, ueniunt pleræq; omnes, ueniemes magno plausu, fauoribusq; accipit; acceptas laniat uultur. **Morale:**

Non sunt amici omnes, qui blandè dicunt, aut benignè se facere uelle simulam: latent sub hoc melle uenena.

De Anseribus. 35

Anseres unà cum gruibus agrum uastabant: quibus auditis, rustici protinus in illos feruntur. Rusticos conspiciatæ auolant grues; capiuntur anseres, qui impediti corporis onere subuolare non poterant.

Morale. Expugnata ab hostibus urbe, facile se subducit inops, at diues seruit captus. In bello diuitiæ magis oneri sunt quam usui.

De Ioue, & Simia. 36

Iupiter scire percupiens, quisnam mortalium scitissimos ederet liberos, conuocari iubet. quicquid uspiam est animantium. Concurritur ad Iouem undiq; aderat iam alitum, pecudumq; genus: inter quos & simia, deformes catulos brachio gestans, cum aduenisset, à risu nemo temperare potuit, quin etiam Iupiter ipse profuse admodum risit. Ibi continuo simia ipsa, Imò, inquit, nouit & Iupiter iudex noster ca-

K tulos

tulos meos magnopere omnes quotquot adsum, præcellere.

Morale.

Suum cuiq; pulchrum, ut est adagium. Et alibi apud Theocritū in Idyl. Quæ minime sunt pulchra, ea pulchra videntur amanti.

A N I A N I F A B V L A E Q V A

tuor, Hadriano Barlando inter-

prete.

De Quercu, & Arundine. 1

Fastus olim atq; adeo insolentia plena quercus, Arundinem aggressa est: Si nunc, inquiens, petus animosum tibi, procede aegedū ad pugnam, ut noster duarum euentus ostendat, utra uiribus præstet. Arundo quercus cantum, exultationem, fortitudinisq; iactationem uanam nihil mirata, sic respōdit:

Certamen nunc abnuo, nec me a fortis me piget: Nam etsi in omnem partē mobilis, tēpestates tamē per uinco sonor as: tu, si semel uasto rex Aeolus antro luctantes emiserit uentos, concides, & mihi tum rideberis.

Morale. Declarat hæc fabella, nō eos semper fortissimos esse, qui nulla etiā laceßiti iniuria, alijs insultant.

De Piscatore, & Pisciculo. 2

Piscator iacto in aquam hamo cibus illito, pisciculum eduxit: orat obsecratq; captiuus, se minutulū uti abire sinat, & adolefcere, ut postea maiore potiatur. Piscator, Ego, inquit, spem pretio non emo, quippe qui eo fuerim ingenio semper, ut quicquid possem,

possem, mallet auferre potius in presentia.

Morale. Hæc nos monet fabella, ne certa unquã incertorũ spe unguibus amittamus. Quid enim stultius (ut est apud Ciceronem) quàm incerta pro certis habere?

De Formica, & Cicada. 3

Appetente hyeme frumentum in areolam ad Solem trahebat formica: uidet id cicada, accurrit, rogitat granum: formica, Cur non, inquit, & tu meo exemplo æstate trahis quodcunq; potes, atq; addis aceruo? Respondet illa, sibi id tẽporis cantando transigi. Ridens formica, Si, ait, æstate canitare soles, meritò nunc esuris.

Morale.

Monemur hac fabula, dum adhuc robur corporis adest, quærere ea, quibus imbecilla sustentetur senectus. Per hyemem senectutem intellige. Per æstatem adolescentiam & florem illum ætatis.

De Leone, & Tauro. 4

Leonem fugitabat taurus, in hircũ incidit: is cornu, & caperata minitabatur fronte: ad quem plenus iræ taurus, Non tua, inquit, in rugas contracta frons me territat, sed immanem metuo leonem, qui nisi tergo hæreret meo, iam scires non ita paruã rem esse pugnare cum tauro, & nostro sequi de uulnere sanguinem.

Morale.

Calamitosis non est addenda calamitas. Sat miser est qui semel est miser.

A N I A N I F A B V L Æ

T R I G I N T A O C T O , G V

lielmo Hermanno diui Augustini ordi-
nis canonico interprete.

De Nutrice, & Lupo. 1

N V T R I X minatur puerum ploran-
tem, ni taceat, dari lupo. Lupus id forte
audit, spe cibi manet ad fores. Puer tan-
dem silefcit obrepente somno. Regredi-
tur lupo in syluam ieiunus & inanus: lupa ubi sit
præda, sciscitatur, Gemebundus ille, Verba, inquit,
mihi data sunt: puerum plorantem se abijcere mina-
batur nutrix, at fefellit. Morale.

Fœminæ non est habenda fides.

De Testudine, & Aquila. 2

C Eperat testudinem tædiū reptandi. Si quis eam
in cælum tolleret, pollicetur baccas maris ru-
bri. Sustollit eam aquila, poscit præmium. Non haben-
tem, fodit unguibus. Ita testudo, quæ concupijt uide-
re astra, in astris uitam reliquit. Morale.

Tua sorte sis contentus. Fuere nonnulli qui si man-
sissent humiles, poterant esse tuti: facti sublimes, in-
ciderunt in pericula.

De Cancris, matre, & filio. 3

C Ancrum retrogradum monet mater antror-
sum

sum ut eat: filius respondet, Mater, inquit, i præ, sequar.
Morale.

Nullum reprehenderis uitij, cuius ipse queas reprehendi,

De Sole, & Aquilone. 4

SOL, & uentus Aquilo certant, uter sit fortior. Conuentum est experiri uires in uiatorem, ut palmam ferat, qui excusserit manticam. Boreas horrisono nimbo uiatorem aggreditur: at ille non desistit, amictum gradiendo duplicans. Ad sunt uices solis, qui nimbo paulatim euiecto, emolitur radios: incipit uiator aestuare, sudare, anhelare. Tandem progredi nequiens capiat frigus opacum, atq; sub frondoso nemore abiecta mantica, residet. ita Soli contigit uictoria.
Morale.

Quicum certes etiam atq; etiam uide. Nam & si tu fortis es, est forsitan alius te fortior. Aut si nō fortior, certe callidior, ut consilio suo tuum uincat robur.

De Asino. 5

Asinus uenit in syluam, offendit exuuias leonis: quibus indutus redit in pascua, greges armentaq; territat, et fugat. Venit qui perdidit, queritat suum asinum. Asinus uiso hero occurrit, imō cū rugitu suo incurrit. At herus præhensis quæ extabant auriculis, Alios licet, inquit, fallas, ego te aselle mi probe noui.
Morale.

Quod nō es, nec te esse similes. Non doctum cū sis

indoctus, non diuitē, non nobilem, cū sis pauper & ignobilis, te iactes. Vero enim comperto rideberis.

De Rana, & Vulpe. 6

Rana egressa paludem, in syluis apud feras medicinam profitetur. Ait se nec Hippocrati, nec Galeno cedere. Ceteris habentibus fidem illudit uulpes. An hæc, inquit, medicinae habebitur perita, cui sic pallet os? Quin curat seipsam? Sic illudit uulpes. Est enim ranae os cæruleo colore. **Morale.**

Stultitiæ est profiteri quod nescias, & ridiculum.

De Cane mordaci. 7

Cani subinde homines mordenti, ut sibi quisq; cauere, alligauit dominus nolam. Canis ratus uirtuti suæ tributum decus, suos populares despicit. Accedit ad hunc canum aliquis iam ætate, atq; autoritate grauis, monēs eum ne erret. Nam ista, inquit, nola data est tibi in dedecus, non in decus.

Morale. Gloriosus interdum sibi ducit laudi, quod ipsi est uituperio.

De Camelo. 8

Camelus sui pœnitens, querebatur tauros insignes ire geminis cornibus, se inermē obiectum ceteris animalibus. Orat Iouē donari sibi cornua. Ridet Iupiter stultitiā cameli, nec modò uotum negat, uerū & auriculas bestiae decurtat.

Morale. Sit quisq; fortuna cōtencus sua. Etenim multi fortunam sequuti meliorem, incurrere peiorē.

De

De duobus amicis, & vrso.

9

DVO amici faciunt iter. Occurrit in itinere
 ursus. Vnus arbore conscensa, pericula euitat:
 alter quum spes fugæ non esset, collidit se humi. Accē
 dit belua, contrectat iacentem, os explorat & aures.
 Homine spiritum continente ac motū, ursus qui mor
 tuis parcat, ratus cadauer esse, innocuus discedit. Per
 cunctanti postea socio, quidnam bestia dixisset iacen
 ti in aurem, hoc monuisse ait, ne unquam cum illius
 modi amicis iter faceret. **Morale.**

Rara avis in terris, nigroq; simillima cygno, fides
 est. Verū amicum res aduersæ & pericula mōstrant.

De Equite caluo.

10

Eques caluus illigarat pileo comam factitiam. Ve
 nit in campum, acri spirante Borea: ac dum ma
 lè obseruat capillatum galerum, subito apparet calui
 ties. Tollit cachinnum corona, necnon & ipse ridet.
 Quid noui est, inquit, auolare capillos alienos, quum
 olim defluerint qui fuerant mei? **Morale.**

Bellè fecit eques, qui nō est indignatus, sed cū riden
 tibus risit. Socrates uerò cū accepisset in foro alapā,
 hoc modo respondit, Molestum esse nescire homines,
 quando debeant prodire cum galea.

De duabus ollis.

11

DVæ ollæ steterē in ripa: altera erat lutea, altera
 ærea: utranq; tulit uis fluij. Luteæ collisio
 nem metuenti, respondet ærea, ne quid timeat, sese

K 4 enim

enim ne collidantur satis curaturā. Tum altera: *Seu me, inquit, tecum, seu te mecū flumen colliserit, cum meo utrunq; fiet periculo. Quare certum est à te se parari.* Morale.

Satius est uiuere cum socio pari, quàm cum potentiori. A potentiori enim potest esse periculum tibi, non illi à te.

De Rustico, & Fortuna. 12

Rusticus quum araret, offendebat in sulcis thesaurum. Gratias agit Telluri, quæ hunc dedisset. Fortuna uidens nihil honoris haberi sibi, ita est secū loquuta, *Thesauro reperto stolidus mihi non est gratus: at eo ipso thesauro postea amisso, me primam omnium uotis & clamore sollicitabit.* Morale.

Beneficio accepto, grati sumus bene de nobis merenti. Ingratitudo enim digna est etiam beneficio, quod iam acceperit, priuari.

De Tauro, & Capro. 13

Fugit leonem taurus, uenit ad spelūcam, quærens laribulum: intranti occurSAT cornibus, qui intus erat caper. Tum his uerbis bosemugit: *Tu quidem cornibus tuis meam excipis fugam: uerū si abierit quem fugio, quantum à uiribus tauri distet caper, tum senties.* Morale.

Qui nescit miseris esse succurrendum, aut certe non nocēdum, caper est. Quisquis enim à miserorum iniuria non temperauit, si (ut est fortuna mutabilis)

bihilis) miseris redierit felicitas, nimirum nocuisse miseris eum poenitebit.

De Simia & eius prole.

14

OMneis animates suo cōspectui Iupiter adesse iusserat, cuius nam soboles esset pulcherrima iudicaturus. Properant feræ, aduolant aues, nec non ad id certamen adnatant pisces. Omnium postrema festinat simia, trahens secum suam prolem. Cuius quidē prolis foedas nates cunctis ridemibus, sic inquit. Maneat, cui fauerit Iupiter, uictoria. Meo tamen iudicio, hic meus natus est bellus, & omnium natis iure præferendus. Hoc dicto subrisit & Iupiter. **Morale**

Et nos & nostra nobis placet: sed de nobis & de nostris factis, aliorū sit iudiciū: ne si ipsi iudicemus, cū simia rideamur. **De pauone & Grue.** 15

PAuo & grus unā cœnant. Pao se iactat, caudam ostentat, gruem contemnit. Grus fatetur pauonē formosissē esse pennis: se tamen dum uix tectis superuolat pao, animoso uolatu penetrare nubes. **Morale.**

Nemo alterum contempserit. Sua cuiq; dos, sua cuiq; est uirtus. Qui tua uirtute caret, forsā habet qua careas tu.

De Quercu, & Arundine.

16

Validiore Noto effraeta quercus, in flumē precipitat. Dumq; fluitat, haeret fortē ramis suis in arundine, miratur arundinem in tanto turbine stare incolumem. Hæc respondet, cedendo, & declinando

K 5

seesse

se esse tutam, inclinare ad Notum, ad Boream, ad omnem flatum. Nec mirum esse quod quercus exciderit, quæ non cedere, sed resistere concupiuit. *Morale.*

Potentiore ne resistas, sed hunc cedendo & ferendo vincas. Quod pulchre docet facundissimus poetarum Vergilius.

Nate dea, quod fata trahunt retrahuntque, sequamur.

Quicquid erit, superada omnis fortuna ferendo est.

De Tigride & Vulpe. 17

Venator iaculis agitabat feras. Tigris iubet omnes feras abstinere, sese unam ait bellum confecturam. Pergit uenator iaculare. Tigris oppido sauciatur. Fugientem e praelio, telumque extrahentem, percunctatur uulpes, quisnam ualentem beluam tam ualide uulnerasset. Respondit, se authorem uulneris haud nosse, uerum ex uulneris magnitudine capere se coniecturam, aliquem fuisse uirum. *Morale.*

Fortes plerumque sunt temerarij, & ars uim, ingenium fortitudinem superat.

De Tauris & Leone. 18

Quatuor fuerunt tauri, quibus placuit communem ipsorum esse salutem, & commune periculum. Videt leo simul pascentes: etsi esurit, tamen coniuictos aggredi metuit. Primum dat operam uerbis fallacibus segregare, tum se gregatos lanat. *Morale.*

Concordia nihil est firmitus, discordia etiam fortes reddit imbecilles.

De Abiete & Dumo. 19

Fertur olim abies despicere dumos, iactitat se proceram esse, locari in ædibus, cum uelo stare in nauibus, dumos autē humiles, uiles, nulli usui idoneos. Quorum quidem tale fuit responsum: Tu sanè abies tuis gloriare bonis, ut nostris insultes malis. Verùm nec tua refers mala, & nostra præteris bona. Cùm tu sonanti detruncare securi, quàm uelles tum nobis, qui securi sumus, esse te similem? **Morale.**

Et summæ fortunæ sua insunt mala, & humili fortunæ sua bona. Ut nil aliud nunc dicam, hæc securæ est, ac tuta: illa nec extra metum est, nec caret periculo. Horatius canit in Lyricis, Celsæ grauiore casu De cidunt turre, feriuntq; summos Fulgura montes.

De Piscatore & Pisciculo. 20

Subductus hamo pisciculus, orat piscatorem se dimitti. Ait modo se à matre fusum, atque mensam cùm adhuc minutus sit, non multum iuuare. Si dimittat, postea grandem ultro ad hamum eius rediturū. Piscator negat se dimittere prædam certam, licet exiguam. Quid habeam, inquit, scio: quid sim habiturus, nescio. Ego spem pretio non emo.

Morale.

Certum præstat incerto, præsens futuro, etsi non nunquam exile commodum omissum attulit magnum.

De Alite & pullis eius. 21

Ales

Ales positos in segete pullos monet, ut, dum ipsa abest, diligenter attendant, si fiat sermo de occatione. Redeunti è pastu matri pulli anxij narrant dominum agri operam illam mandasse uicinis. Respondet nihil esse periculi. Item alio die trepidi, aiüt rogatos ad metendum esse amicos: iterü iubet illa ut sint securi. Tertio ut audiuit ipsum dominum cum filio statuisse postero mane cum falce messem intrare, Iam, inquit, tempus est ut fugiamus. Vicinos & amicos non timui, quia non uenturos sciui. Timeo dominum, illi enim res est cordi. **Morale.**

Secordes alienis in rebus pleriq; sumus: Quòd si quid rectè curatum uelis, alteri ne mandes, sed cures ipse.

De Auaro, & Inuido. 22

Duo homines orabant Iouem, cupidus & inuidus. Mittitur à Ioue Apollo, per hunc ut eorü uotis satisfiat. Dat hic utriq; optandi liberam facultatem ac conditionem: ut quodcunq; petisset, alter, id ipsum alter acciperet duplicatum. Hæret diu cupidus, cum nihil putat fore satis. Petit tandem non pauca. Et duplum accipit socius. Porrò inuidus hoc petit, ut ipse uno priuetur oculorum, letus sociü multandum esse utroq;. **Morale.**

Auaritiam quid possit satiare? Inuidia uerò demeniùs est nihil. Quæ dummodo noceat alteri, sibi met imprecatur malum.

De Leone & Capella.

23

Vidit

Vidit leo pendere dumosa de rupe capellam. Sua
det descendere, ut in campo thymum, salicesq;
carpat. Recusat capella descendere, uerba quidē eius
haud sanē mala, sed mentem esse plenam doli recla-
mans.

Morale.

Cogita quis quid suadeat, multi suadēt utilia, non
tibi, sed sibi.

De Cornice & Urna. 24

Sitibūda cornix reperit urnam aquæ. Sed erat ur-
na profundior, quā ut posset à cornice aqua cō-
tingi. Conatur effundere urnam, nec ualet. Tum le-
ctos ex arena scrupulos iniectat. Hoc modo aqua le-
uatur, & cornix bibit.

Morale.

Interdum id, quod non potes efficere ui, efficies
prudētia, & consilio.

De Leone & Venatore. 25

Litigat leo cum uenatore, suam præfert fortitudi-
nem hominis fortitudini: post longaiurgia, uena-
tor ducit leonem ad Mausoleū, in quo sculptus erat
leo, caput deponens in gremium uiri. Negat fera id
satis esse iudicij, homines enim sculperē quod uellent,
ait: quod si & leones forent artifices, iam uirum scul-
ptum iri sub pedibus leonis.

Morale.

Quisq; quoad potest, & dicit, & facit quod suæ
parti, & causæ putet prodesse.

De Puero & Fure. 26

Sedebat puer flens ad puteum. Fur rogat causam
flendi.

flendi. Puer dicit, rupto fune incidisse in aquas urnam auri. Homo exiit se, insilit in puteum, quærit. Vase non inuenio, conscendit, atque ibi nec puerum, nec suam inuenit tunicam. Puer quippe sublata tunica fugerat.

Morale.

Falluntur interdum qui fallere solent.

De Rustico & Iuenco.

27

ERat rustico iuencus, uinculi omnis, iugiq; impatiens. Homo astutulus, bestiae resecat cornua. Cornubus enim petebat. Tum iungit non currui, sed aratro: ne ut solet, herum pulsaret calcibus. Stiuam ipse tenet, gaudens industria effecisse, ut iam foret tutus, & à cornibus & ab ungulis. Sed quid euenit? Taurus subinde resistens spargendo pedibus os, caputq; rustici opplet arena.

Morale.

Sunt nonnulli sic intractabiles, ut nulla queant arte, nullo consilio tractari.

De Satyro & Viatore.

28

SAtyrus, qui Deus nemorum olim est habitus, uiatorem niue obrutum, atq; algore enectum miseratus, ducit in antrum suum, fouet igni. Spirantem autem in manus, percunctatur causam. Qui respondens, Vt calefiant, inquit. Postea cū accumberent, susflat uiator in polenta. Quod cur faceret, interrogatus, Vt frigescat, inquit. Tum continuo Satyrus uiatorem eiiciens, Nolo, inquit, in meo sit antro, cui tam diuersum est os.

Morale.

Caue

Tæue sit in tuo conuictu homo duplici ore, quiq̃
in sermone est Proteus.

De Apro & Rustico 29

A Pro uastanti segetes, rusticus præcidit auricula-
lam. Iterum deprehenso, præcidit alteram. Et
tunc quoq; redeuntem capit, captum portat in
urbem destinatum lautitiæ sui patroni. Secta iam in
conuiuio belua nusquam apparet cor. Excandescēte
hero, & flagitante cocos, uillicus respondet, Patrone,
inquit, non est mirum non apparere cor: nam credo
stultum aprum nunquam cor habuisse. Nam si cor
habuisset, nunquam in pœnam suam ad meas segetes
toties rediisset. Sic rusticus. At omnes conuiuæ emori
risu, cachinnari de stultitia rustici. **Morale.**

Multorū hominum tam est excors uita, ut an cor
habeant possis ambigere.

De Tauro & Mure. 30

Mvs tauri pedem momorderat fugiens in antrū
suum. Taurus uibrat cornua, quærit hostem,
nusquam uidet: irridet eum mus. Quia, inquit, robu-
stus es ac uastus, non idcirco quemuis contempseris.
Nūc te, & quidē gratis, læsit exiguus mus. **Morale**

Tritum est illud uerbum, quod significantius
nostrate lingua dixerim, Nymant sol ueracthen
seimen feindt. Latine sic, Nemo suum hostem floc-
cipendat.

De Rustico & Hercule. 31

Rustici

Rvstici currus hæret in profundo luto. Non su-
pinus Deum Herculem implorat. Intonat uox
è cælo, Inepte, inquit, flagella equos, & ipse annutere
rotis, atq; tum Hercule uocato, tum enim aderit Her-
cules uocatus. **Morale.**

Nil profunt otiosa uota, quæ sanè Deus nõ audit.
Iuua temet, inquit, ipse tum iuuabit te Deus.

De Anser.

32

Fuit anser qui ponebat oua aurea singulis diebus
singula: dominus ut subito fiat diues, anserem iu-
gulat, sperans intus latere gazam. Sed ansere inuen-
to uacuo stupet miser, anxieq; dehinc suspirat, ac
plangit, & rem, & spem perijsse. **Morale.**

Moderanda sunt uota. Curãdum est ue uel præ-
properi simus, uel nimij. Nam & festinantia nocet,
& qui plura quã decet quærit, interdũ acquirat nihil.

De Cicada & Formica.

33

Cum per æstatẽ cicada cantat, formica suã exer-
cet messem, trahit in antrum grana, reponẽs in
hyemem. Sciente bruma, famelica cicada uenit ad
formicam, mendicat uictum. Renuit formica, dicitur
se se dum illa cantabat laborasse. **Morale.**

Qui segnus est in iuuetate, egebit in senectate: & qui
non parcit, olim mendicabit.

De Simia & duobus eius natis.

34

Simia, ut ferunt, cum peperit gemellos, alterum di-
ligit, alterum negligit. Erat puerpera cũ gemel-

lis. Atq;

lis. Atq; cū incidisset terror, uitatura periculum,
dilectum præhendit ulnis, quem dum præceps fugi-
tat, collidit petræ, atq; enecat: neglectus autem, qui in
hirsuto hæserat tergo fugientis mansit incolumis.

Morale. Solet euenire, ut ipsi parentes filio, quē
tenerè amant, præ nimia indulgentia sint mali occa-
sio & periculi, eo, quem minus amarunt, præstante
se strenuum ac probum.

De Boue & Iuueno.

35

BOS iam grādīs æuo quotidie trahebat aratrum.
Iuuenus laboris expers, uicinus exultat in pa-
scuis, ac tandem insultat fortunæ senioris. Iactat se iu-
gi, ac uinculi inscium, se liberum, se otiosum, illi at-
tritum esse labore collum. Deniq; se glabrum ac niti-
dum, illum esse hirsutum ac squalidum. Senior tum
quidem nihil contra. Sed breui post tempore uidet
hunc insultorem duci ad aras, ac tum hisce uerbis af-
fatur. Quò tua mollis uita peruenit? securum istud
otium redijt ad securim. Iam saltem (ut opinor) po-
tius suades mihi laborem, qui me tuetur, quàm otium,
quod nunc te traxit ad necem.

Morale.

Ad uitam rectè gerendam opus est labore & ui-
gilantia. Secors autem & uoluptati deditus, suarum
rerum, quem nolet, sortietur exitum.

De Cane & Leone.

36

OCCURRIT canis leoni, iocatur, Quid tu miser ex-
haustus in media percurris syluas & deuia? Me
specta

*pecta pinguem ac nitidum: atq; hæc non labore con-
sequor, sed otio. Tum Leo: Habes tu quidem tuas epi-
las, sed habes stolidè etiam uincula. Tu seruus esto,
qui seruire potes: equidè sum liber, nec seruire uolo.
Morale. Pulchrè respōdit leo. Quibuslibet enim
rebus potior est libertas.*

De Piscibus.

37

Piscis fluuiialis ui fluminis correptus est in mare.
Vbi suam efferens nobilitatem, omne marinum
genus uilipendebat. Non tulit hoc phoca, sed ait
tum fore iudicium nobilitatis, si cum phoca captus
portetur ad forum. Se emptum iri à nobilibus, illum
autem à plebe.

Morale.

Multi sic capti sunt libidine gloriæ, ut sese ipsi
prædicent & iactent: sed laus sui oris non datur ho-
mini laudi, ac excipitur cum auditorum risu.

De Pardo & Vulpecula.

38

Pardus, cui pictum est etiam tergum, cæteris fe-
ris etiam leonibus despectis, intumescebat. Acce-
dit ad hunc uulpecula, suadet non superbire, di-
cens, illi quidem speciosam esse pellem, sibi uerò spe-
ciosam esse mentem.

Morale.

Discrimen est bonorum & ordo. Bona corporis
præstant bonis fortunæ. Vtrisque illis animi bona præ-
ferantur oportet.

Ac sopi

AESOPIFA

BVLATORIS CLARIS

sini apologi, è Græco Latini per Rimi-
cium facti.

Argumentum.

ESOPVS fabulator clarissi-
mus, natione quidem Phryx, fortis-
na uerò seruus fuit, colore niger,
ac facie supra modum deformis.
Is quia beneficus semper in ho-
spites fuit, Dea hospitalis in
somnis sibi assistens, largita est loquelam (nam ab
initio blatero fuit) sapientiamq; ac uariarum fa-
bularum inuentionem: quæ porrò fabulæ non pa-
rum conducunt mortalium uitæ. Nam animalibus
fingit agere ea, quæ hominum sunt actiones: quas
ita ante oculos ponit, quòd audientium animos inci-
tet ad uirtutem: nec ulli sunt hominum mores, quos
in brutis fingendo ipse non aperiat. Has igitur fabu-
las, si quis ritè gustauerit, quam uiam sequi, quãq;
uitare debeat, in priuatis publicisq; negotijs facile cõ-
periet. Nam in primis fabulam narrat: tum quid fa-
bula significet, compendiosius exponit. Atq; ordinẽ
alphabeti in Græco sequutus, qui in Latino sermone
seruari non potest, hinc sumit initium.

De Aquila & Vulpe.

L 2

1
Aqui

Aquila & uulpes conflata inter se amicitia, in proximo habitare constituunt, firmiorem amicitiam ex frequenti conuersatione fore putantes. Igitur aquila nidum alta super arbore instituit. Vulpes uero arborem propter, inter dumeta catulos collocat. Vna igitur dierum quum uulpes latibulum egressa pastum catulis quaereret, aquila & ipsa cibi indiga, in latibulum deuolans, uulpis catulos arripuit, ac pullis suis comestum praebuit. Vulpes reueniens, cognita filiorum morte atroci, ualde tristata est. Et cum aquilam ulcisci non posset, quia quadrupes existens uolucrum persequi nequibat, quod unum miseris ac impotentibus datur, aquilam execratur, ac mala sibi imprecatur: tantum in odium, quam uiolatur, uertitur amicitia. Coniigit igitur illis diebus ruri capras immolari, cuius frustum una cum carbonibus accensis aquila arripuens, sustulit ad nidum. Sed uento uehementius spirante, nidus qui ex foeno ac materia exili aridaque confectus erat, incenditur. Aquilae pulli flammam sentientes, quum uolare ad huc nequirent, humi decidunt. Vulpes confestim illos arripuens, in aquilae conspectum deuorat. Fabula significat, quod qui amicitiam uiolauit, quamuis quos laeserint, ultionem declinent, Dei supplicium non tamen effugiunt.

De Aquila & Coruo.

Aquila celsa ex rupe deuolans, agnum ex ouium grege

grege arripuit. Quam rem coruus conspicatus, enu-
 latione motus, uehementi cum strepitu ac stridore
 deuolat in arietem, atq; unguis in arietis uellus ita
 implicat, quod inde etiam motu alarum se explicare
 non posset. Hunc pastor quum ita implicatum uidet,
 accurrens coruum comprehendit: atq; alarum pen-
 niscis, pueris suis pro ludibrio dedit. Verum enim
 quum quispiam coruum rogaret, quenam uolucris
 esset: coruus ait, Prius equidem, quo ad animum, aequi-
 la sui, nunc uero me coruum esse certo cognosco.
 Fabula significat, quod qui supra uires quippiam au-
 det, hoc solum efficit, quod in aduersa sepius incidit,
 ac se uulgo ridiculum exhibet.

De Aquila & Scabrone. 3

Aquila leporem persequatur. At lepus auxilij
 inops, quem tempus obtulit scabronem uidens, ab
 eo auxilium implorauit. Cui scabro pollicitus est tu-
 telam ac custodiam suam. Deinde quum aquilam pro-
 pinquantem scabro conspicatur, eam precatur, ne suum
 sibi eripiat seruum. At aquila scabronis paruitatem
 contemnens eo coram leporem exedit. Verum scabro
 suae iniuriae memor, ubi aquila nidificaret, obseruat.
 Ecce aquila oua parit. Scabro alis elatus, ad aquila-
 nidum uolat, atq; oua deuoluens, humi deiecit. Aequi-
 la iacturae ouorum moerore concita, euolat ad Iouem
 (est enim ales Deo illi sacra) ac locum ad pariendum
 sibi tutum dari precatur. Iupiter sibi concedit, ut quum

tēpus adest, eius in sinu pariat oua. Hoc scabro pro-
uidens, globum ē stercore conficit, atq; sursum euo-
lans, in Iouis sinum demisit. Iupiter uolēs ē sinu glo-
bum excutere, oua aquilae simul excussit. Ex tunc a-
iunt aquilam nunquam parere, quo tempore scabro
nes existunt. Fabula significat, quod nullus porro
est contemendus: quoniam nemo est qui iniuriā ac-
cipiat, quin quum tēpus datur, se ulcisci non quærat.

De Philomela & Accipitre. 4

PHilomela quum alta quercu sederet, more suo, so-
la canebat. Eam accipiter, cibum quæritans, quum
intuetur, repente deuolat, illamq; rapit. At philome-
la quum se interitum iri uidet, accipitrem precatur
ut se missam faciat, quoniam ad explendum eius uen-
trē ipsa satis minima sit, sed pro saturitate sua ad ma-
iores aues ut se uertat opus profecto fore. Eam acci-
piter toruē conspiciens ait: Stultus equidem nimium
essem, si quē manibus teneo cibum illum dimitto am-
plioris spe pastus. Fabula significat, quod qui omit-
tunt id quod manutinent rerum maiorum spe, consi-
lio inopes ac ratione nimium sunt.

De Vulpe & Trago. 5

Vulpes & tragus sitientes in quendam puteum
descenderunt. Verum enim post potum, quum
egressum cōspiceret hircus, uulpes ei comiter ait, Bo-
no sis animo: nam quid salutis nostrae opus sit, probē
animaduerti. Si enim rectus stabis, ac pedibus anterio-
ribus

ribus cornibusue muro adhaerebis, tuae ego scapulas cornuaq; conscendes, quum egressa puteum fuero, te manu comprehendens hinc desuper traham. Huic ca per promptè deseruiuit. Vulpes suo exultans egressus, circa os putei capro illudebat. At dum caper illam incusat, sibi pacta haud seruasse, ei facete uulpecula inquit, Si ea caper sapientia praeditus esses, quo pilorum ornatu isthaec tua barba referta est, non prius in puteum descendisses, quam egressus pesculante uiddisses. Fabula significat, quod homines consilio praediti, rerum fines prius inspiciunt, quam dent opera rebus gerendis.

De Vulpe & Leone. 6

Vulpes quae nunquam uiderat leonem, quum illi forte obuiasset, adeo pertimuit, ut mortem penè obiret. Rursum illum quum aspexisset, pertimuit, sed minimè ut primum. Eum tertio quum intuetur prope accedens, fuit ausa coram disserere. Fabula significat, quod rerum terribilia, usus & consuetudo domestica facit.

De Cato & Gallo. 7

Catus cum gallum cepisset, atq; causam quaereret qui eum comedere posset, illum criminari coepit quod esset animal turbulentum, qui noctu clamitando haud permetteret quiescere mortales. Gallus se excusabat, quod id ageret ad eorum utilitatem, cum ad opera facienda illos excitaret. Rursum catus ait, Impius es ac

supra modum scelestus, qui agis continuè contra naturam, cum nec à matre, nec à sororibus te abstineas, sed per incontinentiam cum illis te commisceas. Gallus item defendebat, quòd domini sui quæstus gratia id quoq; ageret: enimvero ex huiusmodi coitu, gallinæ pariunt oua. Tunc inquit catus. Excusationibus licet abundes, ego tamen ieiunare haud intendo.

Fabula significat, quòd qui prauus existit natura, cū semel delinquere animo proposuit, quāuis causæ desit prætextus, à prauitate tamen non desistit.

De Vulpe sine cauda

8

Vulpes ut è laqueo euaderet, abscissa cauda, cū è pudore uitam sibi mortem putaret, excogitauit alias dolo inducere uulpes, ut sub communis commodi specie, sibi singulæ caudam abscinderent, & sic suum dedecus leuaret. Itaq; ad unum uulpibus congregatis suadet ut caudam sibi abscindant, differens caudā nō modò dedecori uulpibus esse, sed oneri graui atq; inepto. E uulpib⁹ una ei facete respōdit, Heus soror, si res ista tibi soli conducit, tum itidem alijs consulere haud est æquū. Hæc fabula ad eos spectat, qui sub charitatis specie, suum commodum consulendo prospiciunt.

De piscatore & Smaride pisciculo. 9

Piscator quod mari rete tetendit, eo smarida cepit pisciculum, qui parua adhuc etate piscatorē orabat, ut dum grandis esset, atq; maiorem quæstum

ex eo

ex eo assequi posset, eum uita donaret. Huic piscator lepidè respōdit, Ego quidem mente carerem, si quod minimum mihi est lucrum, id dimitterem amplioris spe quæstus. Fabula significat, q̄ certa pro incertis, quanuis in eis magna insit spes, stultum est dimittere.

De Vulpe, & Rubo. 10

Vulpes cū sepem quandam ascenderet, ut periculum uitaret, quod sibi imminere uidebat, rubum manibus comprehendit, atq; uolam sentibus perforauit: & cū grauiter saucia foret, gemens inquit ad rubum, Ut me iuuares, cū ad te confugerim, tu deterius me perdidisti. Cui rubus, Errasti uulpes, ait, quæ pari dolo me capere putasti, quo cætera capere consueuisti. Fabula significat, quod stultū est implorare auxilium ab illis, quibus à natura datum est obesse potius, quàm alijs prodesse.

De Vulpe, & Crocodilo. 11

Vulpes & crocodilus de nobilitate contēdebant: cū crocodilus multa pro se adduceret, ac supra modum se iactaret de splendore progenitorum suorum, uulpes ei subridens ait, Heus amice, et si hoc tu quidem non dixeris, ex tuo corio clarè apparet, quod multis iam annis, tuorum splendore fuisti denudatus. Fabula significat, quod homines mendaces res ipsa potissimū refellit.

De Vulpe, & Venatoribus. 12.

L 5 Vulpes

Vulpes uenatores effugiens, ac per uia currendo iam defessa, hominem casu reperit lignariū, quem rogat, ut se quoquo loco abscondat. Ille tectorium sibi ostendit. Vulpes illud ingrediens, in angulo quodam se abscondit. Adsumt uenatores: lignarium, si uulpē uiderit, rogant. Lignarius uerbis quidem se uidisse negat: manu uerò, ubi uulpes latebat, locum ostendit. Verum enim uenatores re haud percepta statim abeunt: uulpes ut illos abisse prospicit, tectorio egrediens, tacite recedit: lignarius uulpem criminatur, quòd cum saluam fecerit, nihil sibi gratiarū agat. Tunc uulpes se conuertens, illi facete ait, Heus amice, si manum, opera, ac mores uerbo similes habuisses, meritas tibi persoluerem gratias. Fabula significat, quòd homo nequam etsi bona pollicetur, mala tamen et improba praestat.

De Gallis, & Perdice.

13

Gallos complures cum quis domi haberet, quam generat perdicem illos compascere permisit. Sed cum galli illam infestarent, rostrisq; percuterent, perdix ea iniuria uehementer perdoluit, putas, quia aduena, nec eo genere esset, eas sibi inferri iniurias. Gallos deinde cum adinuicem certantes conspiceret, perdix amota animi perturbatione, ait, De cetero equidem haud tristabor, posteaquam inter eos odiosa certamina cerno. Fabula significat, qd homines sapientia praediti moderato animo ferunt iniurias ab

illis

illis uel maxime sibi illatas, qui nec sibi nec suis parere sciunt.

De Vulpe, & Larua. 14

Vulpes citharœdi domum ingressa, dum quæ domi parata sunt, sagaciter explorat, laruæ caput reperit arte industriosa compositum: quod manibus capiens, ait, O quale sine cerebro caput. Fabula significat, quòd non omnes corpore decori, eandem animo habent pulchritudinem.

De Homine, & ligneo Deo. 15

Homo quidam Deum ligneum domi habens, eum orauit, ut boni quippiam sibi tribueret: sed quanto magis orabat, eò res domi angustior erat: demum ille concitus ira, Deum cruribus capit, caput parietis percutit. Illi exciso igitur capite, multum auri exiit, quod homo colligens, ait, Peruersus nimium es, atq; perfidus, qui dum in honore te habui, nihil quidem profuisti: percussus uerò ac uerberatus, boni plurimum contulisti. Fabula significat, quòd homo nequam, si quando prodest, id efficit ui coactus.

De Cane ad cœnam uocato. 16

VIR quidam quum cœnam opiparam parasset, amicum quendam domum uocauit: eius quoq; canis, canem alterius ad cœnam inuitauit. Is domum ingressus, cum tantum dapium uidet apparatus, letus secum ipse ait, Hodie porro ita me explebo, quæ die crastino comedere non indigebo. Hisq; dictis mo-

tu caudæ applaudit. Coquus uerò eum conspiciens, tacitus per caudā capit, atq; illum sapor rotans per fenestram proijcit. Ille attonitus humo assurgens, dū clamando aufugit, cæteri canes sibi occurrunt, atque rogitant quam opiparè coenauerit. At ille languens ait, Ita potu ac dapibus me expleui, quòd cum exierim, uiam non uidi. Fabula significat, quòd quibus rebus quis doliturus est, rebus illis letari non debet.

De Aquila, & Homine.

17

Aquilam homo quidam cum cepisset, pennis alarum sibi euulsis, inter gallinas morari dimisit: eam deinde quidam mercatus, pennis alas denuò mutuit: tum aquila uolans, leporem capit, fertq; illum benefactori suo. Quam rem conspiciens uulpes, homini ait, Noli hanc aquilam, sicuti prius, hospitio habere, ne ceu leporem te æquè uenctur. Tum homo aquilæ item pennas euulsit. Fabula significat, quòd bene facientes sunt quidem remunerandi, improbi uerò omni studio uitandi.

De Viro Agricola.

18

Homo quidam agricolator existens, cum finem uitæ sibi adesse cognosceret, cuperetq; filios in agrorum cultu fieri peritos, eos uocauit, atq; inquit: Filij, ego è uita discedo: bona mea in uinea cõsita sunt omnia. Illi post patris obitum putantes in uinea thesaurum rerum reperire, assumptis ligonibus, marribus, ac bidentibus, uineam funditus effodiunt, nullumq; thesau-

thesaurum inueniant. Verum enim uinea cum probe effosa foret, longè plus solito fructus producit, atq; illos diuites fecit. Fabula significat, quòd labor assiduus thesaurum parit.

De Carbonario, & Lotore. 19

Carbonarius lotorem quèdam rogauit, ut quam pretio conduxerat domum, secum pariter cohabitaret. At lotor rei aliàs expertus ait, Id conducibile haud mihi esset. Nam quæ albificarem, ea omnia carbonum fauillis ipse maculares. Fabula significat, quòd res naturis dissimiles stare simul commodè non possunt.

De Vulpe esuriante. 20

Vulpes ingenti fame concita, cum quodam in tectorio carnis frustum ac panem reposita prospiceret, tectorium ipsum intrauit, atq; tantum comedit, quòd ad ingentem tumorem uentrem distendit: & cum ex nimia uentris tumefactione inde egredi nequiret, tumens gemit. Eius genitum uulpes alia transiens illac, cum audiret, illuc accedit, rogatq; quidnam gerneret: deinde causam gemitus edocta, lepide ait, Istic manendum est, usq; eò dum tenuis efficiaris, quanta eras cum intraisti: nam eo pacto facile egredieris. Fabula significat, quòd nihil est tam durum, quod tempus non dissoluat.

De Piscatore quodam. 21

Piscator quidam piscandi inexpertus, tibijs ac reti assum

assumptis, iuxta maris litus accedit, atq; saxo quodam superexistens, in primis tuba canere cœpit, putans canu se pisces facile esse capturum. Verum cantu cum nullum consequeretur effectum, depositis tibijs, rete in mare dimittit, ac pisces cepit per plures. Sed cum ex reti pisces extraheret, atq; eos saltantes perspiceret, non insulse ait, O improba animalia, dum ad tibiam cecini, saltare nolulistis: nunc quia canere cesso, saltus datis assiduos. Fabula significat quod omnia probe fiunt, quæ fiunt tempore suo.

De Piscatoribus quibusdam. 22

Piscatores piscatum profecti, diuq; piscado defessi, fame præterea ac mœrore, quod nihil cepissent confecti, cū abire decernunt, ecce piscis quidam aliū fugiens se insequentem, in nauiculam saltat: illum piscatores supra modum leti comprehendunt, ac in urbem reuersi, grandi pretio uendunt. Fabula significat, quod frequentius fortuna id exhibet, quod ars efficiere non potest.

De viro inope, & infirmo. 23

Homo quidam pauper cum agrotaret: dijs uouit, quod si eo morbo liberaretur, boues centum immolaret: quod ij experiri uolentes, sanitatem illi facile reddunt. Liber igitur à morbo, cum boues, quia pauper, non haberet, ossa bouum centum collegit, eaq; super altari deponens, lepide inquit, Ecce quod uoui,

uotum

notum nobis nunc persoluo. At dii illum ulcisci uolentes, in somnis sibi assistunt, atq; inquit, Ad maris litus pergito, ibi enim in loco semoto auri talenta centum reperies. Ille expergefactus: somnij memor dum pergito ad litus, incidit in latrones: captus itaq; eos rogabat, ut se missum facerent, quoniam mille talenta auri persolueret eis. Fabula significat, quod homo mendax Deos & homines pariter contemnit.

De Vulpe, & Pardo. 24

Vulpes cum pardo de pulchritudine contendebat: cum uarias corporis notas pardus sibi diceret decori, uulpes ei comiter ait. Ego quidem longe formosior sum iudicanda, quæ non corpus, sed animum uarijs notis habeo notatum. Fabula significat quod decor mentis est potior omni corporis ornatu.

De Piscatoribus quibusdam. 25

Piscatores quidam e mari rete trahebant. Quod cum graue esse sentirent, letitia gestiunt, putantes multos pisces habere irretitos: sed ut rete in terram traxerunt, pisces quidem paucos, saxum uero ingens reti inesse cum perspiciunt, longe tristantur. Quidam ex illis natu iam grandis non inurbanè socijs inquit, Animis estote quietis, quippe letitiæ soror est mœstitia: oportet enim casus prospicere futuros, illosq; ut læuius quis ferat, persuadere sibi esse euenturos. Fabula significat, quod qui reminiscitur sortis humanæ, in aduersis minime frangitur.

De

De Ranis regem petentibus. 26

RAnæ moerentes quòd sine rege forent, Ioui supplicatum oratores mittunt, ut regem sibi dedat. Iupiter earum simplicitatem cognoscens, lignum in stagni medium demisit. Quod cum in stagnum cecidit, eius sonus supra modum terruit ranas. Quæ cū lignum esse nouerunt, rursus Ioui supplicatum mittunt, ut regem uiuum, haud mortuum sibi dedat. Iupiter stultis earum precibus motus, Hydram illis dedit in regem. Is in diem cum ranas deuoraret, tertio Iouem ranæ precantur, ut regem seuum atq; immanem ab eis amoueret. Tunc inquit Iupiter, Quæ tot precibus regem exorastis, eum uobis perpetuum habetote. Fabula significat, quòd saepe ea precamur, quæ impetrasse nos postea poenitet.

De Cata in foeminam mutata 27

Cata quædam speciosi cuiusdam adolescentis amore capta, Venerem orauit, ut eam in hominẽ mutaret. Venus illius miserta, in formã hominis mutauit eam. Quæ cum longè speciosa esset, amator domum subito adduxit. Sed cum in cubiculo simul sederent, Venus experiri cupiens, si mutata facie, mutasset & mores, in medium constituit murem, quem cū illa prospexit, oblita formæ & amoris sui, murem, ut caperet persecuta est. Qua super re Venus indignata, denuò eam in priorem catæ formam mutauit.

Fabula significat, quòd homo nequam, licet per-

sonam

sonam mutet, mores tamen retinet eosdem.

De Senem mortem vocante. 28

Senex quidam lignorum fascē super humeros ex nemore portans, cum longa uia defessus esset, fascē humi deposito mortem uocauit. Ecce mors aduenit, causamq; quā obrem se uocauerit, interrogauit. Tunc senex, ut hunc lignorum fascem super humeros mihi imponeres, ait. Fabula significat, quod quis uita cupidior est, licet res mille subiiciatur periculis, mortem tamen semper deuitat.

De Muliere, & Medico. 29

Mulier anus cum ophthalmiam pateretur, medicum ad se curandum accersit, certum pretium sibi dare promittens, si eo morbo curaretur: si uerò non liberaretur, nihil ei debere pacta est. Medicus uerò quoties illam ibat curatum, toties quippiam è domo clam exportabat. Mulier igitur ophthalmia curata, cum nihil suarum rerum domi esse prospiceret, medico mercedem pactam petenti soluere denegat. Quamobrem uocata in iudiciū, pactum quidem non denegat, sed se curatam ophthalmia esse, id uerò pernegat, inquit, Cum caeca eram domum multa supellectile refertam uidebam: nunc cum uideo, ut medicus ait, nihil rerum domi esse prospicio. Fabula significat, quod homines auaritiæ dediti, sibi met sepius contradicunt.

De Agricola & Canibus. 30

M Agricola

Agricola quidam magnitudine hyemis in suburbanis se locauit. Sed cū alimonia sibi deficeret, capris & ouibus primū uesci cœpit: cum uerò in diem magis seuiret hyems, bobus quoque nec pepercit. Quod facinus cū animaduertunt canes, inuicem uerba faciunt, Quid hīc stamus, inquit, cur mortem nobis incumbentem non fugimus? putamusne eū nostræ parcere uitæ, qui alimonie gratia boues iugulauit? Fabula significat, quòd eos fugere debemus qui in charissimos crudeliter se gerunt.

De Agricola, & filijs. 31

Agricola quidam complureis habuit filios, contra seditione discordes, ac eius admonitionis perpetuò negligentes. Cum forte unà domi omnes sederent, iussit pater uirgarum fascem coràm deportari, atq; natos cœpit hortari, ut integrum fascem disrumperent. Cū igitur fascem cum totis uiribus frangere non possent, genitor præcepit, ut soluto fasce singulatim frangerent uirgas. Cū quisque facile hoc perficeret, tunc factò silentio, pater ait eis, Si quādo animis idē sentietis, nati mihi charissimi, nec ab inimicis superari poteritis. Sed si inter uos seditiones seruabitis, qui uolet, is facile uos perdet. Fabula significat, quòd fortior est unio, quàm seditio, quæ est imbecillis.

De Muliere, & Gallina. 32

Vidua

VIdua quædam mulier gallinam habuit, quæ die quolibet pariebat ouum. Putauit mulier, more ingenij humani, quod sitis habendi semper sollicitat, gallinam illam die bis parituram, si plus speltæ traderet ei solito. At gallina pluri alimonia pinguior facta, id unum desijt parere ouum. Sic mulier ex quo maius lucrum quæritabat, id cæca augendi cupiditate amisit. Fabula significat, quod plurima cupiditate rerum præsens quandoque deperditur quæstus.

De Homine à Cane morso. 33

Homo quidam quum eum canis momordisset, summo cum studio sciscitabatur, à quo sanari posset. Quidam sibi obuiam factus, atque de medico rogatus ait: Si uis amice fieri sanus, non est tibi opus medico. Nam si canis qui te momordit, à uulnere lingua sanguinem terget, ista cura nihil potius reperiri potest: alter arridens uenustissime inquit, Si huiusmodi uitor remedio, in diem magis ac magis à canibus mordebor. Fabula significat, quod ab hominibus nequam incommoda pro commodis, & mala pro beneficijs retribui solent.

De duobus amicis, & Ursa. 34

AMici duo dum rus uiarent, ursa eis obuiam occurrit: qua prospecta, alter eorum territus, ut se saluaret, continuo arborem ascendit. Alter quum urse uiribus posse obsistere dubitaret, uti mortuus

humi iacuit resupinus, retinens flatum atq; anhelitum. Quum nec ore aut naso respiraret, ursa eum exanimatum existimans, abiit. (Dicunt enim à cadauere ursas omnino abstinere.) Alter deinde ex arbore descendens, quid in aurem sibi dixerit ursa socium rogauit. ille urbano sermone respondit, Admonitus sum ab ursa, ut cum huiusmodi amicis non profiscar amplius. Fabula significat, quòd eorum amicitia colenda non est, qui, quum est opus, amicis subsidia denegant.

De adolescentibus duobus & coquo. 35

Adolescentuli duo æquis sumptibus carnes comemerunt, & curatum coquo tradiderunt. Obiter coquus dum alijs uacat negotijs, alter iuuenum carnes eas clanculum accepit, ac socio tradidit. Coquo deinde carnes queritanti, qui acceperat, se haud habere iurat. Qui uerò habebat, se non accepisse iurabat. Coquus percepto iuuenum dolo, ait, Et si fallor equidem à uobis: per quem uerò iuratis, res ista non latebit Deum. Fabula significat, nullum scelus posse latere Deum.

De duobus inimicis. 36

Duo quidam gladiatorio animo inter se inimicitias habentes, unà in nauis nauigabant. Et quum alter eodem in loco stare cum altero non pateretur, unus in puppi, alter in prora confedit. Orta autem tempestate quum nauis periclitaretur, qui in prora sedebat,

sedebat, rogat nauis gubernatorem, quæ pars nauis submergi prius deberet. Et quum gubernator puppim dixisset, ait ille, Mors mihi modò molesta minime est, si inimicum meum prius mori perspicio.

Fabula significat, quòd inimicus ut inimicum perdat, seipsum perdere sæpius eligit.

De Calamo, & Oliua. 37

Quænam esset fortior, durior, & magis resistens, canna & oliua inuicem contendebant. Oliua calamo humilitatem obijciebat, eò quòd uentis facile cederet. Huic dicto unum arundo haud reddidit uerbum. Paulò post turbine uehementi aspirans uentus, radicitus euulsit oliuã, totis uiribus sibi obistentem. At canna flatibus se inclinans, salutem facile est assequuta. Fabula significat, q̄ potentioribus sine controuersia mos est in tẽpore gerendus.

De Vitula, & Boue. 38

Vitula quum bouem arãtem perspiceret, illũ præ se, quæ nihil agebat, contẽpsit. Sed quum immobilis affuit dies, bos quidem missus, uitula uerò ut immolaretur, retenta est. Quã rem bos quum conspicatur, subridens ait, Heus uitula, ideo non laboras, ut immolareris? Fabula significat, quòd otiosis & nihil agentibus pericula quoq; imminet.

De Puero, & Fortuna. 39

Quum puer quidã iuxta puteum dormiret, Fortuna illuc accedens illum excitauit, in-

quiens: Surge, & hinc ocyus abi: Quippe in puteum si caderes, non tuam inscitiam, sed me Fortunam omnes accusarent. Fabula significat, quò frequens pericula culpa nostra incurrimus, deinde abs re fortunam accusamus.

De Muribus, & Cato. 40

Domo quapiam quò per plures forent mures, catus præsentiès illuc accessit, atq; nunc unum, nunc alium capiens, complures interimèdo comedit. Verùm mures quum se in diem consumi perciperent, ad unum coacti, inquit secum: De cætero inferius non esse descendendum, si nolumus perditum iri omnes, sed hìc superius manendum, quò catus ascendere non potest. At catus consilio murium percepto, simulans se mortuum esse, posterioribus pedibus se ad palum sustendit, qui fixus parieti erat. E muribus quispiam deorsum acutè prospiciens, ut catum esse cognovit, haud infacetè ait, Heus amice, etsi te sollem esse certò scirem, deorsum minimè descenderem. Fabula significat, quò uir prudens semel si fallitur, fictis & simulatis hominibus non amplius fedit.

De Simia, & Vulpe. 41

A pud brutorum animalium concilium, simia ita appositè saltavit, quò omnium ferè consensu rex statim fuit creatus. At uulpes inuidens ei, ubi uiderat carnes laqueo in fouea sitas, illuc simiam

ut

ut duxit, inquit ad eam, Hic thesaurus absconditus est, qui ex lege spectat ad reges: quare quum tuus ex lege sit, tute ipse capias illum. Simia uulpis suasu, illuc temerè accedens, ut se captam laqueo sensit, uulpem acriter accusat quæ dolosè deceperat. Et uulpes haud illepidè ait: Heu stulta, quæ cum fortuna te extulisset, dominari cæteris iam te putabas dignam.

Fabula significat, quòd qui temerè quippiam agreditur, temerè in aduersa incidit, ac uulgo ridiculus fit.

De Ceruo, & Leone.

42

CERuus uehementi siti cum uexaretur, ad fontem proficiscitur: dumq; potat, suam in aqua prospiciens umbram, ualde letatus est magnitudine cornuū ac ramositate: deinde pedes & crura prospiciens, nimium tristatus est. Hæc dum animo uertit, ecce leo apparet, ac ceruum persequitur. At ceruus fugam arripiens, leonem per campos longè antebat. (Dicunt enim ceruorum uires consistere in pedibus, at leonis in animo stare robur.) Quousq; igitur leo per campos secutus ceruum, eum assequi non potuit. Casu uerò contigit ceruum nemus intrare, ubi cornibus ad ramos implicitis, cum fugere non posset, à leone captus, cum se moriturum uideret, Heu me miserum, inquit, qui cornibus gauisus, ipsis cornibus pereo. Fabula significat, quòd quæ putamus nobis profutura, ea nobis sæpius obsunt.

De Agricola, & Pelargo. 43

Agricola laqueos in agro tetendit, ut grues & anseres uenaretur, qui sata sua continuè depascebant. At simul cum illis uenatus est pelargum, qui pede tentus, rogat agricolā, ut eum soluat, nisi sumq; faciat, cū non sit grus, nec specie anser, sed pelargus auium pijsimus, qui paremibus semper deseruit, nec illos in senecta deserit unquam. Ei agricola subridens ait: Quæ dicis, haud me fugiunt, nam qui sis, probè teneo: sed his simul captus cū sis, his quoq; simul est moriendum. Fabula significat, quòd qui cum improbis quopiam deprehenditur crimine, pari poena plectitur cum illis.

De Agno, & Lupo. 44

Agnus in domo bene clausa existens, cū lupum ad se uenientem perspicit, illum conuicijs & maledictis persequitur. At lupo inquit ei, Nō tu, sed locus inaccessibleis mihi conuicia dicit. Fabula significat, quòd locus & tempus faciunt timidos persepe audaces.

De Ioue, & Coruo. 45

Iupiter uolatilibus regem creare uolens, diem concilij auibus indixit, ut qui speciosior esset, rex sibi constitueretur. Quam rem præsentiens coruus, ac suæ deformitatis conscius, pennis aliorum hinc inde collectis, se decorauit, ac speciosissimum omnium se reddidit. Adest dies præfinitus, ueniunt ad concilium

lium aues. Iupiter coruum ob pulchritudinem cum regem auibus creare uellet, id aues indignè ferentes, quæque suas à coruo extrahunt pennas, At coruus alienis pennis cum esset exutus, coruus ut erat de mum remansit. Fabula significat, quòd qui rebus pendet alienis, illis amissis quisnam ipse sit, cuiq; liquidò patet.

De Tubicine quodam. 46

Tubicen quidam tubæ sonitu pugnatum ciebat exercitum. Ab hostibus deinde per insidias captus miseranda noce clamabat, Ne absre ac frustra occidere me uelitis: ego quidem non pugno, nec præter tubam quippiam aliud possideo. Qui eum uinctum ducebant, huiusmodi uerba contra reddiderunt: Hanc ob rem morte dignior es iudicandus, quòd cum hostibus manum conferre deuitans, alios sonitu ad pugnam hortaris. Fabula significat, quòd grauiori pœna sunt iudicandi, qui cum ipsi iniuriam non agant, alios ad iniuriam agendum impellunt.

De Fabro & Cane. 47

Faber quidam catulum habebat, qui dum ipse ferrum cuderet, continuè dormiebat. Cũ uerò manducabat, canis statim surgebat, & quæ sub mensa erant deiecta, ceu ossa & alia huiusmodi, sine mora corrodebat. Quam rem animaduertens faber, ait ad canem, Heus miser, quid faciam nescio, qui dũ ferrũ cudo, continuè dormis, & segnitia teneris: Rursus

cum dentes moueo, statim surgis, & cauda mihi applaudis. Fabula significat, quod secordes & somnolenti, qui ex aliorum uiuunt laboribus, graui cęsura sunt coërcendi.

De Mula quadam.

48

MVla quadam nimio hordeo pinguis effecta, nimia pinguedine lasciuiebat, secum inquiens, Pater mihi equus fuit, qui cursu celerrimus erat, & ego ei per omnia sum similis: parum post contigit, quod oportuit mulam quantum potuit currere: sed cum cursu cessauit, Heu me miserã, inquit, quę equi filiam me esse putabam: at nunc memini asinum mihi patrem fuisse. Fabula significat, quod stulti in prosperis seipos dediscunt, sed in aduersis suos perseępe recognoscunt errores.

De Thynno & Delphino.

49

THynnus, cum eum Delphinus persequeretur, magno elatus impetu ac stridore, à uehementi fluctu in insulam defertur: eundemq; in scopulum à fluctu eodem, Delphinus dum se putat capere Thynnus, ipse quoq; defertur. Thynnus conuersus cum Delphinum expirantem animam perspicit, secum ipse ait, Mors mihi molesta admodum non est, ex quo mortis authorem mori simul mecum perspicio.

Fabula significat, quod qui uis aduersa leuius fert, cum aduersitatum authores eadem aduersitate opprimi perspicio.

De

De Medico quodam. 50

Medicus quidam cum quem curaret egrotum, eum mori contigerat, efferentibus funus aiebat, Vir iste si se uino abstinuisset, & clysterijs usus fuisset, eum mori non contigisset. Ex his qui aderant quispiam medico haud in facetè ait, Heus medice, ista consilia cum prodesse qui bant, dicenda fuerunt, non nunc, cum nihil ualeant prodesse. Fabula significat, quòd ubi haud prodest consilium, id eo tempore dare, est sanè amicum deludere.

De Aucupe. 51

Avceps aucupatum calamis uiscoq; tetendit, & cum turdum canere arboris desuper ramum aspexit, ut eum caperet, calamos erexit. At inter ambulandum pede altero uiperam calcauit, morsusq; ab ea, cum iam iam ob uenenum se deficere persensit, Heu me miserum, ingemuit, qui dum alium capere festino, alter ad mortem me est aucupatus. Fabula significat, quòd quæ contra alios facere nitimur, ea persæpe ab alio ipsi patimur.

De Castore. 52

Castor est animal quadrupes, qui in paludibus se nutrit, eius testes uarijs medelis utiles esse dicuntur. Itaq; cum quispiam eum sequitur, suæ persecutiõis causam nõ ignorās, ac pedū uelocitati fidens, quantum potest, fugit, usquequo ad locum ne uideatur,

uideatur, saluus deueniat, atq; ibi testes excidens, in uenatores, cum sibi appropinquant, proijcit. Et isto pacto à uenatoribus se eripit. Fabula significat, quòd sapiens ut à periculis se eripiat, nihil intentatum deserit.

De Puerò oues pascente. 53

Puer quidam cum oues eminentiori in loco depasceret, sepius clamabat, Heus ô à lupis mihi succurrite. Qui circum aderant cultores agrorum, cultum omittentes, ac illi occurrentes, atq; nihil esse comperientes, ad opera sua redeunt. Cum pluries puer id ioci causa fecisset, ecce cum lupo pro certo adesset, puer ut sibi succurratur serio clamat. Agricole id uerum non esse putantes, cum minimè occurrerent, lupo oues facile perdidit. Fabula significat, quòd qui cognoscitur mentiri, ei ueritas postea non creditur.

De Coruo & Vulpe. 45

Coruuus cum carniū frustum rapuisset, arborem quandam super sedit: uulpes eum suspiciens atq; carnes sibi cupiens, illum arte aggreditur. Stas igitur sub arbore, coruum laudare occipit, aiens, O quam magna auis est hæc, quam speciosa, quam uenatrix, quam formosa, hanc decuit esse auium regem. Nam omnia regia super alias sibi sunt aues, si modo uocem haberet. His laudibus coruus inflatus, & dici mutus haud ualens pati ulterius, dum magna uoce

crocizat,

crocizat, carnes humi decidunt. Illas cum uulpes rapuisset, conuersa inquit ad coruū, Heus corue omnia decora tenes, modò mente haud careres. Fabula significat, quòd qui adulatoribus nimium credunt, hi, quæ non putant, in aduersa sæpius incidunt.

De Cane & Lupo.

55

Canis cum ante aulam dormiret, lupo superueniens, eum statim cepit: & cum ipsum occidere uellet, canis ne eum occideret, rogauit, inquit, Heus mi lupo, nunc me occidere noli, nam ut uides, tenuis sum, gracilis & macilentus. Sed herus meus nuptias in proximo facturus est, ubi si parū me expectas, ego opiparè manducans, atq; pinguior factus, ero tibi utilior. Lupo his uerbis fidē habens canem dimisit. Paucos post dies lupo accedens, eum canem dormientem domi reperit: stans ante aulam canem rogat, ut sibi promissa præstet. Ei canis haud rustice inquit: Heus lupo, si ante aulam de cætero me reperis, haud amplius nuptias expectes. Fabula significat, quòd sapiens cum periculum uitat, ab illo postea continuè cauet. De Coruo ægrotate. 56

Coruus cū ægrotaret, matrē rogauit, ut sua pro sanitate Deos præcaretur, inquit, Mater noli plorare, sed deos potius precare, ut sanitatem mihi restituant. Et mater scite respondit. Quem deorum tibi fore propitium putas? cum nullus sit, e cuius aris sacra non rapueris? Fabula significat, quòd
qui

qui in prosperitate quemuis offendit, in aduersis amicum sibi reperit neminem.

De Cane carnes portante.

57

Canis ore ferens carnes, ac flumen transiens, cū sub aqua umbram prospexit, putauit alium esse canem, qui plus carnum deferret. Itaque quas ipse ferebat, eas carnes sub aquas ire dimisit, & ut umbrā caperet, se mouit: sed carnes & umbram, quæ sanè nihil erant, simul perdidit. Fabula significat, quòd cupiditate plus semper habendi, quæ tenemus, ea sæpenumero perdimus.

De Leone & Rana.

58

Leo cū rana magniloquacem audiret, putās aliquid magnum animal esse, se retrouertit: parumquē stans, ranam stagno exeuntē uidet. Quā indignabundus statim pedibus calcauit aiens: Nullū amplius ut te perspiciat animal, clamore mouebis.

Fabula significat, quòd apud uerbosos, præter linguam nihil reperitur.

De Leone sene.

59

Leo cū senuisset, nec uictum sibi querere posset, uiam machinatus est, quī alimenta haud sibi desint. Ingressus igitur speluncā grauiter ægrotare iacens simulabat. Animalia illum uerè ægrotare putantia, uisitandi gratia ad eū accedebant: quæ leo capiens singulatim, manducabat. Cū multa animalia iam occidisset, uulpes leonis cognita arte, adi-

tum

tum speluncæ accedens, leonem quo ualeat pacto, exterius stans rogat: ei leo blandè respondens ait, Vulpes filia, quur non introgrederis ad me? Et uulpes non illepidè ait, Quoniam here mi animalium ingredientium perplura equidem uestigia cerno, sed egredientiũ uestigia nulla. Fabula significat, quòd homo prudens, quia pericula imminetia prouidet, illa facile deuitat.

De Leone & Tauro. 60

LEo ingentem taurum per insidias sequens, cùm prope accessit, eum uocauit ad cœnam, inquiēs, Amice ouem occidi: hodie mecum, si placet, cenabis. Taurus leoni morem gerens, ut discubuerūt, quum multos lebetes, necnon magnos & plureis obeliscos paratos conspiceret, & ouem ibi nullam adesse, è uestigio abiit. Quem leo abeuntem perspiciens, quur abiret rogauit: ei taurus haud inurbanè respòdit, Non de nihilo e quidem abeo, quum instrumenta non ad ouem, sed ad taurum coquendum uideam esse parata. Fabula significat, quòd homines prudentes minimè latent improborum artes.

De Leone Asino, & Vulpe. 61

LEo, asinus, & uulpes conflata inter se societate uenatum exeunt. Quumq; multam prædam cepissent, leo asino mandat ut prædam diuidat. Asinus quum eã in treis parteis æqualeis esset partitus, optionè capiendi socijs dedit. Quam partitionē
leo

leo indignè ferens, ac dentibus frendens, à diuisione deposuit eum, mādauitq; uulpi, ut prædam ipsa partiretur. At uulpes illas treis parteis in unum colligens, ac prædæ nihil sibi seorsum relinquens, leoni omniatradidit. Tunc leo uulpi ait, Quis te partiri edocuit? Inquit ex tempore uulpes, A sini periculum id me facere instruxit Fabula significat, quòd aliorum pericula homines faciunt cautiore.

De Leone cuiusdā rustici filiam amāte. 62

Leo cuiusdā rustici filiam amabat. Illam quum habere cuperet, patrē uirginis rogauit, ut sibi nubere ipsam assentiret. Et rusticus ait, Nullo pacto se assensurū, q; filia bestiae nubat. Quum illum leo toruē aspiceret, ac dentibus frenderet, rusticus mutato consilio ait, se cupere ei filiam nubere, modò dētes & ungulas prius cædat euellatq; , quoniam uirgo illis rebus longē terretur. Leo id postquam præ nimio amore fecit, rusticum adicēs, filiā sibi dari postulat. At rusticus leonē quum unguis & dētibus perspicit in ermē, arrepto fuste illum frequens pulsando persequitur. Fabula significat, quòd qui inimicis se cōmittit, de facili perit.

De Leæna, & vulpe.

63

Leæna quū à uulpe sæpius exprobaretur, quòd quolibet partu unum duntaxat pareret catulum ait, Vnum sanè, at pol leonem. Fabula significat, quòd pulchritudo haud in copia rerum, sed in uirtute

tute consistit.

De Lupo, & Grue. 64

Lupus in gutture osse retento quum lōgè cruciatur, grui pretium obtulit, si illud è gutture extraheret. Grus rostro quū os è gutture extraxit, pretium sibi promissum ex postulat. Ei Lupus surridens, simulq; dentes acuens, ait, Satis pretij tibi esse debet, q̄ ex Lupi ore caput sine læsione eduxeris. Fabula significat, quòd apud improbos gratitudo nō parua habetur, si pro obsequio quis detrimētū nō recipit

De Lupo, & Agno. 65

Lupus quum agnum inuenisset errantem, eum nō cepit fortissima manu, sed causam quæsiuit, quòd iure uel iniuria eū comederet. Igitur agno uerba huiusmodi fecit, Tu mihi abundè iam diu intulisti iniurias. Agnus gemendo ait, Quomodo id fieri potuit, quum nuperrimè uenerim ad lucē? Lupus denuò ait, Agrum mihi pascendo deuastasti. Agnus inquit ei: Quum dentibus etiam caream, id facere nequiui. Lupus rursus ait, Ex meo quoq; fonte bibisti. Ei inquit agnus, Quo pacto id fieri potuit, quū aquam ex ætate nondum biberim, sed lac matris cibus & potus ad huc mihi sit? Lupus demum ira concitus ait, Licet tua soluere nequeam argumenta, cœnare tamen opiparè intendo: agnumq; cepit, ac illum manducauit.

Fabula significat, quòd apud improbos ratio & ueritas locum haud habent.

De duobus Gallis inter se certantibus. 66

DVo galli inter se ruri certabant: qui gallinarū prior dux erat, quum ab altero superatus esset præ uerecundia se abscondit. Alter uero uictoria elatus, domus tectum statim superuolans, uehementi alarum plausu cantuq; significat se riualem suum pugnando superasse, & de aduersario ferre trophæum. Dum hæc & huiusmodi iactabundus uoce croizat, ecce aquila cibi indiga ex alto deuolans, gallum unguibus rapit, ac pullis suis in alimoniam contulit. Quam rem, qui uictus fuerat gallus, prospiciens, ceu ex hoste triumphans, in publicum uerit, ac solus galinis liberè potitur. Fabula significat, q̄ qui prosperis nimium fidit, in aduersa sæpius præceps incidit.

De Vate quodam.

67

FOro urbis medio, quidam uates cuius sortem aperiebat futuram. Quamobrem magna hominū frequētia stipatus, dum uni & alteri suam aperit sortem, ei nuntiatur, res suas furtim domo esse ablatas. Quo audito, domum curriculo dum abit, quidā ei obuiam factus, ridiculè ait, Quur alios quid esset futurum monebas, qui tuæ sortis nescius fuisti?

Fabula significat, quòd homines nequam corrigunt alios, & sua crimina scire se negligunt.

De Formica, & Columba.

68

Formica sitiens in fontem descendit: ubi dum bibere uult, in aquam cecidit. Columba quædam arbor

rem

rem fonti imminentem super sedens, quum formicam aquis obrui cōspiceret, ramulum ex arbore rostro cōtinuò frangit, ac sine mora deijcit in fontem. Ad quē formica se applicans, ex aquis in tutum se recipit. Ombiter auceps quidam aduenit, & ut columbam uenetur, calamos erigit. Formica id percipiens, pedem alterum momordit aucupi. Eo dolore auceps cōcitus, calamos demittit. Quorum strepitu columba territa, ex arbore aufugiens, uitæ periculum euasit.

Fabula significat, quòd quum bruta in beneficos grata sint, eò magis esse debent, qui participes sunt rationis. De Vitulo, & Cerua. 69

Vitulus Ceruæ aliquando ait: Quum magnitudine sis maior canibus, & pedem celeritate cursu uelocior, & ad pugnam longè cornibus munitior, cuius rei gratiamater tãtopere canes reformidas? Ei cerua inquit subridens: Quoniam fili licet quæ dicis, omnia possideam, canum latratum ferre non possum, sed præ timore fugam statim arripio.

Fabula significat, quòd qui natura timidi sunt, apud eos ut audeant, nulla ualet hortatio.

De Ape, & Ioue. 70

Apes, quæ ceræ mater existit, quondam accedens ut Dijs sacra faceret, Ioui donū obtulit mellis. Quæ oblatione Iupiter letus, iussit sibi concedi, quicquid ipsa precaretur. Apes igitur rogans, ait, Illustrissime Deus deorū, ancillæ tuæ concedere uelis, ut qui-

cunq; ad alueare pro rapiendo melle accesserit, is si mulac pupugero eum, continuo moriatur. Quae ratione Iupiter diu ambiguus, quoniam genus mortaliu lōge amabat, demum api ait, Satis sit tibi, quod quicunq; alueare pro rapiendo melle accesserit, si eū pupugeriſ, & in punctura stimulum dimiseriſ, coniuo ipsa moriaris, tibiq; uita sit ipse stimulus.

Fabula significat, quod inimicis quādoq; mala precamur, quæ in nos sepius uertuntur.

De Musca.

71

Musca quæ in ollam carniu deciderat, quum se in brodio suffocari sensit, secum ipsa ait, Ecce tantum bibi, tantum comedi, tantum me laui, quod iure satura mori possum.

Fabula significat, quod prudentis est id potenti animo ferre, quod uitari minime potest.

De adolescente quodam, & hirundine. 72

Adoleſcens luxuriosus quum bona patris cōsumpsisset, solaq; uestis ei remansisset, uisa ante tempus hirundine, æstatem iam adesse existimans, ipsam quoq; uendidit uestem. Sed hyeme denuò orta, quum immenso cruciaretur frigore, uisa rursum hirundine, quæ & ipsa frigore obibat, ait, O pessima auis, quæ me & te pariter perdidisti.

Fabula significat, quod quæ suo tempore non sūt, ea diu stare nequeunt.

De Aegroto, & medico.

73

Aeger

A Eger à medico rogatus, quo pacto se habuisset, Plus quàm esset opus, seq; sudasse respondit. Id bonum fuisse medicus ait. Secundò rogatus ab eodẽ quo modo se haberet, inquit ægrotus, Vehementi frigore fuisse comprehẽsum. Id ad salutẽ fore medicus quoq; ait. Tertio ab eodem rogatus, quo pacto se habuisset, inquit ægrotus, Cum difficultate digerere potuisse. Rursum medicus ait, Id ad salutem optimum fuisse. Deinde ex domesticis quum quidam ægrotum interrogaret, quomodo ualeret: illi æger ait, Signa ad salutem, ut medicus ait perplura & optima sunt, illis tamen dispereo signis.

Fabula significat, quòd qui ad uoluptatem loquuntur, illis aures prestare quis non debet.

De Lignatore quodam.

74

Lignator quidam dum iuxta flumen deo Mercurio dicatum ligna cæderet, securis casu decidit in flumen. Multo igitur mœrore comprehẽsus iuxta fluminis ripam gemens confidebat. Mercurius misericordia motus lignario apparuit, suiq; fletus causam rogauit: quã simulac didicit, securim auream desiderans, utrum quam perdiderat illa esset, rogauit. At eam pauper suam esse negauit. Secundò Mercurius alteram detulit argenteam. Quam cum pauper ille suam quoq; esse denegaret, postremò Mercurius ligneam sustulit. Illam suam esse quum pauper assentiret, Mercurius cognoscens illũ esse hominem uerum

N 3

iustumq;

iustumq; omnes sibi dono dedit. Accedens igitur ad socios lignarius, quod sibi acciderat aperit. Vnus ex socijs id experiri uolens, quum ad flumen accessisset, securim in aqua deiecit: deinde flens in ripa confedit. Cuius Mercurius fletus causam edoctus, securim aureã afferens, si quã perdiderat illa esset, rogauit. Quã quum suã esse assereret, Mercurius cognitaius impudencia ac mendacio, nec aureã nec suã quoq; tradidit.

Fabula significat, quòd quãtò Deus propitior est probis, eò improbis existit infestior.

De Asino, & Ioue.

75

Asinus olitori cuidam seruiens, quum parum comederet & multum laboraret, Iouem exorauit alium dominũ sibi mutaret. Itaq; Iupiter mandat ut figuloueneat. Apud quem Asinus quum laboraret, in deportando lutum, lateres, tegulas, & huiusmodi, secundò Iouem precatur, ut alio deseruiat domino. Iupiter iterũ mandat, ut coriario uenundetur. Cui Asinus multo cũ labore & pauco cibo seruiens, Heu me miserum, cũ gemituait, quid dominos omittēs meliores, ad deteriores perueni, apud quem ut uideo, corium meum etiam post mortem cruciabitur?

Fabula significat, quòd priores dominos tunc serui desiderant, cum deteriores experiuntur.

De Leporibus, & Ranis.

76

Lepores in unum simul conuenerunt: ubi cùm de miseria ipsorum innata dolerent, gernerētue, quòd

quòd uita eis, quàm cæteris animalibus data esset mi-
 serior, quoniã homines, aquilæ, & canes, ad mortem
 eo usq; persequerentur, decernunt melius sibi fore se
 mel mori, quàm in uita tam misera diutius permanere.
 Hoc certo consilio, ut se in stagnum præcipitent,
 dum ocyus tendunt, ranæ quæ super stagni ripa asta-
 bant, ut strepitum audiunt, in stagnum desiliunt, seq;
 aquis submergunt: quam rem qui lepus præibat cum
 conspiciatur, reliquis ait, State: nam nobis sententiã mu-
 tãnda est. Quippe ut liquidò uidetis, animalia, quàm
 nos, magis timida reperiuntur.

Fabula significat, quòd cum miser miseriorem as-
 picit, suam æquius miseriam fert.

De Asino, & Equo.

77

A Sinus cum equum alimonia & otio diligenti cura
 abundare perspiceret, eum longè beatum esse com-
 mendabat, seq; nimium infelicè dicebat, qui cum mul-
 tum laboraret, ad saturitatẽ de paleis haud haberet.
 Cum tẽpus belli aduenit, miles armatus equũ ascẽdit,
 ac cũ medios decurrit in hostes, equus mucrone per-
 cussus cedit humi prostratus. Quem asinus prospici-
 ens, ingemuit, eiusque misertus, sui animi senten-
 tiam mutauit.

Fabula significat, quòd cum paupertate, quæ ma-
 ter est quietis, quis conuenire debet potius, quàm lo-
 cupletioribus inuidere.

De Asino, & Lupo.

78

N 4

Asinus

A Sinus quidam pede altero sentem calcavit, claudusq; factus, cum Lupum ad se uenientem cōspiceret, nec fugere posset, miserabili uoce inquit, Heu Lupe, demorior equidē ē dolore: sed ex quo opus est ut tibi & coruis futurus sim cibus, obsecro quatenus tua benignitate sentem ē pede uelis extrahere: ut munere tuo extremum sine dolore obeā diem. Dum sentem dentibus Lupus euellit, A sinus eum calce percussit. Lupus deinde naso, fronte, ac dentibus perfractis, Heu me miserum, exclamat: iure hoc patior, deplorado reiterat, Qui cum essem coquus, medicus esse uolui. Fabula significat, quod quam quisq; nouit, ea se exerceat arte.

De Muliere, & Gallina.

79

Mulier quaedam Gallinam habebat, quae aurea continua oua pariebat: putans igitur totam intus auream esse illam, occidit. Sed cum alijs gallinis esse similem reperit, ubi diuitem se fore putauit, quem primò quæstum habebat, eum plus habendi cupiditate amisit.

Fabula significat, quod plus habendi cupiditate id sepe perdimus, quod habemus in manibus, lucrum.

De Rana, & Vulpe.

80

Rana in palude existens, cæteris animalibus clamando cum profiteretur se medicam esse, pharmacorumq; peritam, ei Vulpes uenustissime ait, Qui alios curaueris, cum claudicantem curare te nescias?

Fabula

Fabula significat, quòd alios docere quis non potest id, quod haud didicerit.

De Serpente, & Agricola. 81

Serpens ante agricolæ cuiusdam domum latebras habens, cum ab agricolæ filio esset percussus, tam acriter ipsum momordit, quòd morsu ex illo puer repente obiit. Hac re cognita, magnus inter parentes gemitus oritur. Tum pater mœrore concitus accepta securi, serpentem ut occideret, persequitur: uibransq; securim, ut serpentem percuteret, extremum caudæ eius cecidit: deinde uolens pacem cum serpente conficere: acceptis farina, aqua, sale & melle, ad reconciliandum inter se amicitiam uocat serpentem. Ei serpens sub petra latens, sibilando ait, Frustra laboras bone uir: nam inter nos amicitia fore non potest: quippe dum me sine cauda aspexero, & tui filij sepulchrũ, quieti animo esse nequibimus.

Fabula significat, quòd dum iniuriarum recens uel maxime extat memoria, odia tolli minime queunt.

De Gallina & Vulpe. 82

Vulpes Gallinarum tugurium ingressa, cum gallinam nido ægrotantem aspexit, eam rogauit quomodo ualeret. Cui Gallina promptè respondit, Meliusculè me haberem, si hinc abires soror.

Fabula significat, quòd inimicorum presentia nimium est molesta.

De Viatore. 83

N 5 Viator

Viator quidam cum multam uiam uiasset, uotū Mercurio uouit, quòd si quid reperiret, eius rei medium sibi offerret. Fortè igitur adinuenit peram amygdalis dactylisq; refertam, & cum putaret id esse argentum, peram capiens amygdalarum nucleos & carnes dactylorum ipse comedit. Deinde tēplum Mercurij ingressus, atque aram manibus tenens, uerbis ridiculis inquit ad eum, Votum Mercuri nunc persoluo tibi. Nam quas equidem res adinueni, earum tibi offero medium, ossa scilicet dactylorum, ac testas amygdalarum.

Fabula significat, quòd homines auaritia Deorum efficit contemptores.

De Leone, & Homine. 84

Leo & homo cum semel simul uiam uiarent, ac inter uiandum se quisque uerbis commendaret, ecce lapideæ occurrunt columnæ, in qua erat incisum, quòd homo suffocabat Leonem: quam sculpturam homo leoni ostendens ait, Hic uidere licet, quanto homines leonibus, ac feris omnibus præstantiores sunt, ac robustiores. Et leo promptè respondens, inquit, Si apud leones essent ceu apud homines, qui sculpere scient, plures à leonibus homines, quàm ab hominibus leones suffocari sculptos uideres.

Fabula significat, quòd homines iactabundi fingunt se fecisse, quæ facere nunquam tentarunt.

De Vulpe quadam.

85

Vul

Vlpes cum racemos uuarum plenos iam, ac maturefcentes prospiceret, cupida de illis manducare, omnem uiam machinata est, qua illos comprehendere posset. Sed cum omnem uiam frustra tentasset, nec desiderio suo satisfacere quieuisset, moestitiam uertens in gaudium ait, Racemi illi adhuc nimium sunt acerbi. Fabula significat, q̄ prudentis est fingere se ea nolle, quæ consequi non posse cognoscit.

De Puerō, & Scorpione. 86

Puer quidam ruri uenabatur locustas, & cum scorpionem capere uellet, scorpio simplicitate eius cognita, ait ei, Heus puer, dege in pace: ac manum abstine, si non uis tutus perire.

Fabula significat, quòd qui ad utramq; partem cogitat, is quæ sequi & quæ uitare debeat, probe tenet.

De Venatore, & perdice. 87

Venator quidã cū quam ceperat perdicẽ occidere uellet, perdix gemens huiusmodi uerba fecit ad eum, Heus perdicum auceps, si me missam feceris, ac uitam donaueris, alias per plures conducã tibi per dices. Ei auceps appositè respondit. Nunc eò magis occidi dignam iudico, quòd amicos per insidias perdere polliceris. Fabula significat, q̄ qui sibi charos perdere dolo querit, is præceps in pericula incidit.

De Lepore, & Testudine. 88

Testudo, cum eius pedes lepus derideret, subridens inquit ad eum, Si periculum in cursu feceris, quòd

quòd quàm tu uelocior sim, liquidò cognosces. Cui lepus ait, Te profectò fugit, quid mei ualeant pedes, sed iudicem eligamus, qui cursum & terminum nobis de finiat. Igitur eligunt uulpem brutorum omnium sagacissimam, quæ ut locum & cursus terminum constituit. Testudo omni segnitie ac negligentia semota, iter arripiens haud quieuit, donec ad terminum peruenit. Lepus uerò pedibus fidens, ubi paululum quieuit, somno excitatus, quantum pedes ualuerūt, ad terminum cucurrit, ibiq; cùm testudinem quiescētem reperit, se cum rubore fatetur à testudine superatum.

Fabula significat, quòd studio & diligentia, non corporis uiribus, res uel maximæ conficiuntur.

De Salice, & Securi.

89

Securis cùm salicem cæderet, ex ea ipsa cuneos fecit, quibus salicem facilius scinderet. Quam rem præseniens salix, gemens eiulansq; ait, Non tantum de securi queror, quæ hominum manibus me scindit, quantum de cuneis, qui fiunt ex corpore meo.

Fabula significat, quòd in aduersis, non ueri amici infestiores amicis, quàm inimici sæpius redduntur.

De Puero quodam Fure.

90

Puer quidam è ludoliterario librum socio clam auferēs, suæ matri tradit illum: quem mater cùm libenter accepisset, nec filium castigasset, rursus puer alij uestem clam abstulit, atq; matri quoque detulit: quam cùm mater etiam libenter accepisset, puer casti-

gatione

gatione carens, cum plura in diem ac maiora crescentibus annis furaretur, demum publice captus, ceu furti reus, per quæstores publice damnatus est mortis. Sed cum ad locum iustitiæ duceretur, cumq; mater gemebunda sequeretur, impetrata uenia ut matri ad aurem unum loqui uerbum liceret, ad eam conuersus, atq; os auri matris adhærens, uti quippiam secreto dicturus, aurem dentibus sibi abscidit. Mater uerò præ dolore exclamans, mala sibi imprecatur. Tunc qui eum ducebant, cum supra modum criminaretur, non solum furti, sed quod tam impius fuerit in matrem, ille absq; rubore inquit ad eos, Nemini uestrum sit mirum, quod aurem matris dentibus abscidi: ipsa enim huius meæ perditionis autor & causa est. Quippe si me castigasset, cum ei librum detuli, quem socio è scholis primùm clam abstuli, omisis præ timore uerberum furtis, ad hoc in præsentia genus turpissimæ mortis non peruenissem.

Fabula significat, quod qui in delinquendo ab initio non castigatur, facinorosior in diem efficitur.

De pastore & mari. 91

PASTOR quidam iuxta litus maris pecudes pascens, cum mare ipsum semel placidum aspiceret, nauigandi studio captus, oues pro dactylis commutauit: quibus naui positis, cum altum iam nauigaret, & tempestate sine spe salutis fluctuaret, quæ in naui sunt, ea omnia proiecit, atque in portum se recipit. Denuò
cum

cum oues pasceret, ac rursus mare tamen tranquillum uideret, suo consocio ipsam maris tranquillitatem commendanti ridiculè ait, Mare iterum dactylos cupit.

Fabula significat, quòd usus & peritia nos reddūt in periculis cautiore.

De Punica, & Malo arboribus. 92

Punica & malus arbores, de pulchritudine contēdebant. Cum diu inter se uarijs, & acerbis contentionibus certassent, rubus ex proxima sepe huiusmodi contentiones accipiens, accessit ad eas, atq; inquit, Satis iam, satis certatum inter uos est: quiescite admodum, & contentionibus finem imponite.

Fabula significat, quòd minores maiorum lites sepe penumero componunt.

De Talpa & matre. 93

Talpa cæcum natura animal est. Hæc aliquando matri ait, Ingentem sentio odorem. Parum post rursus ait, Excelsam aspicio fornacem. Tertio item ait, Malleorum sonitus audio fabriles. Ei mater comiter ait, Heus filia, tu, uti percipio, non solum oculis, sed naso & auribus orba existis.

Fabula significat, quòd homines iactabundi cum magna profitentur, tunc uel maximè in minimis reardantur.

De Vespis, Perdicibus, & Agricola. 94

Vespæ semel, & perdices siti concitæ, cum sinul conuenissent, ad rusticum quendã tendunt,
potum

potum ab eo petentes, atq; pollicentes, quòd sibi pro aqua largas referrent gratias. Quippe perdices uineam se ei fodere promittunt, quòd plenos uites producunt racemos. Vespæ uerò, se uineam circumeundo custodire, ac fures inde amouere largè offerunt. Quibus agricola inquit, Duos habeo boues, qui cùm nihil promittant, eandem hanc operam nihil minus præstant. Itaq; satius est mihi illis, quàm uobis aquam exhibere.

Fabula significat, non esse illis subueniendum, qui nauci & inutiles sunt.

De Ioue.

95

CVM Iupiter nuptias celebraret, cuncta animalia sibi munera obtulerunt, quæq; pro uiribus suis. Verùm enim serpens rosam legit, illamq; ore tenens Ioui obtulit. At Iupiter ut eum aspexit, palàm inquit, Ab omnibus dona libenter equidem accipio, uerùm à serpente id haudquaquam facio.

Fabula significat, quòd improborum munera non esse sine dolis, qui uis prudens sibi persuadere debet.

De Simia.

96

SImiam duos catulos parere fertur, quorum ad unum duntaxat afficitur, & ex affectu illù diligentissimè nutrit. Alterù uerò odit negligitq;. Contigit autem q, qui in delicijs habebatur, à simia in somnis fuit suffocatus. Quãobrè qui neglectus erat, ad perfectam usq; etatè ceu matris delicijs fuit educatus.

Fabula

Fabula significat, quòd hominum prudentiam fortuna proculdubio superat.

De pulice. 97

Pulex cum quendam morsu aliquando stimulasset, captusq; rogaretur, quisnam esset qui membra sibi depasceret, ait se ex eo animalium genere esse, quibus à natura datum esset, ut eo pacto uitam uiuant, nec eum occidere uelit, cum multum mali facere ipse sibi nequeat. At homo ille subridens, inquit ad eum: Eo magis meis necaberis manibus, quoniam nec multum, nec parum abs re quempiam lædere licet.

Fabula significat, quòd malorum, licet parum, uel multum delinquant, misereri haud oportet.

De Pulice, & Homine. 98

Pulex suo solito more saltans, super hominis pede resedit, illumq; morsu acriter pupugit. Qua punitione homo ille grauiter concitus, pulicem cepit, ac unguibus obtundere uoluit. Sed pulex manibus exiliens mortem uitauit. Tum homo exclamans ait, O Hercules malorum extinator, ecquid mihi in hunc opprimendum præsens non fuisti?

Fabula significat, quòd non in minimis, sed in magnis arduisq; rebus, à Dijs auxilium quis implorare debet.

De Formicis, & Cicada. 99

Hæmis erat medium, cum formicæ sparsim triticum apricabant. Quod cicada aspiciens, cum inedia

imedia conficeretur, accessit ad eas, ac triticum pro alimonia, ut sibi concederent orauit. Et cum formicæ eam rogarent quidnam æstate fecerit, num segnis, & otiosa eo tēpore steterit, illis cicada ait, Neq; segnis, aut otiosa steti, sed cantu cecini, quo laborē uiæ uian tibus leuabam. Qua re audita, formicæ subridentes inquirunt, Si æstate cecinisti, ut uiantes delectares, nunc salta, ne frigore conficiaris.

Fabula significat, quòd qui, quæ facienda sunt, suo tempore non fecit, is in angustias quando non putat, incidit.

De Viro & Vxoribus 100

TEmpus erat ueris, quo quidam in delicijs educatus cum nec iuuenis, nec senex esset (semicanus enim erat capillos) duas simul duxit uxores, unam quidem natu grandem, alteram uerò iuniorem. Cum omnes eandem habitarent domum, uxor anus ut uirum in amorem suum totum pelliceret, quotidie uirum caput pertractans, nigros sibi euellebat capillos, iunior uerò canos. Postremò ita illū depilarunt, q̄ caluum, atq; ridiculum, non sine summo opprobrio, uirum reddiderunt.

Fabula significat, quòd nulla melior salus senibus existit, quàm foeminis carere, & maxime iunioribus, nisi penitus obrui se uelint.

○

Apologi

A P O L O G I

E X C H I L I A D I B V S A D A -

giorum Erasmi desumpti ad communem pue-
rorum fructum.+ Auctoris
damnati

De Vulpecula & Pardale.

Um aliquando pardalis uulpem præ se
contemneret, quòd ipsa pellem haberet
omnigenis colorum maculis uariegatam
respondit uulpes sibi id decoris in ani-
mo esse, quod illi esset in cute. **Morale.**

Neq; uerò paulò satius est ingenio præditum esse
uasfro, quàm cute uersicolore.

De Vulpe & Fele.

Um aliquando uulpes in colloquio, quod illi e-
rat cum fele, iactaret sibi uarias esse technas, a-
deò ut uel peram haberet dolis refertam: Feles autem
responderet sibi unicam duntaxat artem esse, cui fide-
ret, si quid esset discriminis: Inter confabuladum re-
pentè canum accurrentium tumultus auditur. Ibi fe-
les in arborem altissimam subsiliit, cum uulpes inte-
rim à canum agmine cincta, capitur. **Morale.**

Innuit fabula præstabilius esse nonnunquã uni-
cum consilium, modò id sit uerum & efficax, quàm
plureis

pluribus dolos, consiliaq; friuola.

De Rege & Simijs

Rex quidam Aegyptius aliquot simias instituit, ut saltandi rationem perdiscerent: ut enim nullū animal ad figuram hominis propius accedit, ita nec aliud actus humanos aut melius aut libētius imitatur. Artē itaq; saltandi protinus edocta, saltare cœperūt, in signibus induta purpuris, ac personata. Multoq; iā tempore maiorem in modum placebat spectaculum, donec ē spectatoribus facetus quispiam nuces, quas clanculum in sinu gestabat, in medium abiecit: ibi statim simiæ, simul atq; nuces uidissent, oblita choreæ, id esse cœperunt, quod antea fuerāt, ac repente ē saltatricibus in simias redierunt. Cōtritisq; personis, dilaceratis uestibus, pro nucibus inter se depugnabant, non sine maximo spectatorum risu. **Morale.**

Admonet hæc fabula, fortunæ ornamenta nō mutare hominis ingenium.

De Asino & Viatoribus.

Duo quidam, cū in desertis locis asinum quempiam forte fortuna nacti essent, contendere inter se cœperunt, uter eorum, uti suum, domum abduceret. Nam utriq; pariter à fortuna uidebatur obiectus. Hac interim de re illis inuicem altercantibus, asinus sese subduxit, ac neuter eo potitus est.

Morale.

Quidam à presentibus cōmodis, quibus ob insciantiam uti nesciunt, excidunt.

De Piscatoribus.

Piscatores aliquot, iacto reti, testudines eduxerūt: eas cū essent inter sese partiti, neq; sufficerent omnibus comedendis, Mercurium forte accedentem inuitarunt ad conuiuium. At is intelligens se nequam humanitatis gratia uocari, sed ut eos fastidito cibo subleuaret, recusauit, iussitq; ut ipsi suas testudines sederent quas cepissent. Morale.

Nonnulli postea quam inconsultè quippiam adorti sunt, aliorum implorant auxilium, quos suo negotio admisceant.

De Asino.

Apud Cumanos asinus quispiam pertaesus seruitutem, abrupto loro in syluam aufugerat: illic fortè repertum leonis exuuium corpori applicabat suo, atq; ita pro leone sese gerebat, homines pariter, ac feras uoce, caudaq; territans. Nam Cumani leonē ignorant. Ad hunc igitur modum regnabat aliquandiu personatus hic asinus, pro leone immani habitus ac formidatus, donec hospes quispiam Cumas profectus, qui sepe numero uiderat & leonem & asinum, atq; ob id non erat difficile dignoscere, aurium prominentum indicio, neque non alijs quibusdam coniecturis asinum esse deprehendit, ac probè fustigatum reduxit, dominoq; agnoscenti reddidit. Interim autem risum

sum non mediocrem concitabat omnibus Cumanis a-
sinus iam agnitus: quos dudū creditus leo, metu pro=
pemodum exanimauerat. **Morale.**

Haud facile tegimus uitia, quæ à puero nobiscum
adoleuerunt.

De Scarabeo & Aquila.

Scarabeus aliquando spretus ab aquila, cœpit de
S uindicta quoquo pacto sumenda cogitare. Perue=
stigauit ubinam aquila nidum collocasset, adrepfit
scarabeus, et oua simili dolo deiecit. Aquila cum se
pius domicilium commutasset, neque quicquam pro=
ficeret, Iouem patronum adiit, exponit calamitatem
suam. Is iubet ut suo in gremio ponat oua, uel istic
in tuto futura. Et huc per uestis lacinias, sinusq; pro
repfit pertinax scarabeus, haud quaquam sentiente
Ioue. Deinde ubi uidet oua commoueri Iupiter, neq;
satis animaduertit, territus rei nouitate, excusso gre
mio in terram deiecit. **Morale.**

Monet hæc fabula, neminem quantumuis pusillū
contemnendum esse.

De Simijs & Pardale.

IN Maurisia simiarum est ingens copia. Pardalis
autem animal est natura simijs infestissimū, quas
tamen uiribus assequi non potest, nimirū illis in sum
mas arbores subuolantibus. His itaq; dolis in eas uti=
tur. Sternit se supinam sub ramis, ac porrectis cruri
bus emori fingit sese. Gaudent eo spectaculo simiæ

confidentes in arbore, deinde ubi iam mortuam arbitrantur, unam aliquam emittunt exploraturam, num uerè mortuus sit hostis. Illa cautim ac pedetentim accedens, ubi nullum uitæ uidet argumentum, Pardale nimirum modis omnibus cadauer inuitante, demum audet etiam conscendere. Quod simul ac reliquæ simiæ conspexerunt, iam deposito omni metu descendunt, & Pardalim omnia ferentem circumsultant. Postremò conculcant insultantes ludibrii causa, donec sentiens illas iam saltando defatigatas derepente reuiuiscens, aliam dentibus, aliam unguibus corripit, dilaniat, ac deuorat. **Morale.**

Hostem simulantem uires deficere, summopere fugiendum esse.

DE SATYRO ET RVSTICO

Auctori Damiano

co Aniani fabula, Erasmo quoque interprete.

Satyrus quidam cum uehementer algeret, hyberno gelu supra modum seuiente, à rustico quodam inductus est in hospitium. Admiratus autem cur homo inflaret in manus ori admotas, rogauit cur ita faceret: is respondit, ut frigidas manus halitus tepore calefaceret. Deinde ubi extructo foco, apposita mēsa in puluere feruida rursus inflaret, magis etiā admiratus sciscitatus est quid hoc sibi uellet. Vti puluē, inquit ille, nimium feruentem halitu refrigerem. Tū satyrus surgēs à mēsa, Quid ego audio, inquit? Tu ne eodem ex ore pariter, & calidum & frigidum efflas?

flas: Valebis: neq; enim mihi ratio est cum eiusmodi homine commune habere hospitium. Morale.

Notantur bilingues, qui eundē modō laudant, modō uituperant.

FABULA EX LAMIA POLITIANI desumpta.

A Ves olim propē uniuersæ, noctuam adierunt: rogaruntq; eam, ne posthac in ædium cauis nidificaret, sed in arborum potius ramis, atque inter frondes: ibi enim uernari suauius. Quin eidem quercum modō enatam pusillam, tenellamq; adhuc ostendebant, in qua scilicet molliter (ut aiebant) & fidere ipsa aliquando noctua, & suum sibi construere nidum posset. At illa facturam se negauit. Quin inuicem consilium dedit his, ne arbusculæ illi se crederent: laturam enim quandoq; esse uiscum, pestem uidelicet auium. Contempserunt illæ (ut sunt leue genus, & uolaticum) sapientis unius noctuæ consilium. Iam quercus adoleuerat, iam patula, iam frondosa erat. Ecce ibi aues illæ omnes gregatim ramis inuolitant, lasciuunt, subsultant, colludunt, canillant. Interea quercus ea uiscum protulerat, atq; id homines animaduenterant. implicitæ ergo repente ibi omnes pariter misellæ, ac frustra eas fera poenitentia subiit, quòd salubre illud consilium spreuissent. Atq; hoc esse aiunt, cur nunc aues omnes, ubi ubi noctuam uiderint, frequētes eam quasi salutant, dedu-

cunt, sectantur, circumsidunt, circumuolitāt. Etenim consilij illius memores, admirantur eam nunc ut sapientem, stipantq; densa caterua, ut uidelicet ab ea sapere aliquando discant. Sed opinor frustra, imò uerò etiam interdum cum magno ipsarum malo. Nam ueteres illæ noctuæ reuera sapientes erant: nunc multæ noctuæ sunt, quæ noctuarum quidem plumas habent, & oculos, & rostrum, sapientiam uerò non habent.

Morale.

Bene monentis consilia ne spernas, hæc fabula docet.

A P O L O G V S E X

secundo libro Petri Criniti de honesta disciplina desumptus.

Ata est olim cucurbita iuxta arborē pinum, quæ grandis admodum & ramis patulis extabat: cucurbita uerò cū multis pluuijs, atq; cœli temperamento creuisset, lasciuire incipit, & ramulos audacius porrigere. Iam serpebat in pinum, iam surgere, iam ramos, & frondes inuoluere audebat, ampliora folia, candenteis flores, prægrandia poma, & uirescentia ostentans. Itaq; tanto fastu, atq; insolentia intumuit, ut pinum arborem ausa sit aggredi. Et uides, inquit, ut te supero, ut amplis folijs, ut uirore præsto, & iā iam ad cacumen profurgo? Tū pinus, quæ senili prudentia

dentia, & robore pollebat, nihil mirata est cucurbitæ insolentis audaciam, sed ita ad eam respondit, Ego hîc multas hyemes, calores, æstus, uariasq; calamitates peruici, & adhuc integra consisto. Tu ad primos rigores minus audaciæ habebis, cum & folia concident, & uiror omnis aberit. *Morale.*

Secundis rebus non esse superbiendum.

FABVLA DE CORVO ET

lupis, ex Ioanne Antonio Campano desumpta.

COruus lupos per ardua montium iuga comitatur, partem sibi prædæ fieri postulat, qui eos secutus nullo tempore destituisset, sociusq; fuisset. Repulsus deinde à lupis, tanquam non eos, sed prædam, cibumq; secutus, nec minus luporum si occiderentur, quam cæterorum animalium exta fuisset uoraturus.

Morale.

Non quid agamus semper inspiciendum est, sed quosumus animo, cum agimus.

Altera de partu terræ. Ex eodem.

Turgida olim facta tellus, & mirum in modum tumida, magnum aliquod paritura uidebatur. Accurrunt finitimi, stupent agricolæ, terræ partum inter spem, metumq; expectant, alij Typhoëa illum centimanum, alij montes erupturos putabant. Aperitur terra, prodijt mus: & quod miraculo fore omnibus arbitrabantur, in risum, atq; iocum conuerterunt.

Morale.

Non semper credendum promissis magnificis.

A P O L O G V S D E M E M =
bris & uentre, ex Plinio.

Humani artus cum uentrem otiosum uiderent,
Ab eo discordarunt, & suum illi ministerium
negauerunt. Cum eo pacto, & ipsi quoq; deficerent,
intellexerunt uentrē cibos acceptos per omnia mem=
bra diuidere, & cum eo in gratiam redierunt.

Morale.

Magnæ res discordia pereunt, concordia ualent.

E X S E C V N D O N O C T I V M

Atticarum Gellij, Apologus Aesopi Phrygis
memoratu non inutilis.

AEsopus ille è Phrygia fabulator, haud immeri=
tò sapiens existimatus est, cum quæ utilia moni=
tu, suasuq; erant, nõ seuerè, non imperiosè præcepit,
& censuit, ut philosophis mos est: sed festiuos, dele=
ctabilesq; apologos cõmentus, res salubriter, ac pro=
spicienter animaduersas, in mentes, animosq; homi=
num, cū audiendi quadã illecebra induxit. uelut hæc
eius fabula de auiculæ nidulo, lepidè atq; iucundè
præmonet, spem, fiduciamq; rerū, quas efficere quis
possit, haud unquam in alio, sed in semetipso habent=
dam. Auicula, inquit, est parua: nomen est castita, ha=
bitat, nidulaturq; in segetibus, id ferme temporis, ut
appetat missis, pullis iam iam plumātibus. Ea castita,

in sementes fortè cōcesserat tēpestiuiores: propterea
 frumentis flauescencibus, pulli etiam tunc inuolucres
 erant. Cum igitur ipsa iret cibum pullis quæsitum,
 monet eos, ut si quid ibi nouæ rei fieret, dicereturue,
 animaduertent, idq; uti sibi, ut rediisset, nuntiarēt.
 Dominus postea segetum illarū, filium adolescentem
 uocat, & uidēsne, inquit, hæc ematuruisse, & ma=
 nus iam postulare? Idcirco die crastino, ubi primū
 diluculabit, fac amicos adeas, & roges ueniant, ope=
 ramq; mutuam dent, & messem hanc nobis adiuuēt.
 Hæc ille ubi dixit, discessit. atq; ubi redit caßita, pul=
 li trepiduli circumstrepere, orareq; matrē, ut statim
 iam properet, atq; aliū in locū sese asportet, nam do=
 minus, inquiūt, misit qui amicos rogaret, uti luce oriē=
 te ueniant, & metant. Mater iubet eos à metu otiosos
 esse. Si enim dominus, inquit, messem ad amicos reie=
 cit, crastino seges non metetur, neq; necesse est hodie
 uti uos auferā. Die igitur postero mater in pabulum
 uolat, dominus quos rogauerat opperitur. Sol feruit,
 & fit nihil, & amici nulli erant. Tum ille rursum ad
 filium, Amici isti, inquit, magnam in partem cessato=
 res sunt: quin potius imus & cognatos, affines, uici=
 nōsq; nostros oramus, ut adsint cras tēpori ad metē=
 dum? Itidem hoc pulli pauefacti matri nuntiant. Ma=
 ter hortatur, ut tū quoq; sine metu, ac sine cura sint:
 cognatos, affinesq; nullos fermē tam esse obsequibiles
 ait, ut ad laborem capeßendum nihil cunctentur,
 & statim

Et statim dicto obediant. Vos modò, inquit, aduertite, si modò quid denuò dicetur. Alia luce orta auis in pastum profecta est, cognati, et affines operã, quam dare rogati sunt, supersedent. Ad postremum igitur dominus filio: Valeant, inquit, amici cū propinquis. Afferes prima luce falces duas, unam egomet mihi, et tu tibi capies alteram, et frumentum nosmetipsi nostris manibus cras metemus. Id ubi ex pullis dixisset dominum mater audiuit: Tempus, inquit, est ceden di, et abeundi: fiet nunc dubio procul, quod futurum dixit. In ipso enim iam uertitur cuius est res, non in alio unde petitur. Atq; ita cassita nidum migravit, et seges à domino demessa est. Hæc quidem est Aesopi fabula, de amicorum, et propinquorum leui et inani fiducia. Sed quid aliud sanctiores libri philosophorum monent, quàm ut in nobis tantum ipsis nitamur? Alia autem omnia, quæ extra nos, extraq; nostrum animum sunt, neq; pro nostris, neq; pro nobis ducamus. Hunc Aesopi Apologum Qu. Ennius in satyris scite admodum et uenuste uersibus quadratis composuit, quorū duo postremi isti sunt, quos haberi cordi, et memoriæ operæpretium esse hercle puto.

Hoc erit tibi argumentū semper in pröptu sitū,
 Ne quid expectes amicos, quod tu agere possis.

DE A R I O N E ET DEL-
 phino, ex lib. XVI. Gellij.

Vetus

Vetus & nobilis Arion cantator fidibus fuit. Is
 loco & oppido Methymneus, terra atq; insula
 omni Lesbios fuit. Eum Arionē rex Corinthi Perian-
 der amicū, amatūq; habuit, artis gratia. Is inde à re-
 ge proficiscitur terras inclytas, Sicilia, atq; Italiā ui-
 sere. Vbi eò uenit, auresq; omnū, mētesq; in utriusq;
 terrae urbibus demulsi: in quæstibus istis, & uolu-
 ptatibus, amoribusq; hominū fuit. Is tum postea grā
 di pecunia & re bona multa copiosus, Corinthum
 instituit redire. Nauem igitur & nautas, ut notiores,
 amicioresq; sibi Corinthios delegit. Sed eo Corin-
 thios homine accepto, nauiq; in altum prouecta, præ-
 da, pecuniæq; cupidos cepisse consilium de necando
 Arione. Tum illum ibi pernicie intellecta, pecuniam
 cæteraq; sua ut haberent dedisse, uitam modò sibi ut
 parcerent, orauisse. Nautas precum eius harum com-
 misertum esse illatenus, ut ei necem adferre per uim
 suis manibus temperarent. Sed imperauisse, ut iam
 statim coram desiliret præceps in mare. Homo, in-
 quit, ibi territus, spe omni uitæ perdita, id unū post-
 eà orauit, ut priusquam mortem oppeteret, induce-
 re permitterent sua sibi indumenta, & fides capere,
 & canere carmen casus illius sui consolabile. Feros
 & immanes nautas prolubium tamen audiendi su-
 bit. Quod orauerat impetrat. Atq; ibi mox de more
 cinctus, amictus, ornatus, stansq; in summæ puppis fo-
 ro, carmen, quod Orthium dicitur, uoce sublatissima
 cantauit.

cantauit. Ad postrema cantus, cum fidibus ornatuq;
 omni, sicut stabat, canebatq; eiecit sese procul in pro-
 fundum. Nautæ haud quaquã dubitantes quin peris-
 set, cursum, quem facere cœperant, tenuerunt. Sed
 nouum & mirum, & pium facinus contigit. Delphi-
 num repente inter undas ad nauis, & dorso super
 fluctus edito uectauisse, incolumiq; cum corpore, &
 ornatu, Tanarum in terram Laconicam deuexisse.
 Tum Arionem prorsus ex eo loco Corinthũ petiuis-
 se, talemq; Periãdro regi, qualis Delphino uectus fue-
 rat, sese obtulisse, eiq; rem, sicut acciderat, narrauis-
 se. Regem isthæc parum credidisse, Arionem quasi
 falleret, custodiri iussisse. Nautas requisitos ablega-
 to Arione dissimulanter interrogasse, ecquid audis-
 sent in ijs locis unde uenissent super Arionem: eos di-
 xisse, hominem cum inde irent, in terra Italia fuisse,
 eumq; illic bene agitare, & studijs delectationibusq;
 urbium florere, atq; in gratia pecuniãq; magna for-
 tunatum esse. Tum inter hæc eorũ uerba, Arionem
 cum fidibus & indumentis, cum quibus se in salum
 eiaculauerat extitisse. Nautas stupefactos, conuictos
 q; ire inficias non quisse.

Morale.

Documento est hæc fabula, plus aliquando inue-
 niri in brutis animalibus clementiæ, quàm in his
 hominibus, qui præter opes nihil habent pensi, præ-
 ter figuram nihil humanitatis.

remotione non
Dis obiecta sunt, respondeamus. Ad primum
imbitum fuisse de solo auxilio gratiæ præuenientis,
autis patet, qui sic habet. Num à sola præueniente
ad è duobus alter conuertatur, & alter non. In 10. a
, & reliquis quæ sequuntur, sermo est, de integro a
io aliquis conuertitur, vt cooperans etiam auxilium
ad patet, quoniam iuuamina seu auxilia omnia gratia
fluxu arbitrij in prædicta propositione conferuntur
non adeò perspicua esset, certè esto sanctum Officium
ilium vniuersale esset, quod errare non posset, & in
iuisset; Siquis dixerit è duobus hominibus iniustis, e
Dei, vnus agit pœnitentiam seu conuertitur & iustifica
peccato, anathema sit; integrum mihi erat dicere, i
definitionem hanc de omni vniuersim auxilio ad ec
ario, vt etiam auxilium coadiuuantis gratiæ comple
olo auxilio gratiæ præuenientis. Idemque intelligat
ositionibus. Iudicet præterea obiectionum autor, c
e auxiliis docui, ex Concilij Tridentini definitionib
1, vt qui à mea doctrina discesserit, cõtinuò necesse il

C

INDEX FABVLARVM AESOPI.

<p style="text-align: center;">A.</p> <p>Abies & dumus. 155</p> <p>Adolescentes duo. 59.</p> <p style="padding-left: 40px;">130. 180.</p> <p>Adolescētes & cat⁹. 131</p> <p>Adolescentes & hirundo. 196</p> <p>Aegrotus & medicus. 61</p> <p style="padding-left: 40px;">142. 197</p> <p>Aethiops. 82</p> <p>Agnus & lupus. 131. 184</p> <p>Agricola & canes. 67.</p> <p style="padding-left: 40px;">136. 177.</p> <p>Agricola & filij eius. 58</p> <p style="padding-left: 40px;">132. 178.</p> <p>Agricola & ciconia. 137</p> <p>Agricola & pelarg⁹. 184</p> <p>Agricola & fortuna. 84</p> <p>Alcedo. 86</p> <p>Ales & pulli eius. 156</p> <p>Anser. 145. 160.</p> <p>anserēs et grues. 76. 145</p> <p>Anus & ancillē. 145</p> <p>Aper & rusticus. 169</p>	<p>Aper & Asinus. 107</p> <p>Apes & Iupiter. 195</p> <p>Apiarius. 85</p> <p>Apologus ex Mantuano traductus. 140</p> <p>Aquila. 101</p> <p>Aquila & coruus. 139.</p> <p style="padding-left: 40px;">164.</p> <p>Aquila & scabro. 165</p> <p>Aquila & uulpes. 164</p> <p>Aquila & homo. 172</p> <p>Aquila et cornicula. 109</p> <p>Aranea et podagra. 223</p> <p>Arion & delphin. 221</p> <p>Arundo & olea. 60</p> <p>Asinus et lupus. 62. 200</p> <p>Asinus & equus. 66.</p> <p style="padding-left: 40px;">133. 144. 149. 199</p> <p>Asinus & Iupiter. 198</p> <p>Asinus. 143. 212</p> <p>Asinus & uiatores. 221</p> <p>Asinus & leo. 78</p> <p>Asinus syluestris. 96</p> <p>Asinus leonis pelle indutus.</p>
--	---

I N D E X.

tus.	97	Canis & lanio. 61.130
Asinus & coruus.	98	Canis ad cœnam uocatus
Asini cum Vulpe societas		171.
98		Canis & lupus. 189
Asinus & ranae.	97	Canis & umbra. 106.
Asini & Iupiter.	96	190.
Auarus.	76	Canis & asinus. 111
Auarus, & inuidus.		Canis uenaticus. 116
156		Canis & gallus. 73
Auceps. 68. 134. 187.		Canis & ouis. 131
Auceps & merula. 69		Canis inuidus, & bos.
Aues & noctua. 215		139.
Aues, & quadrupedes.		Canis & leo. 161
122.		Canis mordax. 150
B.		Canis & asinus. 111
Bos & iuuenus. 161		Canes duo. 89
Butalis & uespertilio. 83		Carbonarius & fullo.
Bubulcus. 101		64.133.173.
Buccinator uel tubicen.		Cassita & pulli. 218
134.		Cassita, 75
C.		Castor. 69.187.
Calamus & oliua. 181		Catus & gallus. 167
Caluus quidam. 72.151		Cata & uenus. 57.176.
Camelus. 99.150.		Ceruus & leo. 183
Cancer & uulpes. 90		Ceruus & lupus. 117
De Cancris matre & filio		Ceruus. 123
148.		Ceruus & boues. 126

I N D E X.

Cervus & ouis.	171	100.	
Cerua.	77	Duo adolescentes.	59
Cerua & uitis.	78	Duo amici & ursus.	151
Cerua & Leo.	77	179	
Cicada & formica.	147.	Duo Galli inter se certan	
160.		tes	194
Citharædus.	90	Duo inimici.	180
Cochlæ.	83	E.	
Colūba & miluus.	114.	Eques caluus.	151
Columba.	99	Equus & Leo.	221
Columba & cornix.		Equus & Asinus.	122
100		Equus & Cervus.	128
Cornix & coruus.	91	F.	
Cornix & canis.	92	Faber & Canis.	185
Cornix & ouis.	139	Filius & pater.	71
Cornix & urna	157	Filius & mater.	70
Coruus ægrotans.	189	Formica & colūba.	194
Coruus, & Vulpecula		Formica & cicada.	147
109. 188.		208	
Coruus & Lupi.	217	Formica.	95. 141
Coruus & serpens	92	Fur & canis.	115
Cucurbita, & pinus.		Fures & Gallus.	91
216		G.	
Culex & Leo	102	Galli & perdix.	63. 170
Cygnus.	82	Gallus & catus.	138
D.		Gallina & Vulpes.	201
Diuitis filia, & mater.		Gallus Gallinaceus.	104
		Gallina	

I N D E X.

Gallina & hirundo.	98	L.	
Gallina auripara.	102	Leena & Vulpes.	192
Graculus.	119	Leo & capella.	157
H.		Leo & rana.	141. 190
Hinulus.	76	Leo senex.	190
Hirundo & alie auicu=		Leo, Asinus, & Vulpes.	
le.	113		191.
Hirundo & cornix.	83	Leo & Taurus.	147
Hoedus & Lupus.	90.		191.
	117.	Leo & Capra.	144
Hoedus & Lupus.	143	Leo & uenator.	157
Homogloriosus.	64	Leo cuiusdam rustici fi=	
Homo à cane morsus.		liam amans.	192
	179.	Leo & homo.	202
Homo & Apollo.	65	Leo & quidam alij.	106
Homo & satyrus.	66		142
Homo & ligneus Deus.		Leo & mus	112
	171	Leo senectute confectus.	
I.			110.
Impossibilia promittens.		Leo & uulpecula.	127.
	73.	Leo & ursus.	74
Iupiter & pudor.	93	Leo & Lupus.	80
Iupiter & coruus.	184	Lepores & ranæ.	198
Iupiter & testudo.	94	Lepores.	94. 117
Iupiter et simia.	145. 153	Lepus & testudo.	203
Iupiter conuiuium cele=		Lignator quidam.	197
brat.	208	Lupus & agnus.	105

I N D E X.

Lupus & agnus. 193	Mulier & medicus. 177
Lupus & grus. 107.	Mulier uenefica. 84
193.	Mulier & ancilla. 83
Lupus & fucula. 115	Mures & catus. 182
Lupus & uulpes. 123	Mures & rana. 105
Lup ⁹ & canis. 135. 189	Mus urbanus & mus ru-
Lupus & caput pictum.	sticus. 108
119.	Musca. 196
Lupus & ovis. 94. 125.	Musca & formica. 120
Lupus & uetula. 102	Muscæ. 87
M.	Mustella & mures. 140
Malus trāsplantata. 140	N.
Maritus & uxor. 89	Noctua & aues. 215
Medicus quidam. 187	Nutrix & lupus. 148
Mēbra et uēter. 125. 218	O.
Mercuri ⁹ & Tiresias. 88	Olla duæ. 151
Mercuri ⁹ et statuari ⁹ . 88	Olitor & canis. 79
Mercurius & sutor. 93	Opilio & agricolæ. 138
Miluus egrotus. 112	P.
Monedula & colūbæ. 92	Pard ⁹ & uulpecula. 162
Monedula. 93	Pastor & mare. 62. 205
Mōtiū partus. 115. 217	Pastor & lupus. 80
Morsus à cane. 67	Pastor & oues. 100
Mula quædam. 186	Pauo & monedula. 75.
Mulier & gallina. 58.	139.
200. 179.	Pauo & pica. 142
Mulier. 81	Pauo & grus. 153
	Phi

I N D E X.

Philomela & accipiter.	Ranæ aliæ duæ.	85
166.	Rex & simiæ.	211
Piscator & cinaris.	Rustic ⁹ et Hercules.	160
146.	Rusticus et fortuna.	152
Piscator et piscicul ⁹ .	Rusticus et coluber.	107
Piscatores quidã.	Rusticus et anguis.	118
174. 175	Rusticus et iuuenicus.	158
212	S.	
Piscator quidam.	Salix & securis.	204
133	Satyrus & uiator.	158
Piscator quidã alius.	124	
86	Scarabeus & aquila.	213
Pisces.	Senex mortẽ uocãs.	177
162	Serpens & agricola.	201
Puer oues pascens.	Serpens & cancer.	80
188	Serpens.	99
Puer & scorpio.	Simia et uulpes.	182
203	Simia, & eius proles, si-	
Puer & fur.	ue Iupiter.	153
157	Simia et uulpecula.	126
Puer & fortuna.	Simia et duo ei ⁹ nati.	208
181	Simia et pardalus.	213
Puer quidam fur.	Simius & delphis.	87
204	Singularis et uulpes.	75
Pulex.	Sol & aquilo.	149
208	Sus & canis.	79
Pulex & homo.	Sylua & rusticus.	125
208		
Punica & malus arbo-		
res.		
206		
Q.		
Quercus & arũdo.		
146		
153.	R.	
Rana & Vulpes.		
150.		
200.		
Ranæ, & earũ rex.		
113.		
176.		
Rana & bos.		
121		
Ranæ duæ.		
73		

I N D E X.

T.	Vipera & lima. 124.
Talpa & mater. 207	Vir inops & infirmus.
Tauri & Leo. 154	174
Taurus & caper. 152	Vir agricola. 172
Taurus & mus. 159	Vir & uxores. 269
Testudo & Aquila. 77.	Vitula & bos. 181
148.	Vitulus & cerua. 195
Thynnus & delphinus.	Vulpes & caper siue tra-
68. 186.	gus 56. 166
Tigris & Vulpes. 154	Vulpes & pardus. 57.
Tubicen, siue buccinator	175.
60. 185.	Vulpes & leo. 63. 136.
V.	167.
Vaticinator. 69. 194.	Vulpes & caput quod-
Venator, & perdix.	dam. 64. 171.
203	Vulpes sine cauda. 168
Vermis & vulpes. 101	Vulpes & rubus. 169
Vespa, perdices, & agri-	Vulpes, & crocodilus.
cola. 207	169.
Vespertilio, rubus, &	Vulpes, & Venatores.
mergus. 74	170
Vespertilio & mustella.	Vulpes esuriens. 173
95	Vulpes quædam. 203
Viator & Iupiter. 70.	Vulpecula & mustella.
202	128
Viatores duo. 85	Vulpes & aquila. 137
Viatores & sarmæta. 96	Vulpes & feles. 210